RAYMUNDI LULLI ... DE SECRETIS NATURAE, SEU DE QUINTA ESSENTIA LIBER VNUS, IN...

RAYMUNDI LULLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI DE SECRETIS NATURAE, SEU *de Quinta essentia liber unus, in tres distinctiones diuisus, omnibus iam partibus absolutus.*

ADIECTA EST EIUSDEM EPISTOLA ad Regem Robertum de Accurtatione lapidis Philosophorum: cui adiunctus est tractatus de aquis ex scriptis Raymundi super Accurtationis epistolam ab Artis studioso collectus.

COLONIAE

Apud Ioannem Birckmannum

Anno D. M. LXVII.

Cum gratia & priuilegio Caes. Maiest.

Athanor: tripes arcanorum: furnus Philosophorum.

AD ALCHYMIAE STVDIOSVM.

DEdimus omnem operam, Studiose veritatis, vt librū hunc de Quinta essentia emendatum atque integrum haberes. Quantum verò ea in re præstiterimus, facile iudicabis, si nostram editionem cum priore contuleris. Quidquid in ea vitiosum erat, hîc correctum est: quidquid in ea erat omissum, hîc additum est, ita, vt iam planè nihil desideretur. Neque est, quod hîc quidquam de libri vtilitate dicamus, quæ quanta sit, facillimè ex illius lectione patebit. Adiunximus eiusdem Raymundi epistolam Accurtationis, qua nihil ad Alchymiæ studiū vtilius addi potuit. Adiecimus etiam tractatum de aquis summa diligētia ab Artis studioso passim ex scriptis Raymundi collectum, qua quidquid est scitu dignū super Accurtationis epistolam comprehensum est. Accipe igitur grato animo nostram operam, veritatis Studiose, & qua decet nos beneuolentia prosequere, ac vale. Coloniæ V. Kal. Decemb.

Anno à Ch. N. M. D.

LXVI.

INDEX LOCORVM ET CAPITVM, QVAE IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

Rerum

FINIS INDICIS.

RAYMVNDI LVLLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI DE SECRETIS NATVRAE, ſeu de Quinta eſſentia, Liber vnus.

PRAEFATIO.

Deus glorioſe, cum tuæ ſublimis bonitatis ac infinitæ poteſtatis virtute, incipit liber ſecretorū naturæ, ſeu quintæ eßentiæ, qui doctrinā dat eius extractiōis et applicationis ad corpora humana, ad opera terribilia totius artis medicinæ procuranda, et via philoſophica finienda, qua occultata, et vera medicina occultatur, & etiam metallorum tranſmutatio obſtruitur: & reſerata, quælibet eorum reſeratur, quæ quidem eſt imago omnium librorum ſuper his tractantium, quæ Deus glorioſus

exhibuit nobis, vt corpus nostrum à corruptibilitate quantum foret poßibile per naturam vsque ad terminum nobis constitutum à Deo, & vt etiam ipsa metalla imperfecta in perfectum aurum & argentum transmutentur. Et quoniam desiderium meum est, vt Artistæ huius artis Deum contemplantes per bona opera, potius Deum intelligant, recolant, & ament, pauperibus, viduis, orphanis male habentibus, sine precio magno vel minori succurrendo, & huiusmodi opera fa ciendo, vt non simus similes illi, qui Domini talentum abscondidit, et ad finem sibi commißum nõ exhibuit, vt ait Matthæus 26 capitulo. Confidẽs enim in illo, qui inquit ad Moysen, Ero in ore tuo, vt te doceam quid loquaris, hoc secretißimũ secretorũ acranorum arcanũ, vobis viris Euangelicis duximus declarandũ, diuina virtute inspirante, & ipsius infinita bonita

te

te iuuante, modicam de ipsis principijs & regulis, ac de ipsius naturæ discursu facientes mentionem. Iam enim de omnibus istis satis plenè tractauimus in placēti visione, solùm enim principaliter nō curamus nisi de eius placito & cognitionis applicationis cōmodo, cuius ratiōe præsentis libri exordiū incipimus ad ipsum summè metuendum, diligendum, recolendum & amandum.

At liber iste diuiditur in tres partes, vel distinctiones. In prima verò parte ponimus intentionem & cognitionem eßentiæ quintæ, & extractionem eius à quibuscunque rebus elementatis. In secunda parte ponimus modum practicandi & applicandi eam ad corpora humana. In tertia verò parte, damus modum practicandi cum ipsa in metallorum corporibus, scilicet, in eorum transmutatione in aurum & argentum.

Item in prima distinctione duo facimus. Primo recitamus poßibilitatem quintæ essentiæ in genere. Secundo vero facimus quod prius dictum est. Et quia sacra scriptura est vnum de mẽbris theologicis, ideo in primis duabus distinctionibus ipsam ponemus, & in distinctione tertia verba philosophica adiungemus.

DISTINCTIO PRIMA, DE POSSIBILITATE QVINTÆ ESSENTIÆ IN GENERE.

ORdimur namque tibi fili, quòd necesse est tibi scire & intelligere proxima philosophorum principia, à quibus petita ratio accipit radicalitatem immediatè, & ex quibus immediatè Artista sua propria condiat instrumenta, & iam sic fit quòd per huius libri processum aliqualiter consistit declaratum. Tamen in hoc capitulo in summa vna breui enucleare proponimus, & dicimus, quòd principaliter tria sunt

ſunt principia, cum quorũ cognitione Artiſta huius artis operatur hoc quod vult,tam in medicina, quàm in Alchymia metallica & lapidifica ad cõponendum hoc quod vult,ſine hoc quod natura elongetur. Primum nanq; principium eſt materia,quam Artiſtam huius operis oportet cognoſcere, per quod quidẽ medicina vel lapis accipit ſubſtantiale eſſe, quia ſi materia eſt talis ſicut poſtulat natura, erit formæ acceptabilis, quæ per impreſsionis defectum elongari minimè poteſt, quando quippe virtus ibi operatur, quod eſt medium principale inter dictam materiam & alteras eſſentias, ſicut tibi per proceſſum huius libri dicemus. Secundum verò principiũ eſt ſimplex valde reſpectu primi, cùm ſit primi medium, per quod quidem primum immediatè habet perfectionari. Tertium verò principium eſt eſſentiæ quintæ,à quibus virtutes ſeptem dependent, operatiuę, informatiuę in quintis eſſentiis in inferioribus materialibus, quæ ſunt mediatæ. Primum namque principium ſeu materia primi principij, ſunt argentum viuum cum omnibus metallis ſuis alterabilibus in illa albatione quam in diſtinctione tertia reuelabimus.Itẽ principiũ ſecũdum,vel illius materiæ ſunt lymphæ ſubtiles,in quibus reſoluuntur limoſitates primi

 prin-

principij in ſubſtantia mediocri & ſubtili ma teria,in qua verę minerales virtutes quieſcũt. Quippe materia tertij principij eſt nimium eſſentialis exiſtentibus virtutibus ſtellarum fixarum & non fixarum & earum aſpectus: & iſtæ per quotidianas influentias infunduntur in materia appropriata cum arte ſecundi principij,quæ immediatè quieſcit in virtute minerali tam in herbis & animalibus quàm in metallis.Cauſàt igitur ſecundum principium, & eſt conueniens receptibile tertij, & omnium ſuarum virtutum deſcendentium à cœlo,quę ſunt omnis rei generatæ perfectio & forma,ſicut liquidè videtur per inhęrentia principia. Quòd verò generat materialiter à primo vnde exit virtus mineralis,quæ eſt eſſentia quinta elementalis,quæ eſt materia ſimplex,& hæc verè perfectionatur in accipiẽdo formam per eſſentiam quintam cœleſtem, quamque in ipſa influat & imprimat.Igitur hæc virtus media grauida à virtute acuta artificialiter per materialem refluentiam perfectionalem cum ſuis virtutibus primi principij materiam ponit in eſſe perfecto per virtutem mediam mineralem, quæ eſt communis res lapidibus, & medicinis, & metallis, ſicut plenè tractauimus in noſtro Teſtamento modo generali in parte prima in capitulo quod incipit,

Nunc

Nunc fili mi obiectare poteris, &c. Referimus nanque tibi o fili mi, quòd mineralis virtus ſit communis lapidibus, metallis & plantis. Omnis enim differentia quam accipit vna ab altera, ipſa mouetur ab informatione, quæ adminiſtratur ei diuerſimodè. quia vna informatione indiget dicta virtus in metallorum creatione, aut in generatione & eorum tranſmutatione in elixir, quæ quidem tranſmutatio, & informatio accipitur per gubernationem caloris extrinſeci, qui mouet mineralem virtutem informatiuam, quærendo motum ſecundum cognitam intentionem operarij naturalis, ſicut declarauimus in Teſtamento, & inferius declarabitur in tertia diſtinctione.

Præterea ſumus de intentione vt breuiter tractemus ſuper Teſtamentum & Codicillum, requiſiti per dominum Regem Robertum illuſtrem. Item reliqua veò intentio formationis, qua dicta virtus mineralis indiget ad intentionem tranſmutandi metallorum materiam in lapides precioſos, ſit cùm magis lento calore extrinſeco, & cum motu tardiori, qui formatur tam per calorem obreſtem, quàm per communem coniun-

ctæ & diuersæ, sicut declaratum in nostro Lapidario existit.

Item reliqua verò formatio, qua dicta virtus indiget ad compositionem medicinæ, fit cum maiori calore, & cum repentino motu.

Item fili mi ignorare non habes virtuté, quę causatur, quare causatur per dictorum trium principiorum coniunctionem, & eorum deriuationem, cuius verò cognitio habetur per effectum principalem, qui venit à quantitate, & à qualitate distinctè, & etiam à motu cœli & stellarum, & rerum generabilium & corruptibilium motarum, & per eam informatarum. Non verò dicimus quòd sit opus Artistę operari cum figuris & cœli imaginibus per cognitionem suorum motuum, sicut quamplures philosophi asserunt. Sed sufficit tibi habere cognitionem per influentiam caloris cœlestis informati per figuram cœli & stellarum, quorum ratione infunduntur virtutes in materia aptè appropriata, & illam recipit per naturalem Artistæ industriam cum resolutione quæ fit per artem naturæ similiter. Quæ verò mutat duram materiam ad principium naturæ sui ad finem, quòd sit apta ad generationem ad recipiendum virtutes in aquis infusas fortium mineraliũ virtutum, sicuti ipsam & accipit & recipit virtutem informatiuam

embry-

embryonis. Et in isto passu philosophi fuerũt illusi ad illorum reprehensionem, qui cognouerunt, quomodo cœlestis virtus sit nimis communis omni elemẽtatæ naturæ, sua enim magna nobilitate omni tempore determinationem accipit, quoniam in rebus mixtis influitur tantum per artem sicut per naturam, & hoc quippe fit ratione virtutum naturalium, quæ sunt sibi subiectum & proprium retinaculum tali modo, quòd secundum proprietates materiæ, & eius speciem propriè recipiet eiusmodi virtutem, quod post talia condit per naturam, quæ pro miraculo reputantur.

Item notet quilibet Artista, quòd natura operari nõ potest nisi ad minimarum successionem, nec etiam potest recipere aliquas virtutes nisi successione suæ operationis, nec etiam possunt simul, nec constellationes possunt sufferre alicuius temporalis stationem punctuarij in certa virtute, quæ confestim non diuersificetur, etiam dato quòd posset. Tempus quidem constellationis est ita minimum ratione circulorum reuolutionis, quod antè transit de vna virtute in alteram. Cur quippe non sine cognitione suorum motuũ, in qualitate & quantitate, imo per artem succurrimus ad accipendum & venandum virtutes

iam dictas cœlestes, cùm sint communes omnibus rebus inferioribus: & illas quoque includimus in aquis grauidis ex virtutibus mineralibus ad hunc finem, quòd in tempore modico posimus exhibere multas virtutes, & infigere in hoc quòd elixir, vel medicina humana, vel lapis preciosus venit ad terminum: & cùm dicta virtus communis quæ antea fuit atque deuenit de cœlo per cursum naturæ in materia prima, ad misit de sua propria virtute in multiplicatione luminaris terrestris vaporabiliter sublimati cum ingenio artificiali: cum igne & diminutione ipsa per virtutem pòst instinctu naturali attractiuo virtualiter recipiet reliquas potentias terribiles, quibus impletur causa inuacua: & ingrediuntur per influentiam penetratiuam subtilem in alijs potentijs, in spirituali materia subtiliata in simpliciate per ingenium naturæ, & artis restauratiuæ.

Item intellige, quòd ista attractio virtutum simplicium sit simul virtutibus materialibus, quia ex eo operamur in locis materiabus nullo possunt tempore attrahere nisi concordantes materias, & similes in materiali natura. Sed in tantum in quantum operamur, & simpliciter in descensu cum impresio-

impreſsione, & virtutis influentia in dictis materijs, deſcendedo iam ſic quòd non ſit in tantum diuiſa & hoc per magnam & potentem ſubtilitatem realium entium cœli & planetarum. Per quam verò accipiant generalem virtutem & communitatem in natura inferiori vſquequaque influente & in determinata materia. Tunc verò accipiunt certam determinationem per cauſam conſiderationis, quæ accipitur per materialia, quæ retinent illas ſicut ſpiritus animæ. Et tunc ſequendo virtutem ſui generis ſecundum meritum materiæ, in qua influuntur. Et propter hoc baſiliſcus interficit, & fulgur numos liquefacit ſine burſæ lęſione: totum autem hoc non eſt, niſi quintæ eſſentiæ congregatæ & receptæ in vnum iam natæ in ſimplici materia elementorum, ſecundum quod materia vnius elementorum dominatur ſuper alterum: ſecundum quod coadunatur per virtutes iam dictas operatiuas cum eſſentijs quintis elementorũ in certa & propria determinatiõe poteſta tis, vt patet in baſiliſco & fulgure, quib⁹ virtus eſt altioris elemẽti ſimpliciſsimi in materia ſimplici, in quibus dictę ſex virtutes infundũtur, & ideo interficiũt ſubito etiã medicinę cõpoſitę in ſubtili & proportionata materia dictis

virtu-

virtutibus in instanti vel quasi mutant corpora humana, vel metallica, & hoc ratione supradicta probatur. Sed super basilisci naturam multi philosophorum considerauerunt in metallis operari cum materiæ subtiliatione, & penetratione & retentione, & inspissatione dictæ essentiæ quintæ intus in materia metalli, vt ex ipsa fiat elixir, quæ vera fuit in hoc, &c.

Verùm tamen fili mi triplicem considerationem in principio secundi habemus. Primo in medicina humana.

Secundo in metallorum transmutatione. Tertio in lapidibus pretiosis.

In primo enim non consideramus nisi aquas aereas, in duobus vero vltimis aereas & terreas. Consideramus tamen specifico modo, vt patet per eorum libros, scilicet Lapidarium & Testamentum & Codicillum, vt infrà videbitur in tertia distinctione, quia vnius sunt naturæ, quæ in terra mittuntur, & alterius quæ ad aerem ponuntur. Quę vero in terra mittuntur, habent virtutem fixatiuam & coagulatiuam. Et aquæ aereę habent potestatem indurari & coagulari, ita in elixir sicut in lapides preciosos, secundum quod proportionatur materia vel ad elixir vel ad lapides iam dictos & quoad indurandum, fixandum vel

coa-

coagulandum, indigent forti virtute minerali sine aliqua ignitione multiplicata per cœlestes virtutes, quæ habent virtutem constrictiuam & imitantur proprietatem materiæ & loci, ideo ponuntur & inhumantur in loco terrestri, quia nullius alterius elementi locus ita competit. Per experientiam enim videmus, quòd radij corporum cœlestium non ita vniformiter congregantur sicut fit in terra. Tanta est igitur virtus radiorum corporũ cœlestium, qui influunt in terram, quòd per vim ipsa tantum rerum terribilium est productiua, quod narrari non potest, propter hoc quod est receptiuum, constrictiuum, firmatiuum, generale omnium illorum vniformiter in figuris, & formis diuersis subtilibus cum informatiuo adiutorio, quod sol eis dat virtute suæ circulationis & sui motus, quod est principale informatiuum immediatè totius naturæ inferioris, quæ in partes tres diuiditur principales, scilicet animalem, vegetabilem, & mineralem, sicut declarauimus in pluribus libris, & potissimè in libro de Intentione Alchymistarum & Codicillo.

Et propter hoc cùm terra sit locus, in quo radij omnes stellarum influunt virtutes proprias, & in quo cogantur, per quos influunt in ipsa proprias virtutes operatiuas, & viuificatiuas,

catiuas, ſicut ſuarum ſphærarum centrum & retinaculum principale ſuarum virtutum in curia ſcita cum omnibus ſuis partibus, & iam pars illa, quæ mortua eſt ad vitam reuertitur per partes coniunctiuas cum cœleſti virtute & eius ſpiritus. Et quidem plus etiam dicimus quòd quomodo aquæ noſtræ in terram ponuntur, ſicut tibi dicimus, ipſæ trahunt ſuis proprijs virtutibus vires terræ, quas verò accepit à cœlo cum ſua virtute propria plus de duobus archi proiectionibus, ſicut ferrum trahitur per adamantem, & hic retinetur, quia proprietas cœleſtis eſt virtutis, quòd quanto deſcendit in terreſtri elemento, tanto creſcit per terram per ſpiritum increſcendi, & per ſpiritum per condenſationem vſque inuenitur primum in retinendo cum ſpiſſatione, cùm hoc certum ſit, quòd nullum terreſtre corpus exiſtens in ſua ſolidatione, propriè non eſt aptum ad recipiendum virtutem, nec illam retinere, ſicut refert donec quod in medio eſſentiali, quod eſt ſpiritus, qui eſt ſubiectum animæ & à corpore primo acciperet taliter quod diſſoluatur.

Poſtea trahatur ſpiritus eius à ventre eius, quoniam ita poſtulat ratio naturæ, & propter hoc tamen per nos per artificium ſimile

naturæ

naturæ materia. propria & altiſsimo ſpiritu, in quibus virtutibus habent retinaculum corporis in ſpiritu per reſolutionem trahuntur & apprehenduntur cum noſtro ſpiritu, qui intus eſt in vitro, & inhumato in terra cum ſuo proprio appetitu cum condenſatione, & cum tali ſpiritu congelamus argentum viuum vulgi inprobatum argentum tam bonum, ſicut de minera ſine attendendo ignis calorem, qui dicitur communis ſicut declarauimus in libro, qui dicitur, Experimentorum, qui liber eſt principalis, & clauis omnium librorum, quouſque ad iſtum compoſuimus in hac arte. Intellige igitur fili mi, quid poteſt ipſe facere cum ſua conſtrictione in alijs materiis, cùm ſine igne nobilificat argentum viuum, quod eſt communis & rudis ſubſtantiæ per tranſgreſſum eius per medium ratione medii naturalis. Et cum hoc ſufficit tibi modus generalis, aquarum tam vegetabilium quàm mineralium ad medicinam humanam & lapidem philoſophorum, & lapides precioſos, & hæc eſt regula generalis.

Theorica de extractione eſſentiæ quintæ.

Dicto

DIcto de intentione & consideratione quintæ essentiæ rerum, nunc dicendum est de eius extractione. Et primo à quinta essentia vini incipiamus, cùm ipsa sit virtus, per quam omnis huius libri adimpletur operatio. Hoc est, in quo omnes laborauerunt inquirentes rem creatam aptam ad finem, qui principaliter poßit humanum corpus à corruptibilitate & à putrefactiõe & diminutione seruare, quia hoc est quod omnes naturaliter affectant, nunquam mori.

Secundariò, vt magisterium transmutationis metallorum & lapidum sit secundum rei veritatem reuelatum, cùm in quinta essentia vini consistat totum. Nam vt ait Paulus de homine dicens in epistola ad Corinthios: Nam quid sumus in tabernaculis nostris nisi iugũ miseriarum? s. ex infirmitatibus, eo quòd volumus exspoliari, & esse cum Christo. hęc Paulus. Quoniam pauci philosophi peruenerunt ad notitiam rei talis & eiusdem, & ratio huius est, quia medici & philosophi nostri temporis nihil faciunt nisi pecuniæ desiderio, & ad finem honoris, quare Deus nequaquam vult hoc illis conferre, cùm sibi sint contrarij per auaritiam & largitatem. Sed inquit noster philophus & veridicus Paulus ad Hebræos capitulo quarto in fine: Constitutum est hominẽ

semel

ſemel mori. Sequitur, quòd fantaſticum eſt quęrere rem ad corporis hominis perpetuationem: maximè, quia Geneſis capite ſecūdo inquit Deus: Ne fortè Adam mittat manum ſuam & comedat de ligni vitæ fructu, & viuat in æternum. Emiſit igitur Deus ipſum de paradiſo &c. Et ſubdit: Et collocauit Deus Cherubim, flammeum gladium atq; verſatilem habens in cuſtodiam ligni vitæ. Eſſet igitur fantaſticum affirmare, quòd Deus daret ei rem, vt perpetuaretur extra paradiſum, quod prohibitū ipſi extitit. Hoc autem fili mi ex ſacro textu ineffabiliter teneamus, quòd Deus vnicuique terminum vitę pręſtituit, qui nullo ingenio humano pertranſiri poteſt, vel quocunq; eius ſubſidio, Iob dicente: Breues dies hominis ſunt, & numerus illorum apud te eſt. Poſuiſti terminos eius, qui præteriri nō poterunt. Ergo quærere ſubſidium ad vitæ terminum prolongandum fantaſticum eſt & inane. Reſtat igitur rem quærere, quæ citra terminū vitæ noſtræ poſsit corpus noſtrum à putrefactione ſeruare, & infirmum curare, & deperditum reſtau-

rare,donec veniat vltimata mors in termino præfixo ab altiſsimo creatore Deo. Ratio namq; naturalis nobis demõſtrat, quòd corpus hominis nõ poteſt per rem minus corruptibilem à corruptibilitate conſeruari , aut ab infirmitate ſanari, quàm per rem magis corruptibilẽ, cùm corruptibilitas,& etiã defectus & perfectio cõtrarientur,nã vno ſimili addito ſibi ſimili,facit magis ſimile.Nulla igitur res,quę ad nõ eſſe habeat inclinationem, conſeruari poteſt per cõſimilem rem.Sed quærenda namq; eſt res,quæ ad ſe habeat inclinationem , vnde quanto magis res inclinationem habet ad eſſe, tãto minus habet in ſe de cõtrarietate & corruptione.Sed nulla talis medicina multis reuelata eſt,in qua ſit tanta perfectio appetitus ad eſſe,quod quaſi miraculoſe effectũ faciat mirabilem in humanis corporibus , quod reputatum quaſi ad miraculum. Sed nulla medicina de mundo hoc poterit niſi noſtrum menſtruum vegetabile cœleſte animal,quod dicitur quinta eſſentia : nam carnes à corruptione conſeruat,elementatiua cõfortat, iuuentus

tus priſtina per ipſam reſtauratur, ſpiritum viuificat, crudum digerit, rarum indurat, induratum rarificat, macrum impinguat, pingue debilitat, inflammatum infrigidat, infrigidatum inflammat, humidum deſiccat, ſiccum humectat quoquo modo, vna & eadem res contrarias poteſt operationes, ſolus actus vnius rei diuerſificatur ſecundum naturam recipientis, ſicut calor ſolis, qui contrarias operationes habet, quia lutum deſiccat, & cerã liquefacit. Actus tamen ſolis vnus eſt in ſe, neque quantum in ſe contrariatur. Item fili mi dictum fuit ſuprà, quòd ſpiritus iſte in ſubtili materia eleuatus, appetitũ habet ad hanc complexionem, vel ad illam, quę per philoſophos prima materia eſſe rerum aſſeritur. Namque ſicut forma vniuerſalis habet appetitum ad omnem formam, ſic quinta eſſentia ad quamcunque complexionem, ex quo euidenter patet, quòd quinta rerum eſſentia illius dicitur eſſe complexionis cui adiungitur, ſicut ſi calidis adiunguntur calida, fit in eodẽ gradu & fortiori propter ſubtilem

materiam, in qua ſua forma, & actus eleuati ſunt, cum quibus ita operatur, ſicut baſiliſcus & fulgur, de quibus ſuprà diximus. Hanc verò naturam aliqui dixerunt non eſſe calidam, neque humidam, nec frigidam, nec ſiccam, ex eo quia de ſui natura cum omnibus cōcordantiam habet: qui verò in hoc errauerunt, contra quos nos formamus hanc rationē: Omne quod eſt, aut eſt intellectuale, aut ſenſuale, ſed quinta eſſentia natura eſt, ergo &c. Non eſt intellectuale, cùm in rebus vegetabilibus non ſit intellectuale, nec in mineralibus, eſt igitur ſenſuale. Senſuale verò omne eſt cōpoſitum ex quatuor elementis, & quia compoſitum ex quatuor elementis, oportet quòd in quolibet elemēto elemēta ſint actu, aliàs enim elemētata nō erunt compoſita, niſi ex accidentibus elementorum, & ſic indiuidua erunt accidentia & non ſubſtantia, aut erunt compoſita ex alia ſubſtantia, præterquam elementorum, quod eſt impoſsibile. Pręterea eſſet poſsibile, quòd actus alicuius accidentis inſeparabilis eſſet ſine ſubiecto proprio in aliquo indiuiduo, ſicut caliditas ignis,

quæ

quæ in indiuiduis impoſsibile eſt exiſtere ſine proprio ſubiecto ſuo, & hoc eſt impoſsibile. Eſt igitur quinta eſſentia compoſita ex quatuor elementis, & in ipſa ſunt actualiter omnia elementa cum omnibus ſuis actibus. Sed omnia in ipſa ſunt aggregata in tam ſubtili materia, & in formá tam ſubtili, & tam ſimplicitati ꝓpinqua reſpectiuo modo, ſicut in oculo baſiliſci, vt per experientiã patet in curatione morborum, & in metallorũ tranſmutatione, & in precioſorum lapidũ confectione. Non autem fili mi intelligas ſolùm de vna ſpecifica nos hoc dixiſſe, ſed in generali de quibuſcunque quinque eſſentijs, iuxta ſuum modum & operationẽ. Hanc verò naturam Philoſophi fili mi vocauerunt cœlum, quoniã ſicut cœlum influit in nobis aliquando calorem, aliquando humiditatem, &c. ſic quinta eſſentia in corporibus humanis ad Artiſtæ placitũ. Et quidam naturam iſtam ad vnum contractam dixerunt menſtruum, quia menſtrui proprietatem retinet, vt in libro tertio dicemus. Scimus namque iſtam naturam modernis eſſe occultam, & ipſos pe-

nitùs de eius veritate nihil perpendere. Huic verò cœlo applicamus ſtellas ſuas, quæ ſunt plantæ, lapides, & metalla, vt cómmunibus omnibus in nobis vitã & ſalutem. Fili mi hanc naturam princeps medicorũ Hippocrates ſcire medicis pręmiſit dicens in prognoſticis: Eſt etiam quoddam cœleſte, quod ipſum medicum præuidere oportet, cuius ſi tanta ſit prudentia, ſit admirabilius nimiumq́ue ſtupendum. nonne illius eſt vt fieri rerum periculum omnino prohibeat, aut ſalutẽ competenti adminiculo tolerabilius faciat? quaſi dicat, quòd ſic. Certè fili mi, verum dixit Hippocrates, quia futurũ periculum euitari poteſt à corporibus, ex eò quia omnem incorruptibilitatem, ex qua infirmitas prouenire poteſt, expellit, & humores inæquatos æquat. Aut poſtquã infirmitatem proſpexerit, cõpetenti adminiculo adminiſtrato tolerabilius facit, quia infirmum liberat Deus. Præterea fili mi, admirabilis eſt ſapientia magiſtri hanc naturam cognoſcentis, quia cum hac natura talia opera in medicina condit quòd videatur miracula facere. Galenus

nus enim veritatem huius narrare noluit, quia ipſe dixit, aeris diſpoſitionem nos continentis, vt videtur in gloſa prognoſticæ. His etiã modernis reuelata eſt hæc natura per Ioannem Damaſcenum in libro de ſimplicibus medicinis in principio dicentem: Nulla eſt cauſa quærenda niſi à cœlo, ſed à quo cœlo aſsignare noluit. Sed ſolùm tibi fili hoc eſt per nos reuelatum, vt Deum intelligas, ames & colas, & ſis memor finis tui, omnia ad honorem & laudem Dei applicando.

HAEC EST PARS SEcunda primæ diſtinctionis primi libri, quæ docet trahere quintam eſſentiam à plantis, & primò à vino, vnde incipit Canon primus, qui intellectum regulat in hac operatione.

NOn reputes nos mendaciũ dixiſſe in hoc, quod de quinta eſſentia premiſimus. Quare fili ſcias, quòd nullus

modernorum sciuit, nec ad eius peruenit notitiam, nec vidimus in diebus nostris, quòd quis intelligeret de hoc quicquam, scilicet de secreto & magisterio eius. Igitur in nomine domini nostri Iesu Christi, Accipe vinum rubeum vel album, & sit de meliori quod poterit reperiri, vel saltem capias vinum, quod non sit acetosum quouis modo, neque parum neq; nimium, & distilla aquã ardentẽ, sicut consuetũ est per cannas brachiales ęris, & postea rectifica illã quater ad maiorem rectificationem. Sed dico tibi, quòd ter sufficit rectificari, & bene cauere, vt spiritus comburens nõ exhalet, quia in hoc quamplures errauerunt vsque ad septies arbitrantes rectificari. Est autẽ tibi fili mi signum infallibile, postquam videris, quòd zuccharum madefactũ in illa positum ad flammam cõburatur similiter aqua. Postquam autem sic habueris aquam præparatam, tu habes materiam, de qua quinta essentia trahitur ad actum, quæ est vna principalis, de qua intendimus in libro hoc. Accipe igitur illam, & pone in vase quod circulationis appellatur, vel in pellicano,

quod

quod dicitur vas Hermetis, quorum forma inferiùs apparebit, & claude fortiſsimè foramen cũ olibano, vel maſtice molli, vel viua calce mixta cum ouorum albumine, & ponas in fimo calidiſsimo per ſui naturam, aut in vinacia, quibus nullus calor per accidens attribuitur, quod ſi li facere potes, ſi in quantitate magna poſueris de qualibet iſtarum rerũ ad angulum domus, quæ quantitas ſit xxx. onera gerularia. Hoc eſſe oportet, vt calor non deficiat vaſis, quia ſi calor deficeret, corrumperetur aquæ circulatio, & quod quærimus nõ fieret, ſi nõ calor continuus ei administratus fuerit p cõtinuas circulationes, noſtra quinta eſſentia ſepararetur in colore cœli, quod videre potes per diametralem lineam, quæ partem ſuperiorem ſcilicet quintam eſſentiam diuidit ab inferiori, ſcilicet à fecibus, quæ ſunt in colore turbido. Eſt autem natura iſta quaſi incorruptibilis & immutabilis, ex eo quia ad tantam glorificationẽ deueniet. Nam & ita habet reſpectu totius corporis mundi, illo modo quòd per artificium mutari poteſt natura.

CANON II.

Quo continetur ſcientia, qualiter noſtra quinta eſſentia ab Artiſta cognoſci poteſt.

FActo per multos dies in vaſe circulatione inferiùs deſcripta, aut in vaſe Hermetis continuatio circulationis aperies foramen, quod cum dicto clauſore obſtruxiſti; & ſi odor ſuprà mirabilis exeat, ita quòd nulla mundi fragrantiæ ei comparari valeat, in tantum, quòd vas poſitum ad angulum domus miraculo inuiſibili trahit omnes intrãtes, aut vaſe poſito ſupra turrim, trahit omnes aues; quibus omnibus odor naris attigerit, ita, quòd circa ſeipſum ſtare faciat, tunc habebis fili noſtram quintã eſſentiam, quæ aliter dicitur Mercurius vegetabilis ad tuum libitum; vt applices in magiſterio metallorum tranſmutationis. Quòd ſi non inueneris influxum attractionis, recludе vas vt priùs, & pone in loco priùs aſsignato, & ſtet ibi donec conſequaris ſignum prædictum. Hæc verò quinta

eſſentia

essentia sic glorificata non habebit illum odorem, nisi corpus sit dissolutum in ea, & illum ardorem in ore tuo sicut aqua ardens: hæc quidem vocatur à Philosophis clauis totius artis philosophiæ, & tam cœlum quàm nostra quinta essentia, quæ eius adiutorio venit ad tantam sublimitatem, nobili forma sunt impleta, & subtilissimam materiam habent, vt per se solùm, & cum stellis terrenis, quas suprà diximus, faciat operator huius operis miracula supra terram.

CANON III.

Qualiter nostra quinta essentia, seu vegetabilis Mercurius haberi potest sine magnis expensis pro his, qui altissimam paupertatem obseruant.

CONcreauit Altissimus nõ solùm in aqua ardenti, sed in omni planta, lapide, & metallo quintã essentiã quandam durabilem atq; mirabilem, atque etiam in anima-

animalibus,serpentibus,&c. Aperi igitur fili intellectũ,& intelliges veritatem,quia res generabilis & corruptibilis statim destruitur postquam vi corruptionis rei & elementorum contrarietate exhalat. Nam hoc signum à vino accipere poteris, postquam cõuertitur in acetum, quia ab ipso aqua ardens distillari nequit,nec per consequens quinta essentia, cũ quinta essentia cum aqua ardenti & spiritu combustibili trahitur,quæ quinta essentia dum est in vino, vinum in sua virtutè existit, sin autem cõuertitur in acetum, & sic de alijs similibus istis. Trahas ergo quintam essen tiam cum aqua ardenti, simul per cannas brachiales,vt suprà diximus ex quocunq; vino,quamuis turbato & feruido,prætérquam ab aceto,cùm in aceto non est aqua ardens,nec per consequens quinta essentia. Nam summa cautela est tibi fili talia vina pro modico precio,quę inueniuntur habere, & facere vt suprà, quia quinta essentia,quæ quasi incorruptibilis est propter malam vini complexionem non corrumpitur. Modus namq; primus & omnium principalis est, quem tibi superiùs nomi-

nominauimus. Secundus eſt verus, quòd capias ampullam cum collo longo, & ex dicta aqua ardenti imple duas partes, & gyra collum ampullæ claudendo priùs ipſum cum cera, vel dicto clauſorio, ac deinde ſepelias eam totā in loco ſuperiùs deputato, & ſtet ibi donec conſequaris ſignum ſæpe dictum, quam trahes perforando collum ampullæ. Caueas tamen in attractione eius à vaſe, quoniam ſtatim miſcetur quinta eſſentia cum fecibus, ſi fortè ſuauiter non eleuata eſt à loco circulationis per Artiſtam deputatum. Hæc vaſa ſunt illa, quæ tibi ſuperiùs nominauimus, ex quibus fit magiſterium, quæ vltra roſtrum impleri debent aqua ardenti,& vaſa iſta habent formam cubitalem in longo,& in amplo menſurā vnius palmi,& ſint integrè facta & ſolida.

CANON IIII.

Qui docebit te extrahere quintam eſſentiam ab omnibus plantis, fructibus et radicibus, carnibus, ouis et ſanguine.

EST aliud ex ſecretis naturæ, vt tu fili ſcias trahere quintam eſſentiam ab omnibus

omnibus plantis, fructibus, radicibus, carnibus animalium,& ouis,& auium,& ſanguine,&c. Capias igitur quamcunq; rerum volueris, et teras bene fortiter in mortario,et pone ad putrefaciendum in vaſe per quadraginta dies, poſtea extrahas, et diſtilla aquam per alembicum ter vel quater, ſic aquam ardentem feciſti,et in quolibet ſupradictorum vaſorum pone ad circulandum, donec ſignum conſequaris odoris priùs iam dicti. Aut fili trahas à quacunq; iſtarum rerum quatuor elementa et aerem, et ignem pone in vaſis iam dictis, et fac circulari, donec conſequaris ſignum prædictum: grandiſsimum enim eſt opus factum in magiſterio medicinæ. Omnes iſtæ quintæ eſſentiæ ſunt quouis iſtorum modorum extractæ: in millecuplo enim plus operantur quàm earũ medicinæ ante earum extractionem, taliter quòd pro miraculo reputatur apud vniuerſum orbem. Nihil quippe in omnibus quinque eſſentijs addimus, ſcilicet in earum extractione, niſi quòd per nouum artificiũ ſuperflua debemus remouere.

CA-

CANON V.

Qui docebit extrahere quatuor elementa ab omnibus rebus, ſcilicet plantis, animalibus, & metallis.

CVm prætermittamus pro modico tibi reuelare ſecretũ, ſcilicet qualiter poteris elementa ab omnibus rebus, ſcilicet metallis, plantis, & animalibus extrahere. Et regula generalis eſt, quod illa, quæ de plantis terenda fuerunt, terantur, & poſt contritionem ponantur in vaſe vitreo in fimo equino ad putrefaciendũ per menſem cum dimidio, quo tranſacto, pone ſuper vas caput ſuum, & diſtilla aquam per balneum maris, quod tibi inferiùs reuelabimus per figuram vnam, quouſque per balnei diſtillationem plus noluerit diſtillare, tunc temporis extrahe cucurbitam à balneo, & reitera aquã, quam diſtillaſti ſuper feces, & gyra bene cum ſigillo, et claude, et pone ad putrefaciendum per decem dies, poſtea extrahe, et pone deſuper caput alembici, et diſtilla per ignem cinerum, quo-

quousq; noluerit plus per illã distillatio-
nẽ distillare. Tunc fili mi scias, quòd tu ha
bes extracta duo elementa ad partẽ, nunc
igitur vt diuidas illa, quę sunt aer & aqua,
facies sic. Tu fili mi aquã illam quã per se-
cundã distillationem distillasti, accipe, &
pone in cucurbitã distillationis, & repone
caput alembici & distilla in balneo, & il-
lud quod distillaueris non est nisi aqua,
quoniam per illum gradum caloris nihil
aliud exit. Nam ignis balnei dicitur ignis
primi gradus, & ignis cinerũ dicitur ignis
secundi gradus, & ignis ardens dicitur
ignis tertij gradus. Fili valde vtilis est ista
sciẽtia graduum ignis ad ista cognoscen-
da potissimè in metallo propter caloris
cõfusionem, & tunc fili aer manet in fun-
do vasis, quia non valuit per calorem se-
cundi gradus exire, & tunc repone ad par-
tem, & reitera aquam, quã ab aere extra-
xisti super feces, & fac sicut priùs, & pone
ad putrefaciendum in fimo per tantum
tempus, sicut de aere fecisti, & pone ad di-
stillandum in igne tertij gradus, & da sibi
ignem, donec totus distilletur, & post hoc
reitera ad distillandum in balneo, & exibit
aqua,

aqua, & ignis manebit in fundo vasis, quia non valet per illum calorem exhalare, & serua ad partem. Hæc quæ tibi diximus, de omnibus vegetabilibus intellige quę in succo abundant. Et sic quoque facies in metallis, prius cum nostro menstruo illa resoluere facies sub fimo per vnam hebdomadam, & quòd mēstruum sit acutū cum vegetabilibus aliquib⁹ illorum, quæ inferius in Quæstionario dicemus. Postquam verò fili metalla fuerint dissoluta pone ad distillandum in igne primi gradus & exibit menstruum, & manebit calx metalli in fundo. Post hoc verò reitera super feces metalli de nouo menstruo ad pondera metalli, & pone ad putrefaciendum per mensem cum dimidio, & post hoc distilla sicut fecisti de vegetabilibus, sed qualibet vice adeas nouum menstruum super feces. Fili multæ fuerunt opiniones philosophorum in extractione elementorum à mineralibus, sed hic ponere non curamus, quia diuersimodè tractabimus in tertio libro.

CANON VI.

De calcinatione metallorum.

FIlli multi philoſophorum in aqua forti communi facta ex vitriolo & ſale nitro ſua corpora metallorum diſſoluebãt, & per euaporationẽ trahebãt aquam illã, & calx corporũ remanebat infra vas, & postea cum aqua dulci cõmuni illã abluebãt, & per euaporationem trahebant aquam illam. Et poſt illam calcem cum menſtruo diſſoluebant ad opera ſua, quæ non ſecundum quod competebat ſequebatur finem optatum. Ratio huius eſt, quia diſſolutio, quæ fit cum forti aqua non eſt talis, ſicut natura poſtulat, & quia etiam illi, qui talia fecerunt ignorauerunt vegetabilia noſtrum menſtruum acuentia, & etiam ignorauerunt aquam Mercurij vulgi, quam in compendio miſſam regi Roberto reuelauimus, quod compoſitum eſt ſuper Teſtamento & Codicillo in parte illa, quæ tractat de compoſitione margaritarum ſic conditarum, &c. Sed fili tibi reuelabimus in hoc capitulo calcinationes, in

qua

qua nullum metallorum amittit de ſpecie, & menſtruum infra modicum tempus ipſum reſoluet. Et magiſterium huius ſecreti tale eſt, quòd tu fili capias aurum vel argentum in tenues laminas redactum, & accipe particulam cum tantũdem de argento viuo vulgi, & pone ad ignem lentum, & cùm fumauerit mitte laminas, & moue cum ligno, & poſt hoc mitte in gazola in aqua quæ ſit frigida, & ſi talis fuerit paſta, quòd frangatur ad modum metalli campanarũ, niſi reuertatur maſſa alembici, & dimitte euaporari plus de argento viuo, & iterum mittatur in aqua, & poſtquam dura fuerit, ſicut dictũ eſt, pone paſtam in galaiade vt diximus cum quarta parte ſui ſalis communis, & contere fortiter donec paſta & ſal totum videatur ſal nigrum. Accipe igitur fili iſtud ſal, & pone in ſublimatorio ſi volueris ſeruare argentum viuum, quod ſi nõ, pone illum in quadam gazola, quæ ignẽ ſuſtineat, & da ſibi ignem donec videbis, quòd totus Mercurius exhalauerit, vel ſublimauerit. Poſtquam verò hoc compleueris mitte iſtud

ſal in altera gazola,& ſuperpone de aqua feruentiſsima, ſecundum quod tibi viſum fuerit, & miſce cùm quodam ligno, & ſal fundetur & vertetur in aquam nigram, quam quieſcere dimitte,& pòſt illam extrahe & mitte paſsim reuertendo, donec tota euerſa fuerit,& calx remanebit inferiùs. Iterum ſupermitte de aqua feruentiſsima,& fac ſicut prius,& iterum mitte ſibi de ſupradicta aqua, donec exeat à calce clariſsima, ſicut miſſa fuit, & tunc pone calcem ad deſiccandum ad ſolem,& habebis ipſum perfectiſsimè redactum in puluerem ſubtiliſsimũ ad vſum Artiſtæ cuiuſuis.Item fili cætera metalla habent diuerſum modum calcinationis,de Venere fit calcinatio ſicut fit æs vſtum. Saturnus & Iuppiter calcinantur cum ſale communi præparato agitando in alboth cum ligno & mittendo ſal modicum, & poſt hoc abluatur, ſicut dictum eſt, cum aqua feruentiſsima, & poſtea pone ad deſiccandum & factum eſt.

CANON

CANON VII.

In quo continetur ſcientia ad extrahendum quintam eſſentiam rerum omnium, ad applicandum illas corporibus humanis ſecundum quod opportunum fuerit.

DEus cœli talem contulit virtutem generaliter quintæ eſſentiæ, vt extrahas illam ab omni ligno, fructu, flore, radice, folijs, lapide & metallo, carne, ſemine & ſpecie, quæ Deus conditor naturæ creauit, cuius quippe ſecreti magiſterium tale eſt. Poſtquam fili vini quintam eſſentiam habueris à fecibus ſeparatam, cùm propria noueris poſſe extrahi omnis rei quintam eſſentiam infra tres horas, vt euitetur tantus labor, atque tædium tibi fili dilecte. Capias igitur in Dei nomine quamcunque rem, à qua volueris quintam eſſentiam ſeparare, & mitte illam in noſtram quintam eſſentiam vini,&

ni,& pone ad fortem ſolem invere,vel po ne illam cum vaſe ad ignem leuem, & infra tres horas habebis quintam eſſentiam rei mixtam cum quinta eſſentia,quæ conuertetur in talem naturam, ſicut res quæ ſibi mittetur. Igitur ſi ſit calida, ſi frigida, ſi humida, ſi ſicca, ſi laxatiua, ſi ſtiptica, vel cuiuſuis alterius conditionis & odoris fuerit, talis naturæ ſit, quia vt ſuprà tibi reuelauimus appetitum habet ad hanc complexionem, vel ad illam talem. Igitur quintam eſſentiam fili habebis ſicut res quam tibi intromiſeris talis odoris, ſaporis, complexionis, virtutis, operationis &c.& ideo fili maxima cautela eſt hæc in operatione medicinæ, vt cum vna & eadem medicina ſcias diuerſas operationes facere, ad quam forſitan non peruenit operator duræ ceruicis, &c. Et ſic fili cum cœlo noſtro à ſtellis ſuis quas ſuprà nominauimus, fiet per naturam quod reputabitur ad miraculum.

CANON VIII.

Qui docet, quæ ſunt res calidæ in primo gradu ſimpliciter, vt talis naturæ reddatur quinta eſſentia noſtra ad applicandum ad humana corpora.

HActenus fili verum plantarum ſecretum tibi pandemus, ſcilicet in earum complexione, & primo de calidis ſimpliciter in primo gradu, vnde fili medicinæ calidæ ſimpliciter in primo gradu ſunt iſtæ ſcilicet:

Abſynthium
Semen coriandri
Borago
Altea
Atriplex
Eupatorium
Cancilla, id eſt Rapta
Sticados Arabi.
Tribulus marinus
Radix Peoniæ
Semen altheæ
Caſtanea
Spica Celtica, Sandaracha, id eſt vernix
Camomilla
Flores naſturcij
Amigdalæ dulces
Auellanæ ſiccæ
Capparis
Folia Caryophillo:
Cardamomum
Licium
Styrax liquida
Pulli columborũ
Radix ariſtolochię rotundæ
Semen trifolij
Triticum

Nuces	Panicum
Semen caulis	Sarcocolla
Mora matura	Iarus
Iuiube	Moſchus
Ficus ſiccæ	Vitrum
Caſſutha	Caro camelina
Spica nardi	Vitulina
Folia lauri	Gallinarum
Amomum	Anſerum nouorum
Crocus	Phaſianorum.

De iſtis quippe fili operare ſecundum exigentiam, & talis complexionis virtutis reddetur tibi quinta eſſentia noſtra.

CANON IX.

De calidis in ſecundo gradu.

SI propter infirmitatem prouenientẽ halitus in tanto gradu frigiditatis quòd medicinas in primo gradu calidas operari non poteſt, applicet ſibi medicinas in ſecundo gradu calidas, quæ ſunt hæc, quæ ſequuntur, vt docet canon:

Polium	Ancilla, id eſt rapa
Praſsium	Bulbi

Cen-

Centaurea minor	Carui
Catapucia	Tamariſcus
Si	Amygdala amara
Reubarbarum	Dactyli
Lignum aloe	Mel nouum
Vuæ amaræ	Semen aneti
Citri ſemen	Rusti
Fœniculi	Apij
Aſparagi	Petroſelij
eorumque radices	Semen Peoniæ
Radix marathrũ	Xilobalſamus
Daucus	Cortex citri
Semen vrticæ	Folia citri
Fænugræcum	Nux muſcata
Semen paſtinacæ	Phaſeoli
Semen raphani	Laccæ
Fiſtici	Vrina
Bdelium	Ambra

Flores croci hortulani Vua matura.

Aperies ergo oculos tuos fili,& videas quibus rebus ex his indigebis ad magis calefaciendum ex eo,quo modo non ſufficientes fuerunt tibi medicinæ,primo ſiue in primo gradu , & non vtaris medicinis ,niſi prius ſcias in quo gradu ſunt medicinæ ſimpliciter conſtitutæ , quia ali-

ter nescies quid componis, vel quid das infirmis.

CANON X.

Qui docet, quæ res sunt calidæ in tertio gradu ad affigendum eas in nostra quinta essentia ad habendum quintam essentiam calidam in tertio gradu.

FIlli in quo casu infirmitas nimiæ frigiditatis viget, indiges habere medicinas in tertio gradu calidas mixtas cum cœlo nostro, & nostra quinta essẽtia eiusdem complexionis reddatur, & sunt hæc:

Seseli	Apij folia
Pix græca	Thimus
Enula	Sagapenen
Cyperus	Polypodium
Opopanarum	Chamædrijs
Cassia lignea	Iris
Chamæpitijs	Galanga
Dictamus	Hyssopus
Piper longum	Hermodactylus
Samsucus	Siratus
Serpentaria	Sambucus
Ammi	Zedoaria
Assarum	Se:Ozimi

Doronici	Mentaſtrum
Nigella	Zinziber
Calamentum	Siler montanum
Caryophylli	Pullegium
Cinnamomum	Aſſa fœtida
Origanum	Coſtum
Ammoniacum	Rutha domeſtica
Folia oliuarum	Galbanum
Schœnoanthon	Nux Indica
Mumia	Porrum
Lupulus	Caſtoreum
Centaurea mai	Saxifragia.
Gentiana.	Pix liquida

Cùm ergo volueris applicare res calidas in tertio gradu propter nimiam frigiditatem ſuperabundantem, applica cœlo noſtro, & talis virtutis efficitur.

CANON XI.

Qui docebit te quæ res ſunt calidæ in quarto gradu, vt affigas illas noſtræ quintæ eſſentiæ, & cùm opportunum fuerit, reuelabo tibi, quæ ſunt medicinæ ſimpliciter in quarto gradu caliditatis & ſunt hæc quæ ſequuntur, videlicet:

Ruta

Ruta ſylueſtris
Piper nigrum
Petroleum
Anacardus
Oleandrum
Euphorbium
Sal armoniacum
Napellus
Glychyrriſa
Flos lupini
Gũmi Arabicũ
Semen paſtinacæ
Coturnices
Canna zuccharij
Nitrum
Piretrum
Vitrum aduſtũ
Semen ſinapis
Sulfur
Carduus viſci
Scamonea
Flos fabæ
Lingua auis
Amygdalæ dulces
Primula veris
Lignũ paſtinacę
Piſces recẽtes.

CANON XIII.

In quo continetur ſcientia rerum humidarum in ſecundo gradu ſimpliciter, vt quando infuerint tantæ ſiccitatis, quòd tibi ſufficientes non fuerint res humidæ in primo gradu, applices illas, quæ in ſecundo gradu humidæ fuerint, vt tale reddatur cœlum noſtrum.

Con-

COngruum est fili vt tibi reuelemus, quæ sunt humidę res in secundo gradu simpliciter, vt talem reddas nostram quintam essentiam, cùm necessarium fuerit, & sunt istæ quæ sequuntur:

Semen maluæ	Chrysomela
Endiuia	Semen lactucæ
Persica, Asparagi	Lactuca agrestis
Zicion	Lactuca
Cicorea	Flos Nymphæ
Malua	Aleos epaticus.

Ex his igitur fili applica quintæ essentiæ nostræ cùm medicinæ humidæ in primo gradu non fuerint sufficientes ad eradicandum siccitatem peccantem.

CANON XIIII.

Qui docet, quæ sunt res humidæ in tertio gradu, vt cùm necesse fuerit habeas earum cognitionem ad illas applicandum cœlo nostro, vt habeas cœlum nostrum humidum in tertio gradu.

Fili

FIlli mi cùm videris, quòd ſiccitas tanta eſt, quæ per medicinas humidas in gradu ſecundo extingui non poteſt, applica medicinas humidas in tertio gradu cœlo noſtro, quæ ſunt hæc quæ ſequuntur:

Semen gal. Flores violæ viridis
Poma viridia Satyriones
Phylocaparõ, Eruca Aquitua, alij, Aquilegia
Radix paſtinacæ Caſtoreũ. alij nõ habẽt
Flores violę cœleſtis Semen lini
Flores papaueris Fruct' papaueris albi.

Hæ ſunt res humidæ in tertio gradu ſimpliciter, has affige in cœlo noſtro vt viguerit neceſsitas.

CANON XV.

Qui docet quæ ſunt res humidæ in quarto gradu, vt affigas illas in cœlo noſtro ad applicandum illas corporibus denſis propter nimiam ſiccitatem.

RAtio naturæ eſt fili, vt reuelem tibi, quæ ſunt medicinę humidę in quarto gradu, vt affigas illas in cœlo noſtro, vt

influat

influat in nobis humiditatem quàm plurimam, cùm necesse fuerit, & res humidæ in quarto gradu simplicitatis sunt istæ, quæ sequuntur:

Aurelia	Lactaria
Cerebrum columbi	Argentum viuum
Scinci	Gamelion
Mercurialis	Cerebrum gummici.

Hæ igitur medicinæ reddent cœlum nostrum humidum in quarto gradu, quas applica secundum exigentiam & vires patientis. Dicto verò de medicinis humidis quæ complexionem habent humidam scilicet aeream, nunc restat vt dicamus de habentibus proprietatem aquę, ex eo quia post aerem sphæra aquæ per primam causam situata est, procedendo secundum ordinationem quatuor graduum, sicut in alijs. &c.

CANON XVI.

In quo continetur scientia rerum frigidarum, & primo de frigidis in primo gradu.

Hoc

HOc est vt nostra quinta essentia reddatur frigida in primo gradu, reuelabimus tibi medicinas dictam habentes complexionem, quæ sunt hæ quæ sequuntur:

Grana salicis	Herba acetosa
Pruna	Tamarindi
Fabæ virentes	Flos rosæ viridis
Hordeum mundum	Pira bene matura
	Arthasia

Has medicinas applicabis cœlo nostro, vt reddatur frigidum in primo gradu, vt scias ipsas cœlo nostro applicare, cùm necesse fuerit vt influat super nos frigiditatem primi gradus. Fili, si tibi propter nimium calorem non sufficerent medicinæ frigidæ in primo gradu, applica cœlo nostro res frigidas in secundo gradu, postea facias applicationem secundum quod tibi videbitur, & medicinæ sunt istæ, videlicet:

Berberis	Pentaphyllon
Malagranata dulcia	Litargirium
Arnoglossa	Mora imatura
Flossa salicis	Chrysolachanō.

CA.

CANON XVII.

Qui docet quæ ſunt res frigidæ in tertio gradu, vt quando non ſufficientes fuerint medicinæ frigidæ in primo & ſecundo gradu, quòd applices illas, quæ ſunt in tertio gradu, vt ſcias remedium adhibere caliditati dominanti.

HActenus fili reuelabimus tibi, quæ ſunt medicinæ frigidæ in tertio gradu, vt quando infirmitas fuerit tantæ ſiccitatis, quòd illi non ſufficiant medicinæ primi & ſecũdi recurras ad iſta, quæ ſunt tertij gradus, & ſic remedium adhibeas, & ſunt quæ ſequuntur, ſcilicet:

Virga paſtoris	Melones
Pſilium	Omnes ſandali
Citrulli	Paritaria
Hypociſtis	Cucumeres
Vua milana	Portulaca Semen eius
Sorbæ	Spodium
Plantago ſemen eius	Poma.

Medicinas iſtas applicaba cœlo noſtro, &

 habebis

habebis ipsum frigidū in tertio gradu, & vtere illo dum fuerit opportunum.

CANON XVIII.

Qui docet, quæ sunt res frigidæ in quarto, & vtaris illis dum fuerit necesse.

FIlli mi certum sit tibi, quòd multorū fuit opinio, quòd nulla res erat in quarto gradu frigiditatis cōstituta per naturam, contra quos istam facimus rationem. Omne elementum, vel quæcunque alia res appetit esse in maiori perfectione, quàm sua natura capere potest, cuius ratione elementum quodlibet in elementatis appetit quartū punctum simplicem, vt suum contrarium reprimat, vel saltem ei adæquetur per resistentiam, vt esse suū nō priuetur ab indiuiduis. Si igitur aqua per naturam non inuenitur in indiuiduis in quarto gradu, sicut in primo, secundo, & tertio, aqua non appeteret maiorem perfectionē simplicitatis, quàm in indiuiduis habere potest, & sic similitudo suæ simplicitatis in maiori gradu multiplicata esset ei per naturam odibilis, & suum contra-

contrarium esset illi amabile, quod est impossibile. Præterea nullus morbus calidus in quarto gradu esset curabilis, quod est inconueniens & contra finem medicinæ: Item esset ipsa aqua destructa contra, & ideo regula, quia non transmutent extra se similitudinem suam per modum suę perfectionis & suarũ partiũ & cum similitudinibus dictarũ partium operatur in indiuiduis. Ratio huius est, quia talem defectum natura bonitatis & virtutis &c. nõ consentiret, cùm ista naturaliter appetãt multiplicari in maiori perfectiõe entibus realibus quàm esse potest secundum suam naturam, quorum contrarium ageret aqua, si nõ esset reperta in quarto gradu in rebus naturalibus, quod est impossibile. Fili mi multa alia inconuenientia sequi possent ex eorũ opinione, sed illa dimittimus causa breuitatis, vnde res frigidæ in quarto gradu sunt istę quę sequuntur:

Opium	Hyosciamum
Cicuta	Mandragora
Semen eius	Semen eius
Camphora	Semperuiua
Ebenus	Semen papaueris

Aqua eius	Salamandra
Mucilago psyllij	Barbassus

Has quippe res applica cœlo nostro, & habebis ipsum frigidissimum. Diximus de medicinis frigidis secundum ordinem quatuor graduum. Et quia post omnium elementorum sphæras sphæra terræ situata est vltimo, ideo de rebus siccis vltimò dicendum est.

CANON XIX.

Qui docet quæ sunt tres siccæ in primo gradu.

ORdine præmisso fili tibi rerum siccarum reuelemus vt affigas nostro coelo, & primò de siccis in primo gradu simpliciter, & sunt istæ scilicet:

Spuma maris	Argilla
Caro caprina	Caules
Caro bouina	Turtures antiquæ
Fabæ siccæ	Caro ceruina
Columbi antiqui	Amylum
Caro camelorum	Caro omniũ auiũ quæ habitãt in aquis
Thucia	Caro leporis

Affige ergo fili has medicinas coelo nostro,

ſtro, & habebis ipſum ſiccum in primo gradu, vt vtaris illo, cùm opportunum fuerit. &c.

CANON XX.

Qui te docebit, quæ ſunt res ſiccæ in ſecundo gradu, vt cùm tibi fuerit neceſſe applices illas noſtro cœlo, vt influat in nobis ſiccitatem in ſecundo gradu.

FIli quando infirmitas tam humida fuerit, quòd tibi non ſufficiant res in primo gradu ſiccæ, addes iſtas cœlo noſtro quæ ſunt in ſecundo gradu ſiccæ, ſcilicet:

Riſum	Cortex thuris
Thipus. alij nō habent	Balauſtiæ
Cortex orni	Lapis lazuli
Teſta maligranat.	Xylobalſamus
Lapis Armenus	Vberi ro. ſiccæ
Flos roſæ. ſic.	Meſphilæ maturæ.

Has quippe res affige in cœlo noſtro ad magis deſiccandum.

CANON XXI.

Qui docet, quæ ſunt res ſiccæ in tertio gradu, vt ſcias illas applicare cœlo noſtro, vt fiat illius complexionis, & ſic applices ipſum in corporibus humanis, cùm tibi videbitur.

FIli cùm tibi videbitur, quòd infirmitas tanta eſt multiplicata in humiditate, quòd tibi non ſufficiant medicinæ ſiccæ in primo & ſecundo gradu, applicabis iſtas, quæ ſunt ſiccæ in tertio gradu, quæ ſequuntur:

Maſtichæ	Acetum commune
Charabe	Succus maluæ
Olibanum	Pira ſylueſtria
Myrrha	Ga.
Cinnabar	Scoria ferri
Aſphaltum	Ferrugo ferri
Sanguis drac.	Pùlmo vulpis
Bolus Armenus	Iuniperus
Fructus iuniperi	Fructus ſauinæ

Galle

Galle	Flos ſambuci
Flos Ebuli ebulus	

Has affige in cœlo noſtro, & fiet ſiccum in tertio gradu.

CANON XXII.

Qui docet, quæ ſunt res ſiccæ in quarto gradu vt iſtas applices cœlo noſtro, & fiet ſiccum in quarto gradu.

Arſenicum album	Capitellum
Arſenicum rubeum	Omnes mirobalani
Azarnech	Cortex ilicis
Azarchon	Coagulum
Aes	Thucia
Flos æris	Sal præparatum
Glandes virides	Puluis Aſphodeli
Alumen rochæ	Alumen plumæ
Folia daruich	Cortex vberi

Diximus de aliquibus medicinis & earum ſimplici complexione ſecundum diſpoſitionem quatuor graduum ſimpliciter, vt Artiſta per iſtas, quæ hic ponuntur alias inueſtigare ſciat ſecundum

 complexio-

complexionem, ſaporem, odorem, ponde roſitatem & leuitatem ad faciendum diuerſos effectus in corpore noſtro. Nunc congruum eſt vt dicamus in generali de qualitatibus appropriatis, vt Artiſta cognoſcat, quæ ſunt ſimplices qualitates & propriæ, & quæ appropriatæ, & quæ qualitates ſunt graditæ in rebus naturalibus, vt cognoſcatur vnius medicinæ compoſitæ finis ex multis in diuerſis medicinis compoſitis. Et vt ſciatur quid homo dare debet, vel auferre infirmis.

CANON XXIII.

In quo continetur præfata doctrina.

VAlde fili mi meditamur, vt reuelemus qualitates rerum proprias & proprietates, ſcilicet in quo gradu exiſtere poſſunt ſecundum naturam, vt deſtruantur multorum opiniones, qui duas qualitates in vna & eadem re dixerunt in eodē gradu exiſtere, ſicut in pipere, quod dixerunt calidum & ſiccum in quarto gradu,

gradu, & castoreum, quod dixerunt calidum & siccum in quarto gradu. Contra quos fili talem fundamus rationem. Quatuor massæ principales, quæ sunt quatuor elementa, sphæras proprias habent, vbi natura cuiuslibet maior est quàm in aliorum sphæris, quamuis illi quodlibet elementum sit in alterius sphæra, scilicet vnum per sphæras omnium & omnia per spheram vnius. Hoc autem fili natura orbis fabricat, vt ex mixtione eorum oriantur indiuidua spherarum, in quibus elementa actualiter existant, vt suprà probauimus, quę esse non valerent si mixta vicißim nõ essent, quoniam fili si mixtio vniuersalis orbis deficeret elementis, deficeretque mixtio specialis, atque indiuidualis, quoniam deficiente generali venit particulare in suiipsius corruptionem. Denique quodlibet elementum, ex eo quòd iuxta sui naturam in propria sphęra sua complexio maior est, vt caliditas, quę maior est in sphęra sua ignis quàm siccitas nec aliqua aliarum complexionũ, & sic de alijs.

Item fili quodlibet dictorum elemento-

rum habet proprium subiectum in indiuiduis specierum, in qua sua caliditas maior est quàm qualitates aliorum elementorũ, sicut fili in pipere, in quo magis viget proprietas ignis quàm in croco, & in aloe, in quo magis est de complexione aeris quàm in mirobalanis, & sic de alijs rebus similibus istis, vnde facio istam rationem. Omnem effectum consequi oportet naturam suæ causæ, si igitur ignis, qui est causa omnium rerum calefactibiliũ maiorem sui proprietatem habet in sphæra sui, & sua proprietas ibi magis reperitur, quàm proprietas aliorum, sicut in rebus calefactibilibus de cõplexione ignis, oportet quòd maior sit caliditas quàm humiditas, vt appareat concordantia in differẽtia existens inter causam & suum effectũ, & vt appareat differentia inter rem calidę complexionis & rem humidam, vel siccã &c. Quia si vna res haberet in se duas complexiones æquales, sicut in pipere caliditas & siccitas, si essent in eodem gradu, esset piper æqualiter siccum, sicut calidum, & sic est posibile habere has duas complexiones æquales contra frigiditatem, &

tem, & ſic poſsibile eſſet quòd frigiditas & humiditas eſſent æquales contra caliditatem & ſiccitatem, quod eſt impoſsibile, quia ſic non inueniretur aliquod ſpeciale indiuiduum, in quo qualitas vnius elementi eſſet prædominans, vt denominationem caperet ab illo, ſicut piper, quod denominationem accipit ab igne, quia calidum. Aloes quod denominationem accipit ab aere, quia humidum. Mandragora ab aqua, quia frigida. Mirobalanus à terra, quia ſiccus. Hoc autem eſt impoſsibile, quia ſequeretur irregularitas in indiuiduis naturalibus, ex eo quòd non haberet magis inſtinctum ad qualitatem vnam quàm ad aliam. Ex quo fili notare potes, quòd ſicut quodlibet elementum dominationem propriam ſecundum ſuam naturam habet in ſua propria ſphæra, in qua alterum non habet ita magnam dominationem, ſicut habent propria indiuidua ſubſtantialia, in quibus magis qualitas vnius elementi prædominatur alteris. Exemplum, natura ignis
eſt

eſt calidus propriè, ſiccus à proprietate. Nam caliditas maior eſt in igne quàm ſiccitas, quoniam proprietas maior eſt in qualibet re quàm appropriata. Sic enim fili eſt in indiuiduis, quę oportet habere vnam propriam qualitatem aliam appropriatam, ex eo quòd effectus ſuę cauſę correſpondere debet. Hoc probatur fili mi per regulas duodecim, quia ſi ignis qui eſt cauſa alicuius calefactibilis, eſt calidus & ſiccus, ignis in illo calefactibili non poteſt tranſmittere extra ſe ſimilitudinem ſuam, niſi cum ſuo calore & ſiccitate, & per modum naturæ caloris, & ſiccitatis, & iterum aliarũ complexionum. Sic igitur in indiuiduo per ignem cauſantem oportet maiorem eſſe caliditatem quàm ſiccitatem, & ſic ſiccitas depreſsior. Et ſicut diximus de igne, ita intellige de alijs qualitatibus elementorum, ſicut ignis in ſua ſphæra propria eſt forma, vt alia elementa ſunt materia, quia calefacta ſit ſua propria qualitas in indiuiduis naturalibus exiſtens eſt forma extenſa, & diffuſa ſuper omnes alias elementorum, & qualitates, quæ ſunt igni.

Ex

Ex quo fili multùm bene concluditur ipsam qualitatem ignis in subiecto ignis maiorem esse quàm alteram qualitatum, & sic talis qualitas in simili subiecto est rex, qualitas verò quæ magis concordat militem dicimus, vltima verò qualitas quæ primæ contrariatur, sclaua. Exemplum fili tibi dabimus, vt facilius possis intelligere mouendo teipsum ad obiectādum. Nam piper est calidum propriè, siccum à proprietate, caliditatem verò maiorem oportet esse in illo quàm siccitatem, nec humiditatem, nec frigiditatem. Est ergo in pipere caliditas rex, nunc verò quia siccitas magis cum igne concordat quàm altera aliarum, est siccitas in igne, vel pipere regina. Et quia post siccitatem humiditas cum caliditate concordat, humiditas in pipere est miles. Et quia frigiditas caliditati contrariatur, est aqua seu frigiditas in pipere sclaua, & ideo vltimò siccitas est in subiecto igneo. Fili secundum conditionem maioritatis & minoritatis situati sunt gradus in rebus naturalibus, sicut fili piper habet quemcunque gradum caliditatis, ista caliditas est in illo maior, vt

suprà

ſuprà probauimus, ergo aliæ minores illa propria, & ſic ſequitur diſtinctio æqualitatis indiuiduorum, quam aliqui aſſerunt eſſe impoſsibilem. Nunc fili quia regina magis cum rege concordat quàm miles nec ſclaua, reginam oportet eſſe maiorem in regia domo quàm miles nec ſclaua. Et ideo quia regem regina ſequitur, & non eſt tanta ſicut rex, illa minor eſt & vno gradu inferior quàm rex; & cognominatur tertia. Et ſic ſiccitas in pipere eſt in tertio gradu. Et poſt reginam miles maior eſt in domo regis, illa minoritas dicitur alius gradus inferior. Inferius quidem dicitur ſecundus, & ſic in pipeere eſt humiditas in ſecundo gradu. Item quia poſt militem ſclaua minor eſt in domo regis quàm nullus alius, illa minoritas alter gradus inferior iſto dicitur, qui nominatur & primus. Et ſic fili concluditur, quòd piper eſt calidum in quarto gradu, ſiccum in tertio, humidũ in ſecundo, frigidum in primo. Et ſicut diximus fili de pipere, quòd habet complexionem igneam, ſic potes dicere de alijs rebus & qualitatibus reſpi-

ciendo

ciendo maioritatẽ cõcordantię. Præterea fili ſcias, quòd non omnis res naturalis habet quatuor gradus in ſe integrè, ſed ex illis habet degradatè. Et ad melius intelligendum formamus puncta quatuor in quocunque guadu cuiuſlibet qualitatis, quæ quidem puncta ſunt tanquam mediũ; per quod mouetur intellectus ad intelligendum res quantũ habent de vna compoſitione vel de alia. Fili valde eſt confuſa doctrina de gradibus, adeo, quòd non eſt ſcientia in mundo, quæ tam parũ ſciatur, ſed hîc in ſumma breui breuiter tractabimus. Et primò dicimus, quòd res quæ ſit calida in quarto gradu, omnes alios gradus habet integros, & ſic de humidis, frigidis &c. Sed res quæ ſit in tertio gradu calida, eſt in ſecũdo ſicca, & in primo humida, & in duob⁹ pũctis frigida. Res quę eſt in tertio gradu humida eſt frigida in ſecundo, calida in primo, ſicca in duobus pũctis primi gradus, & ſic de alijs. Itẽ res quę in ſecũdo gradu eſt calida, eſt in primo ſicca, & in tribus punctis alterius gradus humida, cũ duobus punctis frigida. Itẽ res quę eſt in primo gradu calida, eſt
in tribus

in tribus punctis alterius gradus humida, & vno puncto vniuersaliter frigida. Et sicut posuimus exemplum de calidis, ita potes de humidis dicere, & etiam de alijs.

Item fili multæ & diuersæ opiniões fuerunt in hac intentione super calidum in primo, & calidum in secundo, & calidum in tertio, quia fili mi in vno indiuiduo est caliditas in tertio gradu, & altera in eodem, sed differunt secundum actionem & passionem, quando in vno indiuiduo est forma regina, regina verò sub rege patitur, rex verò in quocunque indiuiduo est forma, regina verò miles & sclaua sunt materia. Non est ergo æqualis actio vnius qualitatis existentis in diuersis indiuiduis ratione supradicta. Et de hoc intellige secundum applicationem simplicem & singularem vniuscuiusque, non autem secundum multarum aliarum medicinarũ congregatarum ad vnum finem. Et de hoc dabimus tibi exemplum. Squilla verò vel thutia quæ est calida in tertio gradu, & agnus castus calidus in tertio, si quodlibet eorum applicetur ad nostrum corpus, maiorem caliditatẽ influit in nobis

agnus

agnus castus quàm thucia. Ratio huius est, quia caliditas in agno casto est rex, in thucia verò regina. Et quia rex maioris potestatis est quàm regina, igitur &c. Item quia caliditas in thucia est terrificata, & stat secundum passionẽ, in agno casto secundum actionem, & quia maioris naturæ est res agens quàm patiens, igitur &c. Item quia in thucia caliditas habet duos punctos frigiditatis sibi contrariantes, in agno casto verò solummodo habet duo puncta vnius gradus contraria. Item quia caliditas existens in thucia, desiccat vltimato modo, quia inseparabilis à natura illius & siccitate formata. In agno casto verò calefacit plus quàm desiccat, quia ibi caliditas rex est, & à nullo formata est, sed siccitas in illo est ignificata, & pòst per naturam caloris calefacit, & postea desiccat, quia in quacunque re naturali priùs in seipsa oportet esse actum propriũ & coessentialẽ illius quàm appropriatus, & etiã caliditates submissæ in aliquo indiuiduo formata aliqua natura priùs sunt in corpore nostro agendo secundum naturam formæ quàm formatæ existant per suam,

 sicut

ſicut caliditas ignis, quę ignificat terram. Terra verò exiſtens in igne priùs calefacit, ſecundò deſiccat, hoc verò fit, quia natura ignis, cui ſubmittitur ſiccitas, mouet ſiccitatē ſecundum naturam ſuæ ignificationis ignificabilitantis & ignificatæ. Ecce ergo fili quę differentia eſt inter calidū in tertio gradu, & calidum in tertio, & ſic de humido & frigido & ſicco. Non autem eſt ſic fili in compoſitione multarū medicinarum ad vnum finē, quia qualitas qualitatem iuuat, gradus gradū, punctus punctum. Exemplum, quædā medicina componitur ex aloe, pipere longo, roſis ſiccis, maſtice, gariophilo, ſucco fœniculi, & ſcamonea. Nunc verò graduamus talē medicinam. Aloes eſt humidū in ſecundo gradu, frigidum in primo, calidū in duobus punctis gradus, & ſiccum in vno pnncto vnius gradus. Piper longum eſt calidū in tertio, ſiccum in ſecundo gradu, humidū in primo, frigidū in duobus punctis vnius gradus. Roſę verò ſiccę ſunt ſiccę in ſecundo, calidæ in primo, frigidæ in duobus punctis, humidæ in vno puncto. Maſtix eſt ſiccus in tertio, calidus in ſecūdo, frigi-

frigidus in primo, humidus in duobus punctis. Garioplili verò sunt calidi in tertio gradu, sicci in secundo, humidi in primo, frigidi in duobus pūctis gradus. Succus fœniculi est calid⁹ in primo, siccus in tribus punctis, humidus in duobus, frigidus in vno puncto. Itē scamonea est calida in quarto gradu, sicca in tertio, humida in secūdo, frigida in primo. Nunc ergo videamus, quot gradus & quot puncta habeamus de vna qualitate, & quot de alia, & sic iungamus gradus & puncta, vsquequo ex omnibus istis habeamus vnum gradū simplicē, cuius naturę debeamus medicinā. Priùs verò videam⁹ de calidis qualitatib⁹, & omnes gradus diuidam⁹ per pūcta, pòst iungamus pūcta de quatuor in quatuor, & faciamus gradus. Nam in aloe sunt duo pūcta caliditatis, in pipere lōgo duodecim pūcta, in mastice verò habemus octo puncta, in gariophilis duodecim pūcta, in fœniculo verò habem⁹ quatuor pūcta, in scamonea sexdecim puncta. Sic fili in ista medicina sunt quinquaginta octo pūcta calida. Itē in aloe habem⁹ quatuor pūcta frigiditatis, in pipere longo duo pūcta, in rosis

alia duo, in maſtice quatuor puncta, in ga riophilis duo puncta, in ſucco fœni vnũ punctũ, in ſcamonea quatuor pũcta, vnde habem' in hac medicina nouẽdecim pũcta frigiditatis. Itẽ in aloe habemus octo puncta humiditatis, in pipere quatuor puncta, in roſis vnum punctum, in gariophilis quatuor puncta. Item in fœniculo habemus duo puncta, in maſtice duo puncta, in ſcamonea octo puncta. Et ſic habemus in hac medicina vigintinouem puncta humiditatis. Itẽ in aloe habemus vnũ punctum ſiccitatis, in pipere longo habemus octo puncta, in gariophilis alia octo, in maſtice duodecim puncta, in roſis quatuor puncta, in fœniculo tria puncta, in ſcamonea duodecim puncta, & ſic habemus in hac medicina quadragintaocto puncta ſiccitatis. Nunc verò iungamus omnia puncta, & primò puncta caliditatis, quæ ſunt quinquaginta octo, & frigiditatis nouemdecim puncta, item de humiditate vigintinouem puncta, item de ſiccitate habemus quadraginta puncta: nunc demus vnum punctum contrarium alteri contrario, & poſtea puncta duarum

qua-

qualitatum, quæ necesse habent esse concordantes, quæ supererunt illis dabimus medicinam. Nunc fili nouemdecim punctis frigiditatis demus alteri nouẽdecim puncta caliditatis, & sic de quinquaginta octo punctis caliditatis restant triginta nouem puncta. Item de humiditate habemus viginti nouem puncta, nunc istis viginti nouem punctis demus alia viginti nouem siccitatis, & de quadraginta octo punctis trahẽdo viginti nouem, remanẽt nouendecim puncta. Nunc igitur de caliditate habemus triginta nouem puncta caliditatis, & decẽ & nouẽ puncta siccitatis, nũc ergo à trigintanouẽ trahendo decem & nouẽ humiditatis, quæ alijs pũctis damus, manẽt viginti puncta. Ex istis igitur faciamus gradus, scilicet ex istis quatuordecim punctis, nã vni gradui dando quatuor puncta sunt tres gradus & duo pũcta, & sic medicina est in quarto gradu calida, nõ in summitate quarti gradus, sed in medio quarti gradus, vel in duob⁹ punctis quarti gradus. Ex quo fili patet, quòd multæ sunt cõpositæ medicinæ, quæ vltimatũ quarti, tertij, secundi, primi gradus

nõ habent, quia mittunt vnum punctum vel duo puncta in cõpositione propter generationẽ & corruptionem ad vltimatum finẽ ex omnibus resolutũ in medicina cõposita. Ex quo patet ista quæ suprà dixi, scilicet quòd ex vna qualitate depressa multiplicata cũ altera agẽte resoluta quædam qualitas vltimata in medicina, quę est forma, ex eo quia vna qualitas aliam iuuat similem sibi. Ex quo fili est tibi reuelatum, quòd vna qualitas, quæ secundum simplicitatem indiuidui, hoc est medicinæ simplicis, est patiens, secundum compositionem est agens, & è contrario multùm est tibi fili ista doctrina necessaria in medicinis in quibuscunque artis medicinalis vtentibus ad componendum medicinas quascunque, & ad sciẽdum vltimatum gradum resultatum ex pluribus gradibus, & certificetur quantum potest calefacere, quantum potest desiccare, quantum potest humectare, quãtum potest infrigidare. Quòd verò fili sciri non potest propter confusionem graduationis medicinarũ simplicium aliorũ auctorum, qui qualitatẽ appropriatam ęqualem propriè

facie-

faciebant qualitati proprię, quod est impossibile,& contra cursum naturæ. Nam regem maiorem oportet esse in regno suo omnibus alijs,quia si aliter esset, non esset rex:& esset destructa simplicitas rerum & dominatio, & proprietas propria & actio & passio.Fili valdè prolixa est hæc doctrina,sed sumus de intẽtione plus de hac materia in præsenti nõ tractare, quoniam in pluribus locis plenè tractauimus de hac doctrina,ad quę te remittimus:vt est liber principiorũ medicinę,qui dicitur Ars medicinę,liber qui dicitur de Põderositate& leuitate elementorũ.Itẽ liber de Regionibus sanitatis.Itẽ liber qui dicitur Doctrina de gradibus,in quibus ista sciẽtia est satis diffusa,quia per ista quæ hîc diximus, satis poteris de hac doctrina comprehendere.Quæstio.Pater cur hîc non posuistis omnes medicinas, quæ conueniunt & earum gradus, vt ex eis possint medicinæ compositæ fieri secundum traditam doctrinam? Solutio. Fili mi, vt euitetur prolixitas, quoniam sumus de intentione hunc librum compendiosum facere,nõ autem prolixum. Quomodo ergo pater

cognoſcam gradus aliarum medicinarum hîc non explicatarum? Solutio. Fili vt recurras ad antedictaria philoſophorum & ſecundum propriam qualitatem medicinis impoſitam in gradu,ſic de alijs appropriatis iudicabis, vt ſuprà tibi diximus, ſcilicet ſi philoſophus dicit eſſe calidam & ſiccam in tali gradu, ſcilicet quarto à qualitate, quę prius denominatur,incipies dando medicinæ illam proprietatem, quia fili philoſophi illã inueuerũt, proprius eſſe in operatione,& poſtea de alijs qualitatibus iudicabis per doctrinam tibi traditam ſuperius ſecundum maioritatem vel minoritatem cõcordantiæ ad propriam qualitatem,quoniam fili qualitas propriæ qualitati alicuius rei magis concordans eſt ab ipſa magis diligibilis,& ideo circa ſeipſam ponit, vt adiuuet ſeipſam cõtra actionem ſui contrarij. Exemplũ in pipere. Caliditas eſt propria qualitas,& eſt in quarto gradu, oportet etiam quòd piper ſit compoſitum ex alijs qualitatibus ſicut ex ſiccitate. Nunc quia caliditas eſt rex,conſurgit circa ſe illa qualitas,quæ magis ſecum concordat,

quæ

quæ eſt ſiccitas. Iſta qualitas fili non eſt æqualis caliditati, cùm ſit regina, ſed eſt inferius per vnum gradum. Et quia fili post ſiccitatem humiditas magis concordat cum caliditate, ideo humiditas in pipere non eſt æqualis ſiccitati, & quia non eſt æqualis, eſt minor ſiccitate per diſtantiam alterius gradus. Item quia frigiditas eſt contraria caliditati, poſita eſt in pipere infra humiditatem. Ex quo fili multùm euidenter patet, quòd res quę calida eſt in quarto gradu, eſt ſicca in tertio, humida in ſecundo, frigida in primo. Hæc ſit tibi regula generalis ad iudicandum de alijs qualitatibus ponendo in medio figuram C. ſecundum quam potes iudicare de complexione & gradibus medicinarum ſimplicium & compoſitarum. Quæſtio. Pater cur quædam medicinæ quarti gradus ſunt mortiferæ, & quædam non? Solutio. Fili, Quoniam quædam ſunt calidæ, humidæ, ſiccæ, frigidæ in vltimo puncto quarti gradus, quædã in tertio, quædã in ſecũdo, vel in primo, vnde fili facies talem generalẽ regulam. Omnis medicina quæ eſt in quarto puncto quarti gradus

 calida,

calida, humida, frigida, ſicca, mortifera eſt. Exemplum de calidis, vt napellus, cardus, viſci, ſquilla, ſola, & oleandrum cùm occiduntur cerui. De humidis vt argentum viuum. Item de frigidis vt cicuta & cerebrum capitis. De ſiccis verò vt arſenicum album, vel rubeum, azarnech, æs vſtum, viride æs, gipſus &c. Vnde fili quantum declinant à quarto puncto, tanto minus ſunt mortiferæ vt ſquilla, quæ cùm miſcetur cum multitudine aliarum, non eſt mortalis ſicut ſola, & ſolatrum quod non eſt tam nociuum ſicut arſenicum, & iuſquianus, qui non eſt tam nociuus ſicut cicuta, & Mercurialis, vel litaria, quæ non ſunt tam nociuæ ſicut argentum, & ſic de alijs rebus ſimilibus iſtis. Quæſtio. Pater, quare magis interficiunt res exiſtentes in vltimo puncto quarti gradus calidæ, humidæ &c. quàm res quæ exiſtunt in vltimo puncto aliorum graduum? Solutio. Fili: quia plus in eis retinetur de ſimplicitate eſſentiæ componentis, quæ ſimplicitas eſt in ſubtili materia naturata plus quàm in alijs gradibus, iuxta hoc ſufficit tibi exemplum,

emplum, quod ſuperiùs diximus de baſiliſco & fulgure. Et, vt faciliùs intelligas medicinarum gradus, hîc verò tibi octo figuras faciemus, per quas poteris mouere intellectum tanquam medium directiuum ad intelligendum hoc, quod de gradibus ſuperiùs fecimus. In primis enim quatuor figuris continetur ſcientia quatuor medicinarum ſimplicium in vltimo puncto quarti gradus exiſtentium, & in alijs quatuor illarum rerum, quæ ſunt in quarto gradu, ſcilicet in tribus punctis, & in alijs quatuor de illis, quæ ſunt in tertio, & de alijs quatuor de illis, quæ ſunt in ſecundo, & ſic de alijs quatuor de illis, quæ ſunt in primo. Dicto de gradibus medicinarum, congruum eſt, vt dicamus de earum virtutibus & proprietatibus, vt cùm illas applicuerimus ad cœlum noſtrum, reddantur eiuſdem virtutis in millecuplo, quàm ſi per ſe agerent.

CANON

CANON XXV.

Qui te docebit priùs, quæ ſunt res attractiuæ.

FIli, in præſenti Canone ſumus de intentione, vt reuelemus tibi quæ ſunt res attractiuæ, vt à corpore noſtro attrahi poſsit quæcunq; res nociua, ſicut ferrum, lignum, apoſtema, &c. & ſunt quæ ſequuntur:

Magnes
Al'.
Pulmones
Ariſto. longa
Lolium
Aſſa fœtida
Cataputia
Tapſia
Dictamus ru.
Cathmia.
Sagapenum
Sulfur
Armoniacum
Petroleum
Scopia regia
Maiorana
Apium
Pulegium
Adeps cunicu.

Applica ergo medicinas iſtas cœlo noſtro, & attrahet tibi omnem rem ſupra modum.

CANON

CANON XXVI.

Qui docet, quæ ſunt res purgantes humores, peccantes in corpore noſtro in generali, & primò de purgantibus ſanguinem.

QVædam laxant ventrem, & prouocant quandoque vomitum, quia abominabiles redduntur naturæ, quædam illarum attrahunt humores ſibi ſimiles, vt ſunt reubarbarum, ſcamonea, pſilium iuuante virtute membrorum expellente ad inteſtina, & ex inteſtinis ad extra. Et earum quædam purgant cum viſcoſitate, vt eſt Mercurialis pſilium: quædam cum ſtipticitate, vt ſunt mirobalani, quædam cum acredine, vt ſemen atriplicis, quædam cum dulcedine, vt ſcamonea, caſsia fiſtula, quædam verò cum amaritudine, vt aloes, & aliæ purgant hunc humorem, aut illum. Hæ verò ſunt quę purgant ſanguinem in quacunque parte corporis, ſcilicet:

Caſsia fiſtula	Viola
Manna	Serum

Succus Mercurialis

Pruna	Zucharum
Tapsia	Malua

Vuæ in aurora collectæ.

Item melancholiam purgant istæ, quæ sequuntur, & conferunt quibuscunque quartanis epilenticis & apopleticis &c.

Lapis lazuli	Thimus
Lapis Armenus	Epythimus
Omnes mirabal.	Ebuli
Stoechas	Camepitijs

Choleram verò purgant ista quæ sequuntur, scilicet:

Capilli Vene.	Tamarindi
Endiuia	Lingua ceruina

Quatuor semina frigida.

Pruna	Reubarbarum
Succus lactucæ	Scabiosa.

Phlegma verò purgant ista quę sequuntur, scilicet:

Sambucus	Saxifragia
Anacardi	Hermodactylus
Coccognidium	Pyrethrum
Colocynthis	Euforbium
Piper longum	Elleborus albus
Polipodium	Enula campana

Sauina Sennæ
Elleborus niger.

Quatuor radices dureticæ, radix cucumeris agreſtis, fumus terræ.

Hæ verò res miraculoſę traditæ à Deo, & cũ determinata virtute ad expellendũ mortales atque nociuos humores de corpore noſtro. Cùm igitur volueris harum quintam eſſentiam habere, affige illas in cœlo noſtro, & tunc ipſam habebis.

CANON XXVII.

Qui docebit te quæ ſunt res, quæ conſtringunt ventrem & ſanguinem, vt affigas illa in cœlo noſtro, & ſic habeas ipſum conſtrictiuum.

EA autem quæ conſtringunt, ſunt ſicca & frigida, quia ratione ſtipticitatis conſtringunt meatus. Quædam verò appropriata, vt rutha vtriuſque, & ſunt iſta, quæ ſequuntur:

Corallus Pentaphyllon
Criſtallus Portulaca
Aolus Arme. Sanguis co.

Poma

Poma cypreſsi	Sanguis vaccæ
Terra ſigillata	Stercus aſini
Succus ſalicis	Argilla
Plantago	Antimonium
Carabe	Cortex nucis
Tragacantha	Pili leporis vſti
Gummum Arábicũ	Atramentum vſtum
Cinis atama	Cinis fa. ex pan.
Mumia	lineo ſangui. ex
Balauſtiæ	vena reſtringit
Hypociſtis	Caules ni. cot.
Virga paſto.	Lac aſinæ
Alumen	Caſeus
Riſum	Pira immatura
Milium	Accacia
Glans	Menta cum ace.
Gemmæ papa	Litargirium
Faba	Spodium
Berberis	Fraxinum
Hematites	Cubebe
Sumach	Caryophylli
Myrtus	Folium
Accacia	Hiacynthus
Galla	Ferrugo
Tuſalmeſticá	Sanguis draconis
Mala punica	Conſolida minor

Citonia

Citonia	Sorba
Moracelſi	Myrtus
Amygdala	Simil'a, thutia.

Ex omnibus his, vel quibus vis affige in cœlo nõſtro &c. & miraculoſe ſanguinem vel ventrem iuxta ſuum modum reſtringunt, cùm tibi fuerit neceſſe.

CANON XXVIII.

Qui docet quæ ſunt res induratiuæ, vt ſcias eas applicare cœlo noſtro, vt reddatur tibi induratiuum ſupra modum, vt applices corpori noſtro ad indurandum, cùm tibi fuerit neceſſarium.

FRrigida nimis ſunt quæ indurant, & quædam ex eis ſunt ſicca, & ſunt illa quæ ſequuntur myrrha, pſilium, portulaca, aqua lentis, ſolatrum, iuſquianus, affige ergo has medicinas in cœlo noſtro, & fiet induratiuum ſupra modum.

CANON XXIX.

In quo continetur ſcientia eorum, quæ ſunt res mollificatiuæ, &c.

DIcamus res mollificatiuas, vt affigas eas in cœlo noſtro, vt reddamus ipſum mollificatiuũ, vt corpus noſtrum mollificare ſcias, cùm fuerit neceſſe, & ſunt iſtæ quæ ſequuntur, ſcilicet:

Camomilla	Abſynthium
Eupatorium	Galbanum
Mellilotum	Opopanax
Styrax liquida	Radix Altheæ
Ammoniacum	Oleum vetus
Bdelium	Adeps caprinus
Adeps anſerinus	Adeps hircinus
Medulla ceruina	Malua
Sagimen	Vitelli. adeps pul.

Affige ergo fili quamlibet iſtarum rerum noſtræ quintæ eſſentiæ, & fient tibi mollificatiua vltra modum.

CANON XXX.

In quo continetur scientia illarum rerum, quæ maturant apostema.

VEniamus igitur ad naturam rerũ, quæ maturant, & saniem educunt, quarum quædam sunt viscosæ claudentes poros, vt virtus naturalis intùs confortetur, & materiam apostematis digerat, & sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Radix Altheæ	Stœchas
Semen lini	Fenugræcum
Ladanum	Styrax liquida
Anetum	Fermentum
Vuæ passæ	Ficus passæ
Butyrum.	

Affige quasuis istarum medicinarum in cœlo nostro, & fiet tibi maturatiuum vltra modũ, vt applices illud corpori nostro, cùm necesse fuerit.

CANON XXXI.

Qui te docebit, quæ sunt res corrosiuæ, vt illas cœlo nostro applicare scias, & quæ sunt res vlceratiuæ, te docet.

Corrosiua & vlceratiua differunt inter se, quoniam corrosiua sunt illa quæ carnem corrodunt & cutem: vlceratiua verò sunt, quæ cutem rumpunt, sed carnem non comedunt, vnde corrosiua sunt ista, quæ sequuntur, scilicet:

Aes vstum	Viride æs
Arsenicũ vtrunq;	Cuperosa
Vitriolum	Antimonium.

Sed vlceratiua sunt ista, quæ sequuntur & mortificatiua:

Thucia	Euphorbium
Alumen	Sublimatus
Sapo	Piper nigrum
Os sepiæ	Calx viua
Pyrethrum	Schœquinantum
Cinabrium	Lac latereç, alij lac e-
Radix asphodelorũ	Galia (sule
Flamula	Argentum viuum
Cantarides	Balaustia,
Lac ficus	Spuma maris.

Affige ergo fili omnes istas res iuxta modum suum quintæ essentiæ nostræ, & talis tibi fiet, vt applices illas corpori nostro, cùm necessarium fuerit.

CANON XXXII.

Qui te docebit, quæ ſunt res conglutinatiuæ, & vulnerum mundificatiuæ, & conglutinatiuæ carnis ſunt iſtæ medicinæ, quæ ſequuntur:

Gipſum
Folia cypreſsi
Sarcocolla
Bolus
Aloes
Amylum
Aſphaltum
Balauſtia
Teſta oui
Serpentaria
Cortex thuris
Myrrha
Bdelium
Lolium
Sanguis draconis
Tegula vſta
Omnes cõſolidæ liter.
Sinficura, alij non habent.

Affige ergo iſtas medicinas in cœlo noſtro, & retinebit eorum virtutem & proprietatem.

CAONON XXXIII.

Qui te docebit, quæ ſunt res aperitiuæ, vt ſcias illas noſtro cœlo applicare, cùm neceſſe fuerit.

EST autem ſciendum, quòd quædam ſunt iſta, quæ vehementer aperitiua ſunt, quæ præcipuè valent ad fortem oppilationem ſplenis, vt ſcolopendria, quædam verò debilia in operatione, vt vrtica. Et aperitiua ſunt iſta quæ ſequuntur, ſcilicet:

Capparis	Caſſutha
Aſphodelus	Acorus
Coſtum	Leuiſticum
Genziana	Baccæ lauri
Zinziber	Stoechas
Ruſtus	Ptiſana
Aſſarum	Agaricus
Ariſtologia ro.	Praſsium
Polium	Cyperus
Peonia	Fumaria terræ
Chelidonia	Semen vrticæ
Hyſſopus	Abrotanum
Abſynthium	Lac fœminæ
Lacca	Vinum baſtardum
Porrum	Orobus
Cubebe	Eupatorium.
Squilla	Fiſtici
Spuma maris	Cucumeres ſilue.
Iris	Apium

Caſsia

Caſsia fiſtula	Bulbus
Aloes	Aniſum
Fabæ	Daucus
Marathrum	Ozimum
Lupinus	Gentiania
Pix liquida	Fermentum
Farina hordei	Aloes epaticum
Semen atriplicis	Semen melonum
Anetum	Fel porci
Staphiſagria	Glycyrrhiza
Tamariſcus	Stercus canis
Semen porri	Raphanus
Dictamus	Mel nouum
Hypericon	Xilo aloes
Spica nardi	Petroſelium
Camedryos	Azente, alij anethũ
Chamæpitijs	Calamentum
Scariola	Xilo caſsia
Cinamomum	Policaria
Sambucus.	

Affige ergo fili quaſuis iſtarum medicinarum in cœlo noſtro, & fiet tibi aperitiuum ſupra modum ad quamcunque oppilationem corporis noſtri.

CANON XXXIIII.

In quo continetur ſcientia mundificatiuarũ medicinarũ, vt in vulneribus mundificent, & venire faciant ſpiritum & ſenſum ad membrum, & ſunt iſtæ quæ ſequuntur, ſcilicet:

Ariſtologia longa	Aloes
Cerusſa .	Lithargyrium
Aſphaltum	Filtrum vſtum
Orobus	Thus·
Iris	Mel
Myrrha	Semen tamariſci
Plumbum	Pili leporis vſti.

CANON XXXV.

In quo continetur ſcientia rerum, quæ attenuant, vt ſcias illas noſtro cœlo applicare, cùm fuerit opus.

SVnt enim iſta quæ verè attenuant & disſoluunt calore ſuo: ſeparant enim partes

prtes rei,in qua agunt ſuo proprio calo-re & ſunt iſtæ ſcilicet:

Abrotanum
Ameos
Agaricus
Balſamus
Camomilla
Bulbus
Cuſcute
Ammoniacum
Alumen
Capparis
Chamedrijs
Gentiana
Iris
Policaria
Rutha
Sagapenum
Stoechas
Sanguis muſtellæ
Cyperus
Mentaſtrum
Semen vrticæ
Petroleum.
Cinamomum
Eupatorium
Pinguedo leonis
Ariſtolochia
Aſſa fœtida
Allium
Aſphodelus
Camepithijs
Calamentum
Praſsium
Cortex citri
Sambucus
Caſtoreum
Pix naualis
Xylobalſamus
Polium
Pœonia
Tapſia
Terebinthi
Opopanax

CANON XXXVI.

In quo continetur scientia rerum quæ incidunt, vt illas nostro cœlo applicare possis, vt reddatur tibi incisiuum, cùm opus fuerit.

MEdiocriter incidunt & diuidunt omnia acetosa in communi, sed sunt aliæ medicinæ, quæ specificè agunt, & sunt istæ quæ sequuntur:

Cyperus	Chamæpitijs
Petroleum	Eupatorium
Camedrijs	Acetum
Vitrum	Scylla.

Affige ergo istas medicinas in cœlo nostro, & fiet vltimante incisiuum ad incidendum humores grossos de corpore nostro.

CANON XXXVII.

In quo continetur scientia rerum diaforeticarum, vt scias illas cœlo nostro applicare, vt fiat in summo diaforeticum.

Dia-

DIaforetica ſunt propriè calida, & per poros humores in ſummo extenuant & euaporant, & ſunt iſta quæ ſequuntur, videlicet:

Pyrethrum	Galbanum
Salnitrum	Vetus oleum
Maiorana	Radix aſphodeli
Agaricus	Rutha domeſtica
Ariſtolochia	Ficus
Radix cucume. agreſtis	Raphanus
	Pix
Baucia	Semen vrticæ
Adyanthos	Aſſa fœtida.

Affige iſtas medicinas in cœlo noſtro, & fiet tibi diaforeticum, vt applices illud corpori noſtro.

CANON XXXVIII.

Qui docet, quæ ſunt res repercuſsiuæ, vt illas applicare ſcias cœlo noſtro, vt fiat repercuſsiuum ad prohibendum malos humores, & repercutiendum à membris humidis.

Reper-

REpercuſsiua ſunt illa, quæ humores à patienti membro, vel parte repercutiunt, id eſt, prohibent ne currant, & ſunt iſta, quę ſequuntur:

Acetum
Chimolea
Barbaſſus
Bolus Armenus
Glandes
Paritaria
Cicuta
Memitæ
Vua millana
Quinque neruia.
Solanum
Oleum roſaceum
Hyoſcyamus
Papauer
Semperuiua
Plantago
Acacia
Hypociſtis

Affige ergo fili qualitatē iſtarum medicinarum quintæ eſſentiæ noſtræ, & fiet tibi repercuſsiuum vltra virtutes medicinarum.

CANON XXXIX.

In quo continetur ſcientia rerum, quæ obdormire faciunt, vt vtaris illis applicando cœlo noſtro, cùm neceſſe fuerit: faciunt obdormire, quæ ſunt nimiæ frigiditatis, quia frigiditate conſtringunt neruos,

uos, & humiditate sua mulcent spiritus & cerebrum, & sunt istæ quæ sequuntur, scilicet:

Semen hyosciami	Lenticula aquatica
Semen papa. nigri	Portulaca
Semen papa. albi	Opium
Mandragora	Salamandra
Piscis qui dicitur torpedo	Bis cocta cum aqua frigida
Psyllium.	

Has quippe res affige in cœlo nostro, & facient obdormire mirabiliter quodlibet animal comedens vel bibens illud.

CANON XL.

In quo continetur scientia mordificantium, in effectu mordificatiua sunt illa, quæ habent acumen, & sunt ista, scilicet:

Folia oliuæ	Flos æris
Arsenicum rub.	Porrum
Succus elleb. albi	Azarnech
Cuperosa	Suc. elleb. nigri
Alumen	Radix cucu.
Atramentum	agrestis

Arseni-

Arſenicum album	Aes vſtum
Cantarides.	

Affige ergò iſtas medicinas in cœlo noſtro,& fiet tibi mordificatiuum, vt applices corpori noſtro,cùm fuerit neceſſariũ.

CANON XLI.

Qui docet, quæ ſunt res confortantes corpus noſtrum.

COnfortantes medicinæ ſunt iſtæ, quas hîc ponimus, vt reddatur confortatiuum cœlum noſtrum ad confortandum cerebrum, cor, inteſtina, & alia membra corporis noſtri,cùm opus fuerit.

Stoechas	Cinamomum
Omnes mirobalani	Sandali
Aurum	Cardamomum
Ambra	Spica nardi
Sumach	Corallus
Folium	Borago
Xylobalſamus	Scariola
Galanga	Caulis
Poma citri	Moſchus
Argentum	Spodium
Camphora	Nux muſcata
Berberis	Ozimum

Cype-

Cyperus	Cubebe
Calamus arom.	Sponſa ſolis
Macis	Aqua roſa
Styrax liquida	Perle.
Aqua ardens	Caſſutha
Xylocaſsia	Menta
Cariophyli	Balſamus
Crocus	Vnicornium
Zedoaria	Carui.

Affige ergo fili quintam eſſentiam noſtram his medicinis,& habebunt vim con fortatiuam ad omne membrum.

CANON XLII.

Qui te docet, quæ ſunt res veneno repugnantes, vt affigas illas in cœlo noſtro, vt habeant vim repugnandi veneno plus quàm magna tyriaca, & ſunt iſta, videlicet:

Vitriolum	Dictamus albus
Gentiana	Cornu cerui
Alleum	Scopia regia.

Affige ergo fili iſtas medicinas quintæ eſſentiæ noſtræ, & habebunt vim repugnandi veneno milleſies plus quàm tyriaca.

DIximus de virtutibus medicinarũ,& quomodo poteſt haberi earũ quinta eſſentia ad habendum earum virtutem plus quàm ſi per ſe poneretur. Cõgruum eſt, vt dicamus quomodo haberi poteſt quinta eſſentia de mineralibus, poſtquam de vegetabilibus tractauimus.

CANON XLIII.

Qui te docebit doctrinam prædictam.

SIcut diximus ſuprà, quomodo extrahere potes quintam eſſentiam à vegetabilibus & lapidibus, ſic potes extrahere à mineralibus ſecundum ordinem generalem. Sed quia intellectus plus de re ſpecifica intelligere poteſt, ſi de ipſa ſpecialis fiat ſcientia, quàm ſi fiat generalis: igitur de metallorum quinta eſſentia ſpecificè tractabimus. Vnde fili tu in virtute eloym accipe aquam Mercurij quæ facta ſit per modum, quem in noſtro Teſtamẽto diximus, & in libro, qui Mercuriorum intitulatur, in capitulo quod incipit: Tu fili de lunario liquore &c. Et in iſta aqua fili diſſolue ℥ quinq; lunæ puriſsimæ, poſt diſtilla-

ſtillationem filtratam ſeparetur aqua à fecibus, in qua vadit limoſitas aquæ. Hęc aqua fili eſt reſolutiua omnium aliorum corporum & ſui argenti viui, cuius virtute fili margaritæ reformantur in natura priſtina in modo, quo diximus in noſtro Teſtamento, & in Compendio ſuper Teſtamentum & Codicillum miſſum regi Roberto. Secunda verò aqua fit ſic, ſcilicet, quòd capias plumbi mediam vnciam, & de prædicta aqua quod ſufficit, poſtquam videris plumbum diſſolutum ſepara aquam per diſtillationem filtratã, & feces extrà mitte, quia nihil valerent, poſt hoc verò diſtilla aquam per balneum, & ſerua feces ad tempus opportunũ. Tertia verò aqua ſic fit; capias de cupro vnciam vnam, & illud diſſolue in tanta quantitate aquæ primæ quanta volueris, & tibi viſum fuerit, & dimitte illã quieſcere in ampulla ſua in frigido loco poſt vnã diem naturalẽ: poſt hoc verò ſepara aquã viridem per filtri linguam, & primas quidem feces extrà mitte, deinde diſtilla aquã per alembicum, & diſtillata ſerua feces ſecundas. Quarta verò aqua ſic fit: accipe

℥ vnā ſtanni puriſsimi de cornualha, quod eſt purius omni alio, & illud diſſolue in aliqua quantitate primæ aquæ & diſtilla, poſt hoc aquam illam cum limoſitate ſua & feces quę remanſerint, extrà mitte: poſt hoc diſtilla aquam per alembicū, & ſerua feces ſecūdas. Aqua verò quinta ſic fit: accipe ℥ vnā ferri puriſsimi, & diſſolue ipſum in tanta quantitate, quòd ſibi ſufficiat de aqua prima, poſt hoc diſtilla per filtrū, & mitte feces extrà, & diſtilla aquā per alembicum, & ſerua feces ſecundas. Sexta verò aqua ſic fit: accipe ℥ vnam auri puriſsimi, & diſſolue ipſum per modum quem tibi diximus in noſtro Teſtamento, ſcilicet cum lunaria pura, cum tanto pondere aquæ quintæ eſſentiæ, & fac ſicut feciſti de alijs. Item fili tu omnia iſta metalla diſſoluere potes iſto ordine: facta aqua prima in illa diſſolue metallum, quod modo ſecundario tibi diſſoluere præcipimus, deinde fac de iſto ſicut priùs tibi diximus, & in aqua ſecunda diſſoluas metallū tertium, & in aqua ſecunda tertij metalli diſſoluas metallum quartum, & in aqua quarti metalli diſſoluas quintū metallū, & in aqua

quinta metalli dissoluas metallũ sextum. De quauis istarum aquarũ accipe secundum quod tibi visum fuerit ad dissoluendum metallum. Fili hæ limositates metallorum dicuntur quintę essentiæ seu Mercurius ille mineralis, quẽ philosophi considerauerunt in opere Alchymico & lapidifico, & in opere medicinali. Sed fili in opere Alchymico, istę quintę essentię considerãtur subtiliùs, quia in subtiliori materia, propter quod fit per diuisionem elementorum, vt in tertio libro huius voluminis dicemus. In lapidibus verò quintæ essentiæ non sunt ita in tanta subtili materia per magisterium propinqua. In medicina verò quælibet pars respectũ habet.

DIcto de quinta essentia mineraliũ, qualiter potest per subtile magisterium haberi à manibus nostris: nũc congruum est, vt dicamus de diuisione illarum in generali.

CANON XLIIII.

Qui docet istam doctrinam.

AD inclinationẽ magisterij huius fili mi facias sic, quãdo verò metalla tua

fuerint resoluta, tu quippe diuides aquam quamlibet ad partem, & diuidas quamlibet aquam in partes duas, & vnam partem vniuscuiusque partis pones cum proprijs fecibus in alembico vitreo, & distillabis in limo deserti, qui est aer factus ex duobus corporibus in furno, quem tibi priùs designauimus cum igne suaui, & resplendet cum modica virtute minerali, & cum magna limositate appropriata ad virtutes cœlicas recipiendas, & in quacunque illarum aquarum mittes in ampulla vitrea cum collo longo, & cum collo rotundo, & post hoc claude eius orificium cum cera communni, & pòst cum mastice, & quamlibet illarũ ampullarum pone in sereno loco taliter, quòd nec lapis, nec aliqua alia res quamuis nociuà possit tangere ratione vitri. Fili, tu capies feces materiales, à quibus limum resoluisti, quæ sunt secundæ feces per euaporatam sublimationẽ in partibus aquarum, quas misisti ad serenũ locum, & illas mittes in ampulla vitrea cũ collo longo, quæ contineat duos palmos, & intermitte partem suæmet aquæ, quę reseruatur de illa limosa

limosa iam dicta, & claude ampullas cum clausorio ceræ, & alutę & masticis, sicut alteri fecisti, & sepeli illas in horto in terra bene grossa in profundo vnius palmi cũ dimidio, & ponas illas, quamuis etiam aliam rem in gyro colli ampullarum, quæ appareat extrà ad illius conseruationẽ, & sint hîc per vnum annum integrum. Sic igitur fili facies in Alchymia transmutatoria, scilicet aerem cum terra foliata, & simul sepelies in terra in vna ampulla, & ignem pone in alteram ampullam in loco sereno, sicut de alijs fecisti. Fili, vis scire istam triplicẽ scientiam, necessarium est tibi qualiter locum locatum generat scire de sua propria natura. Fili, vnius naturæ sunt aquę, quę mittuntur in terra, & alteriusquæ ponuntur ad aerem: quoniã fili illæ, quæ mittuntur in terram, habẽt vim & virtutem induratiuam cuniculatiuam atque fixatiuam. Et illæ, quę sunt in aere, habent virtutẽ & proprietatẽ iudurandi, cuniculandi & fixandi, passiuè tamen intellige fili. Finito quippe anno, tu habebis omne illud, quod à mundo desideratur ad hoc opus, vel ad illud, de quo potes ad pla-

citũ tam in magiſterio Alchymico quàm in lapidifico & in medicinali. Vnde fili mi ponemus tibi regulam generalem ad vtrunq; opus, ſcilicet lapidificum & Alchymicum. Quando igitur fili mi volueris componere lapidem tranſmutatorium vtrunque, vel quemcunq; alium, reſpice lapidem precioſum, cuius eſt coloris & virtutis. Item reſpice, vtrũ lapis tranſmutans habet eſſe albus vel rubeus, & ſic conditionabis aquas tuas in miſcendo quaſdam cum alijs in magiſterio precioſorũ, ſic Smaragdus, qui componitur de aqua induratiua argenti, & de aqua ærea cupri. Item Adamas, qui componitur ex aqua induratiua argenti, & ex aqua induratiua, vel etiam aqua aerentata argenti. Item Pallax, qui componitur ex aerentata argenti, & ex aqua terreſtri argenti, & ex aqua terreſtri auri mixtus æqualiter. Item compoſitio Berilli, qui fit ex æquali pondere aquæ aerentatæ argenti, & aquæ aerentatæ ſtanni mixtis æqualiter, & ex aqua terreſtri argenti. Item Mandina, quæ componitur ex aqua aerentata ferri, & ex aqua terreſtri, ſeu induratiua eiuſdẽ, ſcilicet

cet ferri. Item Carbunculus, qui cõponitur ex aqua induratiua auri, & ex aqua aerentata eiusdem. Item Topazius, qui componitur ex aqua aerẽtata ferri, & ex aqua induratiua auri. Item Elitropia, quę componitur ſicut Smaragdus, niſi quia cum aqua aerentata cupri miſcetur, & eſt pars aquæ aerentatæ ferri, & cum induratiua, ſimiliter tantùm de induratiua ferri. Item Sapphirus, qui cõponitur ſicut Adamas, niſi quòd cum aqua aerẽtatæ lunæ miſcetur de aqua aerentata ſtanni. Item Hiacynthus, qui componitur ſicut Alamandina, niſi quòd additur de aqua aerentata auri, & aqua aerentata ferri. Item Perlæ, quæ ſecundum hanc viam componuntur ex aqua aerentata lunæ, & ex aqua aerentata ſtanni, mixta cum aqua aerentata lunæ ad quintam partem aquę lunæ, & ex aqua induratiua ſtanni, & multi lapides alij, qui cõponuntur ſecundum hanc doctrinam, quos longum eſſet enarrare hîc in præſenti libro, quòd tot lapides poſſunt componi ex illis aquis, quot ſunt in rerum natura, & tot habẽt virtutes, quot naturales, vt ſuperiùs diximus in theori-

ca huius libri, & diximus plixiùs in nostro Lapidario per totum, ideo in hac parte te ipsi remittimus, quia ibi largè continetur hæc doctrina. Item in compositione lapidis philosophorum rubei sic facies tu fili, capies aquam induratiuam auri, quæ est aer ex terra mixtus, & post hoc capias aquam aerentatam, quæ est ignis, & misce secundum regulam generalem, quæ se extendit ad omnes lapides secundum magis & minus in sequenti Canone.

CANON XLV.

In quo continetur prædicta doctrina.

FIlli omnium lapidum compositio concordat in induratione, fixatione & vmbra solis, & ignis communi decoctione, sed in quantitate ignis & aliarũ rerũ.

Quæstio. Pater quomodo vnus lapis vnius naturæ tantum potest sufferre ignem, sicut alterius, cùm clarè videamus, quòd quidam lapides magis sunt indurati quàm alij, & alij habent colorem hunc, alij

alij illũ? Solutio. Fili ſuperiùs diximus tibi quòd forma agit ſecundum diſpoſitionem materiæ, etiam fili lapides habent diuerſas materias diuerſimodè aptas ad accipiendum actum formæ, ideo materia quælibet actum illius recipit, ſecundum quod conuenit ſuæ naturæ, ſicut materia ceræ vel butyri, quæ funditur per ſolem, & materia argillæ, quæ induratur. Item fili motus orbis, qui mouetur in generatione lapidum, & totum in vna quantitate temporis, & tamen actus eius diuerſimodè aſsituatur & agit in lapidibus iam ſic, quòd ipſe motus vnus eſt in ſeipſo, ſed diuerſitas cauſatur ex materijs rerum diuerſimodè accipientium actus illius. Vnde fili in Chriſti nomine facies ſic, ſi tu vis componere quemcunq; lapidẽ, neceſſarium eſt tibi cognoſcere virtutes potentiæ & colores, quos minerales aquæ acceperunt ex influentijs cœleſtibus, & determinationem formæ, in quam mutantur per proprietatẽ materiæ ſpiritus ſui aquatici, in quo retinetur. Quia fili vnius virtutis eſt aqua auri, alterius aqua argenti. Item vnius virtutis eſt aqua aerea, alterius

aqua terrea. Et hæc per dictã determinationem materiarum, metallorum resolutorum in spiritus aquaticos, in quibus retinentur dictę influentiæ cœlestes. hoc idẽ tibi dicimus de coloribus diuersis secundum naturam vniuscuiusque metalli. Et tibi diximus in nostro Testamẽto & Codicillo, & valdè, si bene nos intellexisti, quia hoc non est nisi sulfur & argentum viuũ; & ex his accipiunt subtilem omnem colorem & determinationem. Facias igitur fili mi in Dei nomine moles tuas ex argento secundum formam, quam affectaueris, quòd lapis quiuis oriatur, & circumquaq; dabis moles argẽteas cum cõmuni cera, vt forma moles maneat intrà: & dum fili intellexeris, quòd moles ceræ acceperit molem & formam molis argenti, diuide ceram ab argento: dum ergo hoc compleueris, & volueris componere quemcunq; lapidem. Tu verò per præsens accipias vnum vas factum in modo, quem tibi inferiùs designabimus, & sit diuisum in duas partes, quarum vna sit fundus, altera verò coopertorium & quod sit factum taliter, quòd coopertoriũ ingrediatur iu-

stè

ftè cum corpore inferiori per ſpaciũ vnius digiti, deinde fili capies ex aqua cuiuſuis metalli, quæ virtutem habet induratiuam & vigoratiuã per cœleſtem influentiam, vel ſimplicẽ vel mixtam cum altera, vt apparet in doctrina Canonis præcedentis, & accipe molẽ ceræ, & confeſtim mitte taliter, quòd natet ſuper terreſtrem aquam per ſpacium vnius Aue Maria, & vnius Credo in Deum, vel etiã per quartam partẽ horæ cooperculo ſuprà poſito. Fili hoc ſit, vt dicta moles tãtum ab intùs, quãtum ab extrà impleatur vapore aquæ, vel aquarũ terreſtriũ rarificato in aere taliter, quòd cõtingat elementorũ proprietates, in quibus quieſcit virtus mineralis multipicata cœleſtibus virtutibus tangendo immediatè molem ceræ, tamen non dicimus tibi, quòd tota concauitas impleatur dicto vapore molis ceræ conuerſæ in aquam, ſed quòd implebitur vapore aquæ, vel aquarum inuiſibili, à quo concauitas molis ceræ accipiat virtutem ad indurandum aquam aeream, quæ poſtea intromittatur in lapide precioſo, & quòd lapidificatiua ſic ſpiret, & illũminet de

net de cerea ad finẽ, quòd postea inspiret in aquam, quæ conuertitur in lapidẽ missum intùs in vase. Fili mi, istud est vas minerale, quod nobis præparauimus in respectu naturalis, in quo per artificiũ subtile natura influit minerales virtutes spiritibus meditantibus, & sic talis locus certus & determinatus propriũ locatũ gignit virtutibus, quæ in eo retinentur. Quoniã fili dictum est & declaratum in libris nostris, quòd omni tempore locatum locus gignit, & hoc nõ fit nisi cœlicis proprietatibus, quæ influunt in illo, quibus virtutibus mineralibus virtutes crescunt, sicut illarum vasa demonstrant ad oculũ omni die, & etiã natura illius, qui est amator veritatis. Intellige ergo fili primas causas, quę ducunt entia de potentia in actũ cum propria theorica: Fili mi, si tu nequaquã habes practicã mixtam cũ theorica, nihil quasi valet totum, quoniam necesse est, quòd propria intentio priùs sciatur cum theorica, quàm pratica necesse est quòd informetur. Finita igitur quarta parte horæ, vel Salue regina, vel Credo, mitte intùs in mole de aqua aerẽtica, quæ fit ex vaporibus

ribus vniuscuiusque metalli secundum lapidem, quem componere intellexeris ad formam molis: quoniam fili formã, quam lapis debet habere, à mole ceræ accipit. Post hoc cooperi vas cum suo coperculo, & non lutes iuncturas cum aliqua re, & pone vas ad vmbrã per horas quatuor taliter, quòd sal non appropinquet, & ad finem quartę horę videbis aquam congelatam, quam tu misisti intùs in mole tua ad modum granæ transparentis ad modũ pastæ cum appareat serenitate. Propterea dum videris, quòd aqua lapidẽ inspissauit, tunc tẽporis aqua constricta accipiet formam à mole ceræ iam prædictæ: postea verò aperi fili vas tuum, & gyra molem cerę ad interiùs & superiùs taliter, quòd substãtia aquæ gelatæ tangat substantiã aquæ durantis & congelantis immediatè, post hoc claude vas multùm bene, & pone cũ suo cooperculo, & claude iuncturam cum pasta, facta de farina siliginis, & pone ad solem per tres dies: & tunc per virtutem balneationis, quam accepit lapis post suã formationem, induratur virtute propria constrictiua mineralis illius, & hoc per

calorem

calorem ſolis mouentem virtutem natu-ralem informatiuam,quæ ſtat in elemen-torum qualitatibus cum ſuis inſtrumen-tis. Præterea cùm videris lapidem tuum induratum, & multùm benè congelatū, diuide ipſum à mole ceræ ratione ſuæ con ſtrictionis,tunc tēporis tu potes cogno-ſcere terminum ſuæ indurationis, non obſtantibus coloribus accidētalibus, qui apparebūt in illo & vſquequaq; tranſgre-diatur per digeſtionem tertiam, quæ fili fit cum igne cōmuni,quem tibi inferiùs dicemus.Extrahe illum de aqua, & illum pone ad partem,& ſerua ipſum in vaſe vi-tri per modum, quē tibi inferiùs deſigna-bimus factis. Fili terrea formatio fit per tēpus longius cum certa determinatione ſicut aliæ, in qua verò quieſcunt omnes tanquam in fine perfectionis. Iſta forma-tio fit in tripode arcanorum, qui eſt fur-nus philoſophalis deputatus ad hoc,vt vi-dere poteris per figuram inferiùs deſcri-ptam.Accipe igitur in Chriſti nomine la pidem tuum induratum,ſicut eſt in vaſe ſuo,& pone ipſum in olla, quæ eſt ſuper gazolam,& ſuperpone aliam ollam, & da

ſibi

ſibi ignẽ de ſerratura per nouem dies naturales continuos. Fili, hic eſt locus deputatus per artificium ſicut vult naturã. Finitis ergo diebus prędictis, abſtrahe, & videbis hoc, quod tibi ars de potẽtia in actũ deduxerit cum ſuis inſtrumentis naturalibus, tunc igitur vtere illo ſecundũ conditionem & virtutem ſuæ naturæ. Quæſtio. Pater, ſi lapis philoſophorũ cadit in doctrina formationis iſtius? Fili, hæc regu gula non ſolùm ad precioſos lapides, ſed etiam ad lapidem philoſophorum extenditur, quoniam fit ex vna parte ſuæ claræ aquę, ex qua ars componitur, quod voluit cum ſuis proprijs inſtrumentis ſicut ex altera ſunt alteræ duæ aquæ, per quas formatur tota ars Alchymię, quia vna aquarũ facit lapidem volatilẽ: altera verò fixat ipſum cùm vult. Et in hac fili natura operatur, facta per Alchymiam cõformantur, ſed ſunt alterius naturæ. Hæc differentia fili cauſatur per elementorum diuiſionem, & tamen fili ars vtraque à natura nõ diſcrepat quantum ad principium ſui.

DISTIN-

DISTINCTIO SECVNDA DE APPLICATIONE QVINTAE *essentiæ ad corpora humana.*

DIcto de magisterio primi libri, in quo dedimus theoricam quintæ essentiæ, & declarauimus modum extractionis eius à quacunque re elementa. In quo etiam tractauimus generaliter de magisterio lapidum preciosorum & Alchymicorum. Congruum est, vt dicamus qualiter omnes istæ quintæ essentiæ applicentur ad corpus humanum, vnde iste liber sic intitulatur: Deus tu es summè metuendus, qui es finis & perfectio omnium qui te metuunt, & à quo omne, quod est optimum, procedit.

SECVNDVS LIBER HVIVS VOLVMINIS, QVI APPELLATVR DE REMEDIIS *vltimatis generalibus ad commodum corporis nostri conditus.*

FIli, in hoc præſenti libro tractare intendimus de applicatione quintæ eſſentię ad corpora humana ad finem, vt per illum curentur omnes morbi incurabiles ſecundum iudicium moderniorum medicorū. Sed qui vult profundè indagare naturæ principia, quæ deteximus hîc, cùm tamē omnia plenariè nequeant per ipſum attingere, iſti quippe inter entia ſciant, & etiam eorum naturas & complexiones & virtutes contra infelicitatem naturæ: per ea quippe, quæ in præſenti libro deſignamus fili, ſcias remedia procurare corpori humano ſubitò, & quaſi miraculoſe, vt viri Euangelici reducantur habiles animo aduerſus imperfectionis labores. Quoniā præſens liber diuiditur in partes duas, ſcilicet in Procemium & Tractatum applicationis.

tur, & iuuentus priſtina reſtauretur, & omnes morbi à capite vſque ad pedes in generali curentur.

MAgiſterium in cura incommodorum à capite vſque ad pedes ſic fili cõdies, ſcilicet quòd tu reſpicias infirmitatem, cuius eſt generis, et cuius ſpeciei: et reſpicias, cuius eſt qualitatis et quantitatis, et vtrũ eſt nimis moleſta vel non, tunc recurrè ad noſtrum librum de ſimplicibus medicinis, et medicinas quas inueneris appropriatas doloribus, appone in noſtra quinta eſſentia, et applica vel in potu, vel ab extrà, et citò, et in modicum tempus erit perfectè curatus à quacunque infirmitate. Quæſtio. Pater, quomodo cognoſcam gradum infirmitatis qualitatis, cùm nullus philoſophorum talem doctrinam poſuerit in libris ſuis? Solutio. Fili mi, recurras ad principia medicinæ, et ad librum de regionibus ſanitatis, et ad figuram de contrarijs, et ad librum vrinarum et pulſuum, quos ſuper artem medicinæ compoſuimus. Quæſtio. Pater, quomodo cognoſcam dictas medicinas, ſi

librum de ſimplicibus habere non potero? Solutio. Fili, tu recurras ad libros philoſophorum, quia ſi non perfectè tractauerint, tu per eorum doctrinam meliùs operaberis quàm per teipſum probando medicinam iſtam, aut illam. Si inueneris impedimenta ſic euitantur, & iuuentus priſtina ſic reſtauratur vſque ad terminum nobis à Deo cõſtitutum, & eſt, vt accipias quintam aquæ ardentis conditionatam per modũ primi libri, infra quam infunde quintam eſſentiam auri & perlarum, aut ipſum aurum & perlas, & hac mirabili potatione potet ſenex mane & ſero ad quantitatem ſeminucis plenæ, & infra pauciſsimos dies ad tantam incolumitatem deueniet, vt manifeſtè & ſenſibiliter ſentiet ſe ad priſtinam iuuentutẽ deueniſſe, tamen cautela eſt in hoc tempore vino temperatè vti. Si verò addideris quintam eſſentiam vulgo, ſic erit magiſteriũ fortius in operatione, vtatur enim his diebus bonis comeſtibilibus, & vino quod biberit addat quintam eſſentiam auri & perlarum, ſicut te docuit primus liber diſcretè & multũ ſolerter. Hæc eſt regula,

gula, quam ſeruabis in detrimento ſenectutis & iuuentutis recuperatione. Quæſtio. Pater, videtur mihi impoſsibile, quòd ſenectus retrogradetur ad iuuentutem, quoniam ſi hoc eſſet verum, nullus principum tyrannorũ deueniſſet in mortem, etiã nullus alius vtens hac medicina, quia ſic Deus eſſet cõtra ſeipſum, vt patet Geneſis ſexto. Solutio. Fili, nõ dicimus tibi de retrogradatiõe, ſed de illa, quę vltra naturã deuenit, ſicut videmus quotidie, quòd plures homines ſunt quinquaginta annorum, & ratione complexionis, vel alicuius corruptionis apparent ſecundum rei veritatem ſexaginta vel ſexagintaquinque annorum; & ſic de alijs qui nondum habent triginta annos, & apparent ſecundũ rei veritatem quinquaginta annorum, huic tali intendimus per doctrinam huius Canonis ſuccurrere, vt nõ ſeneſcat magis quàm per naturam poſſet ſeneſcere, & quòd reuertatur ad priſtinum ſecundum ſenſum, & vires recuperet, & canos mutet in rubrum vſque ad diem mortis ſuæ conſtitutæ per Deum.

CANON II.

Qui docet Magisterium in suscitatione mortuorum, quod est vnum de secretis maximis in hoc libro.

IN hoc Canone mortuos appellamus non illos qui simpliciter sunt mortui, sed illos de quibus vltimatè desperatur, ita quòd à medicis & à vitæ actibus sunt derelicti in tantum, quòd etiam sensibus non vtuntur, huic mortuo in tali desperatione subuenimus, vt satis citò resurgat, & loquatur & viuat, nisi sit ille vltimus terminus à Deo constitutus. Et magisterium huius secreti est, vt tribuas sibi quintam essentiam per se solam, & statim in modicum tempus resurget viuus dum in stomacho transglutiens influat cordi radium vitæ naturalis, & defunctam naturam ipsam videbis reparare. Et si vis fili, quòd hoc fiat in parte decimaquinta horæ, vel quasi in viginti punctis horologij, ita vt à circumstantibus credatur illusio vel miraculũ euidens, habeas chelidoniã, cuius

cuius flos & fructus est in colore auri intentiùs & quatuor elementa extrà per magisterium primi libri, & accipe de elemento ignis, quod est tanquam liquor olei, & affige nostræ quintæ essentiæ in quantitate vnius grani tritici, & statim resurget in modicum spacium, si sufficiens fuerit patiens ad ipsam transglutiendam, deinde cõforta eum cum administratione nostrę quintæ essentiæ per se, & scias quòd perfectè curabitur, nisi Dominus Deus iubeat illũ omnino mori. Et dico tibi, quòd hoc est subtilissimum apud modernos, nec est nisi vnus, qui tanta sciat bona. Ipsi quidẽ asserunt naturam omnino deuictam posse recuperari cum medicinis communibus absque nostra quinta essentia, & asserunt impossibile magnum. Cùm enim vident hominem mori, dicunt nulla res in natura est nisi solus Deus, qui ab isto periculo istum infirmũ possit liberare, quorum contrarium asserimus. Tu autem fili operare secundum doctrinam tibi traditam in Canone isto, & facies miracula super terram.

CANON III.

In quo continetur ſcientia in cura leproſorum, vt reuertantur ad ſanitatem priſtinam.

QVoniam iuſtus Deus in pœna peccati in nos inflixit multos gradus infirmitatis, & inter alios plaga lepræ deteſtabilior eſt, ac ignominioſior humano generi, & eſt difficilis, & aliquãdo impoſſibilis cura eius, vt lepra quę permittitur à Deo, ſicut lepra Giezi & Cõſtantini, quæ lepræ nullo ingenio humano curari poſſunt, niſi diuina virtute. Nos verò minimè hîc de talibus lepris loquimur, nec etiam de illa, quæ venit per generationẽ. Sed nos loquimur de plaga lepræ, quæ aduenit hominibus ex humorũ corruptione, vel venenorum inficientium natura, quia huic tali remedium & perfectam ſanitatem intendimus procurare, ſi etiã per multum tempus vel modicum præceſsit. Recipe igitur hoc arcanum, ſcilicet noſtram quintam eſſentiam auri & perlarũ, & adminiſtra patienti per octo dies dando ſibi mane vnam plenam nucem, & ſic plenè

nè curabitur. Nam hæc cœleſtis medicina eſt, quæ totam lepram cuiuſuis humoris peccantis infra modicum tempus curat. Hoc quippe eſt arcanum maximū & vtile magiſterium in hac infirmitate. Item fili alius modus eſt in cura huius morbi, vt accipias aquam, factam ex fragis, quę ſunt fructus Maij multùm bene redolentes, & affige illā noſtræ quintę eſſentiæ vnà cum quinta eſſentia auri & perlarū, quas primus liber te docuit extrahere ad plenum in Canone diſſolutionis metallorum, & applica illi, & videbis mirabilia, vel effectū ſtupendiſsimū. Nā & ſi addideris eis quintam eſſentiam, faciet vtique fortius. Aqua quippe harum diſsimulat leproſos, ſi bibatur, & liniantur maculæ: potiſsimè, ſi ipſam miſcueris aquæ ardenti. Operare igitur fili ſecundum doctrinam tibi traditam in hoc Canone, & noueris te omnem lepram cū ſuis ſpeciebus perfectè curare.

CANON IIII.

In quo continetur ſcientia ad curandum Paralyſim in quocunque corpore humano.

 Paralyſis

PAralysis est morbus difficillimus ad curandum, in tantum quòd iudicatur apud prudentes modernorum pro morbo impossibilis curationis, & magisteriũ huius curationis est, vt affigas nostræ quintæ essentiæ herbam, quæ dicitur yua, & saluiam, & grana sinapis, & da ei in potu per nouem dies, & vnge exterius & noueris dãdo ei balneum calidum & humidum, cum his herbis perfectè curabitur in tantũ, quòd videbitur ipsum morbum nunquam habuisse, & ambulabit incolumis, & membrum emendabitur tanquam si rem illius morbi nunquam habuisset. Item alius modus est vt applices quintæ essentiæ nostræ res, quæ humores viscosos purgant, & da patienti per modum supradictum, & scias quòd perfectè curabitur.

CANON V.

Qui nos docet habere medicinam seu remedium contra consumptos in toto corpore, & nimium macilentos, sicut sunt homines raræ complexionis, & pueri, & consumpti & ethici.

Est au-

EST autem omnium illorum cura vera cum nostra quinta essentia: iam enim tibi diximus, quòd naturam debilē confortat, & deperditam restaurat, restauratam conseruat, & carnem naturalem in corpore nimis macilento & etiam consumpto procurat. Est autē in hoc fortius magisterium, vt extrahas ab herba chelidonia quatuor elemēta per magisterium primi libri, & accipe elementū aeris, quod est in colore olei optimi, & misce cū quinta essentia nostra, & infra modicum tempus erit virtutis miraculosæ restauratio, & ipse homo fiet pinguis supra quàm credi potest. Non est præter istam res in natura, quæ tantum in his remedijs possit valere. Item si accipias carnem cancrorū id est puluerem Alexandria flu. & misceas nostræ quintæ essentiæ, idem faciet. Et nota fili mi, quòd hæc est vltima cura, quæ est in quocunque genere & specie febrium intantùm, quòd si puluis illorum detur in esu post signa dignationis cognita, perfectè curat patientem à quacunque febre. Et hc ...rcanum à malis & iniquis custodi.

CA-

CANON VI.

Qui docet nos curam perfectam dæmoniacorum, melancholicorum, & omnium morborum caducorum.

VEra experientia docet nos, quòd omnes melancholici occupantur in horribilibus cogitationibus. Nam humor ille maliciosus ortum habet à splene, & fumi illius per poros ascendunt vsque ad cerebrum, & phantasiam mouēt, & imaginitatiuam cum cōturbatione intellectus dormiendo horribilia phantasmata fabricant, vigilando horribilia cogitant: aliquando autem iste humor est nimis maliciosus, & generat epilepsiam vel apoplexiam. Cum talibus enim infirmitatibus dæmones frequenter miscentur intantùm, quòd infirmitas mixta cum dæmone torquet patientem. Aliquando autem fiunt stulti, & secum loquuntur, & videntur multotiens cum hominibus quasi disputare, & non nisi secum disputant, & etiam tales veniunt in desperationem, & seipsos occidunt.

occidunt. Cura verò istorum talis est, vt vtantur nostra quinta essentia, vel quòd cum ipsa immittantur istæ medicinæ, scilicet fumus terræ, centaurea maior, epithimus, thimus, lapis lazuli, elleborus niger. Et dimitte stare in nostra quinta essentia per tres horas, & da ei in potu bis in die, & semel in nocte, & vnge ab extrà totum corpus & regionem splenis. Ista quippe medicina cerebrum mundificat, melancholiam purgat, & lætum reddit patientem, & perfectè sanum in decem dies, si istam medicinam continuauerit. Quæstio. Pater, quomodo potest fieri, quòd dæmones per medicinas possint à corporibus eijci, cùm non habeant corpora, in quibus possint recipere impressiones medicinarum, cùm omnis potentia circa obiectum operatur? Solutio. Fili, multæ rationes possent assignari in solutione huius quæstionis tam ex testibus sacræ scripturæ, quàm per rationem necessariam dæmones fugari per virtutē medicinarū sensualium, ideo adduco rationē sacrę scripturæ ad solutionem quæstionis. Fili, scriptura sacra in libro Tobię demonstrat,

ſtrat, dęmones fugari per virtutem rerum ſenſualiũ in modo honeſto & ſancto, hoc fit cũ fumigatione & ſacrificio &c. Nã in eo libro capite ſexto dicitur, quòd poſuit Tobias partẽ iecoris ſuper carbones, & dęmon fugit à tota domo. Item eo capite poſuit Tobias partẽ cordis ſuper carbones, & fumus illius effugauit omne dæmoniorũ genus. Ecce patet fili ſolutio quæſtionis per ſacrã ſcripturam, hoc autẽ eſt per credere. Sed ſi vis fili intelligere, quomodo ſolutio ſoluatur per rationẽ naturalẽ, accipias iſta principia, cauſa, effectus, iuſtitia. Vnde facio iſtã rationẽ, omni cauſa remota, remouetur eius effectus. Itẽ iuſtitia eſt id, cuius ratione redditur vnicuique quod ſuũ eſt. Ex prima maxima fili talẽ rationem fundamus. Dæmones ad corpora iunguntur humana propter malã diſpoſitionem humoris corrupti, aut infecti melancholici, qui malas figuras, nigras & horribiles format in phantaſia, & intellectum cõturbat: dæmones autẽ has formas habent in cõſuetudine accipere, & cõmuniter habitare in locis obſcuris & ſolitarijs, qui dum per quintæ eſſentiæ virtu-

tem

tem & aliarum rerum à corpore talis humor expellitur, qui eſt cauſa dæmonum, quare ad tale corpus deueniunt, tunc temporis dæmones ſimul cum humore euaneſcunt. Alia verò ratio talis eſt. Sicut poteſtas Dei poteſt, & potuit elementorum qualitates ſtare facere in Acheronta poſt diem iudicij ſine proprijs ſubſtantijs coeſſentialibus ad vindictam ſuæ diuinæ iuſtitiæ, ſic poteſt ipſos dæmones facere pati ſub actione rerum ſenſualium, vt veritas ſuæ poteſtatis, quæ cum ipſa iuſtitia conuertitur, habeat ſubiectum, in quo poſsit vti ſuo actu ſecundum quantitatem culpæ, aliàs enim æqualitas veritatis eſſet deſtructa propter defectũ liberi arbitrij, ratione cuius Deus non haberet poteſtatem vtendi ſecundum diſpoſitionem dignitatum in creaturis, quod eſt impoſsibile. Eſt igitur verum, quòd Deus habet liberum arbitrium, vt vtatur ſecundum diſpoſitionẽ ſuarum dignitatum in principijs creatis, & reddet pœnã iuxta quantitatem culpę, & meritũ & gloriam ſecundum ſuum modũ. Non eſt ergo dubitandum, quin Deus ad vindictã ſuæ diuinæ

iuſtitiæ

iustitiæ submittat dæmones actionibus rerum sensualium. Item Fili, solutio quæstionis prælibatæ patet per actiones Nicromantię Solomonis cum qua dęmones coguntur ad faciendnm opera bona, aut mala virtute verborum lapidum, & plantarum: patet ergo qualiter dęmones actioni rerum sensualium submittuntur. Item Fili, clarè potest intelligi per actionem ignis Auerni, quo torquētur animę damnatæ, & ipsimet dæmones ad multiplicationem suæ pœnę, quamuis sua substantia non sit ex quatuor elementis composita, tamen vt sua pœna magis multiplicetur, sentiunt ipsi pœnam iussu diuinæ iustitiæ. Nam Fili, qui contra infinitam substantiā peccant, infinitè peccent oportet, peccans igitur quocunque modo possit magis pœnā pati, sed præter visionem diuinā nulla potest eis dari maior, quàm quòd submittantur actioni virtutis rerum sensualium. Et propter hoc fili extat tibi reuelatio qualiter medicinæ sensuales actiones habent ad dęmones fugandos de quocunque corpore: vtere ergo fili ista medicina supradicta, & curabis quos-

cunque

cunque dæmoniacos, apoplecticos & melancholicos, et potissimè si dictis medicinis addideris herbã, quæ dicitur Hypericon, quæ aliàs dicitur fuga dæmonum seu perforata. Nam fumigatio seminis eius fugat omnem dæmonem à proprietate corporis, vel à domo.

CANON VII.

Qui docet te curam contra illos, qui timorem habent, & inconstantiam, & contra debilitatem post infirmitatem, & ad reparationem audaciæ & fortitudinis plus quàm per natram posset habere.

FIlli, non dicimus tibi in vanum, quòd nec intellectus humanus potest capere, neque lingua narrare miraculosas virtutes, quas Deus posuit in quinta essentia vini, & omnium rerum elementatarum, & inter omnes quintas essentias ad hoc magisterium præcise valent quintæ essentiæ herbarum peoniæ, & angelicæ, croci, perlarum, et auri. Si verò omniũ istarum quintas essentias misces cũ quinta essen-

tia vini,& dederis in potu ſubitò, & quaſi miraculoſè, homo qui dictis torquetur infirmitatibus timorē amittit,& debilitatem, & fortitudinem recuperat exteriorem & interiorem, intantùm quòd mortem contemnit,nec timet quicquam, ſed ſupra modum efficitur audax & fortis viribus. Nam intantùm ſibi vires augmentantur, quod eſt incredibile niſi per experimentum appareat effectus. Eſt autem fili cautela adhibenda, ne tale ſecretum veniat in manibus tyrannorum, niſi cùm fuerit neceſſe & prælietur contra paganos,tu adhibeas eis & hominibus armorum in quantitate vnius ſeminucis plenæ, & facient mirabilia in prælio. Nam dicimus tibi quòd ſubitò augmentat vires & audaciam, ſicut fulgur comburit intima corporis abſque læſione entis.

CANON VIII.

In quo continetur ſcientia ad curandum illos,qui ſunt infecti veneno in potu, vel quouis alio modo ſint infecti.

Plagam

PLagam veneni fili,te oportet cognoſcere ad ipſam curandam,quare multis modis noſtris corporibus contingit; ſicut ex morſu ſcorpionum;tyris, viperę, lactani,canis rabidi, vel alterius rei venenoſæ,& fili contingit ex potu & tactu illarum,quibus citò adhibenda eſt cura,ne pereant. Sume igitur fili quintam eſſentiam vini, vel quintas eſſentias auri, cròci,pæonię angelicæ,ruthæ,raphani,& per ſeipſam da in potu patienti, & citò curabitur. Item fili, vt fortius ſit antidotum, mitte quintas eſſentias rerum, ſcilicet dictami rubei,ſcopæ regiæ, quæ præ omnibus rebus,quæ repugnant veneno, tenet principatum,boli, gentianæ, cornu vnicornu ſi poteſt haberi, vel ipſas res ponas in noſtra quinta eſſentia, & dimitte ſtare per tres horas, & pòſt da patienti,& citò curatus erit,& hæc in potu detur & vngatur ab extrà locum infectum, & etiam totum corpus, & videbis miraculi effectum in cura venenorum.

CANON IX.

Qui te docet curam contra humores infe-ctos corporis nostri, & contra calefa-ctiones, prurigines & pediculos.

FOmentum generationis pediculorũ, pruriginum, et calefactionum in humano corpore, est humorum corruptio et humoris infectio, et putrefactio. Homo enim, qui istas infirmitates habet, inquietatur, et est anxius, et nõ cessat se scalpere, & in nulla re placitum sumit. Ideoq; fili, nulla res est in mundo, quæ potiùs infirmitatem hanc curet quàm illa, quæ corpus conseruat à putrefactione quacunque, & humores corruptos consumit, & ideo cum nostra quinta essentia, si dederis eam in potu, & vnxeris corpus ab extrà, in paucos dies erit perfectè curatus, & potissimè fili, si ad vngendum misces illi argentum viuum, & ad potandum misces staphisagriam. Est autem fili notandum, quòd quando pediculorum cura est impossibilis, vt quando ratione peccati alicui per-

cui personæ infligitur talis morbus, vt habes Actuum sexto de Herode, quē percussit Angelus, quia non dedit honorem Deo, & consumptus à vermibus expirauit. Item quidam Romanus Imperator à nullo remedio medicorum potuit liberari à pediculis, & consumptus ab eis, expirauit: nō autem de tali cura, sed de illa, quæ secundum naturam euenit, loquimur. Quæstio. Pater, quomodo cognoscam, quæ est infirmitas naturalis, &, quæ est quæ mittitur à diuino iudicio? Solutio. Fili, potes perfectè cognoscere, cùm quintam essentiam sibi administraueris cum competentibus, et nullum sentiet remedium, tunc perfectè prognosticari potes ipsum ad mortem peruenire sine fallacia, quoniam fili impossibile est, si morbus euenit à natura, cū administratione quintæ essentiæ, vt non sentiat perfectam meliorationem.

CANON X.

Qui docet te remedium habere contra sperantem, vt infirmus reducatur ad perfectam salutem.

APud vniuersum orbem ille medicus reputatur esse maximus inter alios, qui in paucos dies sciuerit curare quartanam, quoniam infirmitas est magnæ prolixitatis, & est de natura terræ, nullus est medicus, qui cum honore exeat de cura illius. Si igitur hanc infirmitatem curare volueris infra tres vel quatuor dies, da patienti in potu nostram quintã essentiam, & vnge super re splenis, & erit perfectè curatus. Item si vis vt fortius operetur, adde illi quæ melancholiam purgant, quæ posuimus suprà in cura dæmoniacorum, & administra patienti, & fortius operabitur, si addideris illi sauinã, quæ est arbor, quæ nascitur circa riuos, quia proprium respectũ habet ad hanc febrem, intantùm, quòd si de succo illius instillaueris duas vel tres guttas succi dico calidi, & mittantur in ore infirmi, vel in aure, tollit febrẽ illius.

CANON XI.

Qui docet curam perfectam contra tertianam.

TErtiana febris quædã vera, quædam nõ vera: in cognitione autem harum febrium,

febrium, quære doctrinam quam posuimus in prædictis libris nostris, sed in cura illarum, quamuis sit differens apud modernos effectus, nos his cum vna medicina generali remedium adhibere intendimus contra veram tertianam, quæ est de cholera pura. Hanc adhibebis curam, scilicet quòd accipias reubarbarum ad quantitatem ponderis duorum denariorum, et adhibe nostræ quintæ essentiæ cum vno pondere vnius denarij scamoneæ puræ, et dimitte stare per tres horas, et da patienti ad quantitatem vnius nucis plenæ per continuationē trium dierum, et erit perfectè curatus quilibet habens istam febrem, et quia in tertiana non vera miscetur phlegma, ādhibe huic medicinæ turbith, sene, et polipodium, et da patienti, et curabitur perfectè sine errore, si morbus fuerit à natura missus, hoc est quòd non sit missus manu diuina propter aliquod delictum.

CANON XII.

Qui te docet curam in quotidianis febribus.

FEbris quotidiana generatur ex corruptione phlegmatis & ex abundātia eius,et ideo eſt vera quędā,et alia nō vera: vera quippe cauſatur ex phlegmate naturali. Non vera verò cauſatur ex phlegmate non naturali, cum qua ſimul corrumpitur aliquis alius humor. Quæcunque igitur ſit febris iſta, perfectè curatur cum noſtra quinta eſſentia per ſe ſola, ſi dederis in potu per ſpacium dierum trium. Si verò addideris res quę phlegma purgant, quas ſuprà in areolis inuenies, erit mirabilis effectus.Item ſi addideris huic quintæ eſſentiæ per ſe herbā,quæ dicitur Mercurialis, erit medicina fortius operans. Experimentum enim eſt, quòd ſi de ſucco ſumas illius, et inſtillaueris tres guttas in narem dextram,vel aurem patientis,tollit typum quotidianę:hoc idem faciet,ſi cum medicinis phlegma purgantibus addideris illam noſtrę quintæ eſſentiæ.

CANON XIII.

In quo continetur ſcientia ad curandum omnes continuas febres.

Fili,

FIlli, febris continua multiplex est, quędam fit de sanguine, & ista diuiditur in partes duas: quędam enim fit ex multitudine, & quædam ex corruptione illius. Item quædã fit de cholera, & ista diuiditur in alias duas partes, quia quædam est, quæ fit circa regionem cordis, alia fit in cerebro. Item ista quæ est in cerebro, diuitur in duas partes, quia quædam à parte antè, alia à parte retrò. Itẽ fit ex phlegmate, & ista diuiditur in partes tres, scilicet in minorem, mediam & maiorem. Prima verò febris sanguinis vna dicitur Sinochus, alia dicitur Sinocha. Item febriũ choleræ, vna dicitur Causon, alia dicitur Frenesis, & alia quæ fit à parte retrò dicitur Litargia. Item alię febres phlegmatis enutriũtur. In febribus enim sanguinis oportet Flebotomiã præcedere, & postea vt applices illi nostrã quintam essentiam cancrorũ fluuialium & camphoræ, vel vt misceas ista ad nostram quintã essentiam, & des infirmo vt exhalet febris & inflammatio. Item febri cholericæ applica nostram quintam essentiã cum rebus, quæ refrigerant tam in potu quàm ad extrà liniendo,

& etiam cancros fluuiales cum eis simul addes & camphorã. Item febri phlegmaticæ applica nostram quintam essentiam cum rebus, quę purgãt phlegma, quas eliges vt in tabulis primi libri. Sed in febre quæ fit à parte retrò capitis competit illinitio nostrę quintæ essentiæ mixtæ cum rebus calidis, & quòd in potu dentur refrigeratiua. Item si omnibus istis antedictis miscebis quintam essentiam sanguinis humani extractam per doctrinam Canonis primi libri, qui incipit, Non prætermittam &c. effectus miraculosos facies in cura istarum febriũ, & ista tibi sufficiãt.

CANON XIIII.

In quo continetur scientia contra febres pestilentiales.

VT scias curam illarum, cùm nullus medicorum sciat his remedium adhibere, cũ pestilentibus febribus nullus modernorum pręter vnum sciuit adhibere remedium vtile, ex eo quia ignorant naturam. Tu igitur fili cum Christi adiutorio patienti adhibe nostram quintam essentiã per se solam ad quantitatẽ vnius seminu-

ſeminucis, plenè & perfectè curabitur. Si autem fili volueris fortiorẽ facere medicinam, pone in noſtra quinta eſſentia quintam eſſentiam gentianæ, dictami rubei, gariophilati, boli Armeni, caſtorei, ſcopæ regiæ & ruthæ ſylueſtris, & de iſta medicina mirabili da patienti, aut appone iſtasmetres in noſtra quinta eſſentia, & in tres horas applica patienti, & cùm guſtauerit de iſta medicina mirabili radius vitæ aſcendit ad cor, qui aerem infectum expellet: vnde fili dicimus tibi in veritate, quòd poſtquam guſtauerit ſecurus erit, quòd nõ periclitabitur ex illa febre, ſi infra vnam diem ſuccurres infirmo.

CANON XV.

In quo continetur ſcientia in vera cura ſpaſmi.

SPaſmus eſt multiplex, quidam eſt ex repletione, alius ex inanitione, alius qui ſuperuenit in vulneribus, qualiſcunque ſit, mortalis eſt. His ergo ſuccurendum eſt cum potu & illinitione noſtræ quintæ eſſentiæ. Si addideris noſtræ quintæ eſſentię res humidas, quas ſumes de tabulis

bulis primi libri. Item summa cura est in hac infirmitate, si prouocaueris febrem, quam sic prouocabis, scilicet quòd assumes herbam, quæ dicitur flammula, & misce cum nostra quinta essentia, & dimittas stare per tres horas, & vnge, & frica fortiter arterias & spinam dorsi, & cooperi multùm bene cum pannis, & eueniet ei statim febris, postquam venerit ei febris spasmus curatur, tunc labora ad curandū eam cum carnibus cancrorum fluuialium mixtis nostræ quintæ essentiæ, dando in potu, & vngendo corpus ab extrà. Si verò præcedens spasmus fuerit ex inanitione, comedat infirmus, si verò ex nimia repletione, da sibi diætam. Si autem fuerit superueniens vulneri, cōforta vulnus cum ferro ignito priùs, postea cū putrefacientibus, postea cum carnē nasci facientibus, omnibus istis mixtis cum nostra quinta essentia.

CANON XVI.

In quo continetur scientia, qualiter administrari debent medicinæ laxatiuæ, & quo-

& quomodo poßit curari Sciatica, Podagra, & omne genus guttæ.

AB origine orbis vniuersa philosophorum multitudo indagare non desinit modum administrationis medicinarum laxatiuarum. Primò, vt non interficiant. Secundò, vt non faciant virtutis casum. Tertiò, vt sine periculo agant in partibus remotis, & ab illis partibus humores corruptos adducant. Tempera igitur fili mi dictas medicinas cum nostra quinta essentia, & non potes in cura tua errare. Iam tibi sæpiùs diximus, quòd antequam administres proportionatā huic dolori vel illi, quòd dimittas stare illas medicinas, quæ aspectū habent ad illam, prius per tres horas in illa, postea administra patienti. Quæstio. Pater, quare præcipis laxatiuas cum quinta essentia administrari, cùm omnis virtus rei cuiusque in centuplo magis augmentetur ab ipsa quinta essentia quàm sine illa, & si hoc Pater est verum, nulla medicina tribuatur alicui sine mortis periculo? Solutio. Fili, præcipimus tibi administrare medicinas

dicinas laxatiuas cũ nostra quinta essentia ad finem, vt melius & fortius materia peccans à corpore extrahatur, & ad finẽ, vt tibi fili non impediantur tantæ expensæ. Item fili, in hoc quòd dicis ratione virtutis centuplatæ, quòd applicari non possunt sine corporis periculo, dicimus fili, quòd non est tibi necesse, vt administres in tanta quantitate, sicut administrantur ante applicationem nostræ quintæ essentiæ. Exemplũ, si de aliqua medicina laxatiua ministrentur in quantitate vnius dragmæ, ministratur de quinta essentia laxatiua pondus vnius areæ, vel si ministratur pondus vnius ℥, detur de quinta essentia pondus vnius dragmæ, & sic de alijs ponderibus aliarum medicinarum laxatiuarum secundum suum modum, & sic potest nostra quinta essentia administrari sine damno & periculo. In cura autem vnius guttæ summæ bonitatis Deus creauit nostrã quintam essentiã, & quintam essentiam sanguinis humani, quælibet enim per se, & ambę simul curant omnem febrem, si dederis in potu, & vnxeris locum patientem. Si autem vis vt fortius

operetur,

operetur, adde istis quintis essentijs quintam essentiam ebuli, vel ipsum ebulum mixtum cum dictis quintis essentijs, & in tres horas applica in potu, & vnge ab extrà, & infra modicum tempus curabitur perfectè, nam herba ista à tota proprietate curat omnē guttam, si cocta cū vino supponatur loco patienti sic calida, & in modicum tempus vel dies curat ipsum patientem.

CANON XVII.

Qui docet te qualiter potes te habere in omnibus curis Chirurgiæ secundum quod fuerit possibile vulnera per naturam reparare.

FIli sumus de intentione hîc in summa vna breui dare tibi doctrinam generalem in curis Chirurgię, hoc est qualiter potest curari cum nostra quinta essentia. Fili, caput multotiens percutitur cum ferro, & oportet vti medicinis. Chirurgicus quærat subtiliter cum ferro suo & cum digito, si est aliquod os submotū, vt

posit

posſit confeſtim trahi, trahatur ſtatim; et ſi aliquod manet fixum cum carne, tamen eſt fractum, ponatur ſibi per dies oui vitellum cum oleo roſaceo, donec caro putreſiat & os eleuetur, tunc curetur cum quinta eſſentia conſolidatiua, & cum illa, quę carnem facit creſcere. Si ictus ſit talis, quòd cutis non frangatur, tamen os fractum fuerit à parte intùs, quod poteſt cognoſci per dolorem capitis ingentiſsimũ, & nauſea aperiatur ad modum cutis, euelletur os ſtatim, ſi poteſt euelli, ſi non, ponatur illud putrefactiuum, donec caro retinens illud euellatur per putrefactionem, & os exeat. Si verò os capitis fuerit fixum, ponatur de quinta eſſentia conſolidatiua, quæ infra quinque dies perfectè conſolidabit os. Si verò dura mater fuerit ſciſſa, mittatur ſupra de dicta quinta eſſentia, quæ eſt ingentiſsimæ conſolidationis, & poteſt fili cognoſci ſciſsio duræ matris per puſtulas in labijs, ſed ſtatim, quia ſi detur ſibi palea ad ſcindendũ cum dentibus, non poteſt præ magno dolore. Item quia habet faciem̄ plumbeam. Item ſi pia mater ſciſſa fuerit, vel quouis modo

alio

alio taliter,quod ſequatur in ipſa continuitatis ſolutio,quod poteſt cognoſci per nauſeam ſequentem dolorem ingentiſsimum,& coruſcationem lampadum & tonitruorum, quod ſciri poteſt per iudiciū patientis,& per plumbeitatem, & oculorum turbationē &c. fiat illi curatio cum eademmet quinta eſſentia conſolidatiua, quæ præ oculis demōſtrabit tibi conſolidationem,deinde cura vulnus cum quinta eſſentia,quæ facit carnē creſcere. Item in alijs membris ſi fit percuſsio ab enſe,et ſcinditur caro, venæ, nerui, et os: ſuccurratur igitur priùs cum igne terbentinæ et olei, et cum vino quintæ eſſentiæ mixto,et retineatur ſanguis,et deinde ſi fuerit os taliter ſubmotum, quòd incontinenti poſsit extrahi, extrahatur, deinde ponatur ſibi ſtuppa cū albuminibus ouorum mixtis cum modico noſtræ quintæ eſſentiæ. Deinde in ſecunda cura videatur,ſi eſt aliquod os,et ſi incontinenti potuerit expelli,expellatur, ſi non, ponatur ſibi ſtuppa balneata in aqua, cui admiſceatur vinum modicum quintæ eſſentiæ, et poſtea cū vitello oui iam dicto intromit-

tatur, donec os posſit extrahi, poſtea vulnus curetur, ſicut de alijs dictum eſt. Aliquando fili, fit in corpore ictus aliquis cum ſagitta, vel cultello, vel cum monili, vel enſe armorum taliter, quòd vadit profundè nimis, & os eſt ſtrictum. Si autem talis ictus fuit in cerebro, non poteſt curari, niſi cum miraculo diuino. Si verò nõ tetigerit cranium cum cerebro, curetur talis ictus, ſicut de alijs diximus. Si autem fuerit in pectore, vel inter ſpatulas, & tangat membra ſpiritualia, ponenda eſt ſolũ quinta eſſentia, quæ ſanguinem reſtringit, poſtea curetur cum galla inuoluta in quinta eſſentià cõ ſolidatiua, & in quinta eſſentia, quæ carnem naſci facit: ſi enim ictus fuerit in alijs corporis partibus, ſtatim ſuccurratur cum terbentina calida mixta cum oleo, & cum quinta eſſentia, deinde ponantur ſibi prædictæ ſtuppatæ, & curetur ſicut in alijs dictum eſt. Fili, nota vnam regulam generalem. Omne vulnus nouiter factum in quacunque parte corporis, præterquam in capite & in vultu & in membris ſpiritualibus, eſt cum igne comburẽdum. Item omnis percuſsio

facta

facta in quacunque parte corporis, præterquam in capite et in vultu, si fuit profunda, præterquã in naso, est cum filo suẽda. Item omne os fractum cum percussione à petra est extrà ducendũ. Si verò percussio nõ fuit à petra, nõ est euellendum, imò est sibi ponendum cataplasma, et per os sibi tribuat in potu quintam essentiam, et infra modicum tempus erit perfectè sanus. Itẽ si ex percussione viscera fracta et rupta fuerint, ponat̃ interius canonus cãnę, cui ingrediatur p vim, et transeat vltra vulnus ex vtraq; parte per duos digitos, deinde suatur cum filo serico et cum acu subtilissima, deinde mittatur intùs, et per superficiem visceris rupti, perinde sutum est, ponatur de quinta essentia cõsolidatiua, demũ pars exterior suatur cõsimiliter, et ponatur de quinta essentia cõsolidatiua, et curetur sicut de alijs dictũ est. Itẽ fili si ratione percussionis mãserit signum magnũ sicut multotiẽs cõtingit in facie et in alijs partib' corporis, cũ hoc poteris ei signũ remouere nõ omnino, sed quod nõ videat̃ ita magnũ, et appareat modicũ radix masticis ℥ 4. costarũ, malorũ granato-

rum dulcium ℥ duæ, gummi ℥ duæ, croci ℥ vna, ciperi ℥ duæ, carpobalſami ℥ duæ, terbentinæ libræ duæ, olei oliuarum antiquiſsimi ℥ quatuor: pulueriza puluerizanda & cribra, & in paſta cum terbentina & carpobalſamo, et pone ad diſtillandũ ad lambichum vitri ſimulcum oleo ad ignem lentũ, et collige illud quod diſtillauerit in receptorio, & poſtea cooperi eum, et pone receptorium in fimo, vel in fima vinatia per quatuor dies, et poſtea extrahe et vtere illo ſicut fit cum balſamo in ſignis iam dictis, nam poteſt fili pro balſamo vendi ad omnem probationem. Item fili mi, in apoſtematibus quibuſcunque vtere quinta eſſentia putrefactiua, ſedatiua doloris et mundificatiua, et illa quæ carnem naſci facit et cutem. Item fiſtula, cancer plaga, curantur cum quinta eſſentia corroſiua priùs, poſtea cum mundificatiua, poſtea cum illa, quæ naſci facit carnem, & iſta ſit regula generalis in curis Chirurgiæ. Et iſta fili tibi ſufficiant cauſa bonitatis.

DISTIN-

DISTINCTIO TERTIA, QVAE EST THEORICA OPERIS MAIORIS, ET DE ALTERATIONE *& cura metallorum: & de magiſterio in compoſitione eorum, & medicina.*

DEus cum tua magnitudine effluentis largitatis, hæc eſt tertia diſtinctio huius libri, quæ eſt de cura metallorum: & de illorum magiſterio in compoſitione lapidis philoſophorũ in opere maiori & minori. Et ratio ſeu intentio, quare inſtitutionem artis reuelamus, conſiſtit, vt viri Euangelici, de quibus dictum eſt ſuprà, intelligere poſsint Teſtamentũ & Codicillum, ſcilicet, quòd per eorum proceſſus & conditiones vera habeatur cognitio de philoſophorum calculo, & etiam de eius cõpoſitione: nam in arte iſta plura poſuimus principia, vt per iſta &

peralia cum omni ſcientiarum perfectione, Deum ament, intelligant & recolant. Et, vt per ea in tempore modico cognitio habeatur vera de metallorum tranſmutatione, & etiam vt Artiſta huius artis ſcandere poſsit naturæ ſecreta artificialiter: & vt euitentur truffæ & figuræ aliorum philoſophorum, ſub quibus ſecretum iſtud occultauerunt taliter, vt humanus intellectus exinde fructum & finem haurire & inquirere nequiret, probando & arguendo dicta eorum tanquam reproba & circumuentibilia & nullius veritatis, ſed ſui contrarij cauſatiua: inter quos reprobamus Hortulanũ, Archelaum, Alexandrũ: & in aliquibus Geberum, & etiã Auicennam, & Albertũ, qui nugis & multis truffis et figuris ſe plenè inuoluerunt. Præter librum Salomonis, qui dicitur liber ædificij altaris, Sancta ſanctorum, quem vidim⁹ Athenis ſcriptum litteris Chaldaicis, in quo verò nulla eſt fallacia in hac arte, qui poſt aduentum Alexandri in Ieruſalem trãſportatus fuit in Græciã ciuitatem Athenarum, et ſub certis ſigillis cõmendatus &c. Ex quo notare debes quòd ſcri-

ptura

ptura, quæ vſu intelligi nequit pro non ſcriptura cenſetur. Quare dico tibi, quòd de eorum ſcripturis non cures vllo modo. Et pręſens diſtinctio diuidit in duas partes principales, ſcilicet in theoricã & practicam. Et in theorica tria facimus: primò damus declarationẽ & cognitionẽ cuiuſlibet principij: ſecundò ipſa declaramus per operationes naturales quas habent: tertiò ponimus intentionẽ, quare quodlibet eorum eſt poſitũ in arte iſta, & iſtum modũ tenere intendimus in principijs arboris & principijs figuræ circularis. Et in practica declarare intendimus, qualiter iſta principia combinantur in ſuo opere. Et hac ratione datus eſt modus operis maioris per arborem, & vna tabula eſt ab ipſa extracta, & à figura indiuiduorum, & etiam per figuras tres, quarum vna eſt triangularis, alia verò quadrangularis mixta cum principijs philoſophiæ & operis minoris, tertia circularis: modos per figuram circularem, & omnes alias tabulas ſuo loco deſignabimus, & etiã quæſtiones in fine deſignabimus, iuxta quas videbitur, vtrum Alchymia ſit poſsibi-

lis: & etiam qualiter in modico tempore de Mercurio poteſt fieri argentum, vt per ea quę dicta ſunt, Artiſta huius artis faciliter inueniat particulare, quod quęritur, & penes iſtas rationes conſiſtit totum magiſterium huius artis: & principia huius artis ſunt trigintaquatuor, quæ ſunt chaos, prima materia, ſeu vinum, forma, cœlum ſeu Mercurius vegetabilis &c. vt patet per circulationem radicis arboris & figuræ circularis: & non dicimus ipſa principia eſſe regulam, quoniam aliqua ſunt quæ bis repetuntur, vt patet. Præterea reductibilia ſunt omnia corpora ad id quod à dictis principijs ducit ortum: in quo quidem attingunt perfectionem ſicut compoſitum in ſimplici, ad quod naturaliter ſe mouent ſicut ferrum ad adamantem. Præterea in iſta arte Alphabetum conſignamus, vt per quamlibet litteram ſuum deſignatur principium, vt inde artem compēdioſam reddamus, quod quidē alphabetum tale extat. A ſignificat chaos, B materiā, C formā, D cœlū, E elementa, F alteratione͂, G mixtione͂, H diſſolutione͂, I generatione͂, K colores, L dige-
ſtio-

ſtionẽ, M perfectũ eius, N fermentationẽ, O ſeparationẽ, P operationem, Q venenũ transformãs. Et in figura circulari de S. A ſignificat formam, B materiã, C corpus, D lunariã, E calcinationẽ, F diſſolutionem, G euacuationem, H multiplicationem, I ſpiritum, K alembicum, L argentum viuum exuberatũ, M ſulfur naturæ, N tincturã, O oleum, P incerationẽ, Q lapidẽ, R ſublimationem, S Saturnum, T Iouem, V Martem, X ſolem, Z Venerẽ, Y lunã, y elementa. Præterea ex principijs antedictis cõſtituitur radix arboris philoſophicalis, quæ eſt vna rota: in qua quidẽ quodlibet principiorum rotulã habet propriam, in qua eſt ſituatum ex diuerſis coloribus: & hæc ſunt quæ conditionantur in ingreſſu particularis quod quæritur. Et ex principijs ſecundariè poſitis conſtituitur quędã figura circularis, in qua conſimilitudinariè quodlibet principiorum rotulam habet propiã, quod deſignatum eſt ſub eodẽ themate coloris. Et antedicta principia modo circulari deſignamus, vt intellectus cognoſcat quodlibet ſecundũ ſuum modum in alterum ingredi de virtute, quorũ

& operatione constituitur, & indiuiduatur vnitas M vel Q, quod quidē M vel Q habet virtutem vnam de omnibus dictis principijs ortam. Et hanc virtutē per proprietatem retinet in se M vel Q de vna virtute substantiali, quæ multiplicat in multitudine dictorum principiorum, ratione cuius habet in sed multiplicationem operationum in substantijs, quæ extrà sunt. Et hæc designantur per lineas transuersales in arbore radicis consistentes, & per processum arboris & dictæ figuræ circularis, vt dicetur in suo loco. Præterea ista mixtio est radix & fundamentum in hac arte, vt per eam intellectus se cognoscat artificiatum, & per ipsam acquirat artem & modum operandi manerie multimoda secundum conditionem mixtionis taliter, vt particulare, quod quæritur, veniat de potentia in actum & quidditatem. Nam per ipsum intellectus cognoscit modum, secundum quem substantia spiritualis oritur, & crescit, viuit & nutritur: & ideo sciendum est, quòd substantiam prælibatam deduci de potentia in actum minimè quibit, si aliquod istorum principiorum dese-

defecerit, vel ſit habituatum de fine contrario, vt ſi pro vino accipiatur aqua, & pro cœlo terra, & digeſtio ſit habituata de cruditate, quod fieri poteſt, ſi ignis per accidens in adminiſtratione deficiat &c. nam vno deficiente, deficiunt omnia. Eſt etiã notandum, quòd iſtorum principiorum quædam ſunt intellectiua, quæ ſunt: chaos, potentia, operatio, generatio, digeſtio. Et quædã ſenſualia, quæ ſunt: vinum ſeu prima materia, corpus ſeu forma, elementa, perfectum ens, venenum transformãs, colores, fermentatio, ſeparatio. Quædam verò ſunt ſenſualia & intellectualia, ſicut cœlum & omnia principia figuræ de S. Et præterea quodlibet iſtorũ principiorũ retinet ſuam propriã proprietatem ſub ſua ꝓpria ratione differenti: quarum quidem proprietatum aliæ ſunt naturæ, aliæ ſunt perfectiõis: principia namq; prioritatem retinentia naturæ ſunt vinum ſeu quodlibet principiorum ſignatorum in figura indiuiduorũ, quę ſe habẽt tanquã forma vniuerſalis, & materia prima ratione prioritatis antedictę: & ex iſtis duobus oriuntur omnia alia principia mediante Ar-

te Artiſta, ſicut à forma vniuerſali: & à prima materia oriuntur compoſita elementa mediante natura. Reuera materiam hanc primã declarare proponimus circa principia arboris philoſophię, incipientes ab ipſa tanquã à digniori & altiori magiſterio in opere philoſophico. Et primò de primo principio quod eſt chaos. Chaos eſt principiũ primum in arbore philoſophali. Et eſt deſignatũ per A in medio rotæ radicis dictæ arboris poſitũ, & deſignat in hac arte confuſionẽ & obſcuritatem illius, nam valde confuſa & obſcura eſt intellectui illã ignoranti, adeò, quòd aliqui illam tanquam Chimeram exiſtiment: & quamplures ſunt ij, quorũ intellectus cõfunditur, quàm quorũ luceſcit, ideoq; primũ iſtud deſignare proponimus præ omnibus, vt ſit ſignũ demõſtratiuum cõfuſionis & obſcuritatis illius. Et etiã deſignat quòd eſt confuſio generalis, in qua omnia iſta principia circũ circa exiſtentia in ipſo ſunt in potentia, vnde ſicut natura in prima materia cõſtituit elementa, ita quadrangulus liuidus ipſius ſibi cõſtituit ipſa principia, & abſtrahit ab ipſo A, ponendo in

in intellectu posſibili quodlibet eorũ ſub ratione propriæ differentiæ, ſicut in natura quodlibet elementorũ ſub ratione differentis qualitatis & operationis. Recolendo etiã, quòd ſicut natura inſtrumentum facit de dictis quatuor elementis, cũ quibus cõponit ſubſtantiam elementatã: ſic & quadrangulus iam dictus de principijs antedictis inſtrumentũ facit, cum quibus ſcandit magiſteriũ particulare quod quæritur, et cuius inueſtigatione reſerabitur veritas arcanorũ argumentũ abſtractũ à natura: nam ſicut natura exiſtit mediũ inter elemẽta et elemẽtata, ſic Artiſta huius artis eſt mediũ inter A et dicta principia, et M vel Q dicto quadrangulo, intelligẽs fore posſibile et affirmabile M vel Q in actu produci mediantibus B C D &c. Et ideo per motũ, quẽ facit Artiſta mouendo principia, ſecundũ quod referũt M vel Q venit ineſſe per ordinationẽ principiorũ, quæ ſupra ipſa exiſtunt. Poſitum eſt autẽ iſtud principiũ in hoc libro, vt de eius cõfuſione intellectus abſtrahere ſciat dicta principia, ſicut ab vniuerſali trahitur particulare, tangendo quodlibet principiorũ
cum

cum tribus ſpeciebus differentiæ, quibus inconfuſe quodlibet cum alio miſcere & combinare ſciat, vt inde oriatur particulare quod quæritur.

De ſecundo principio radicis arboris, quod eſt materia.

MAteria eſt principium ſenſuale, & eſt ſecundum principium arboris philoſophicalis per B ſignificatū:&in iſto loco cõſideratur dupliciter, ſecundũ quod duplici modo de ipſa cognitio habeť: Primo modo conſideratur, prout eſt B quædã res paſsiua, quæ ſub actione Artiſtæ et aliorum principiorum intellectualium et ſenſualium p motum patiť, quorum actiõe D oritur ex B, & hoc patet ex prima diſtinctione in ſecunda parte illius diſtinctionis capituli, Non reputes me &c. vſque ad finem capituli:& quoniã ibi eſt ſatis tractatum, ideo reſumere hĩc nõ curamus, vt vitemus prolixitatem. Alio modo cõſideratur materia pro quolibet corpore ægrotorũ, & hoc ideo, quia ſunt paſſibilia ſub forma, quæ eſt M vel Q, ſicut

res

res elementales patiuntur ſub forma vegetabili. Etiam poteſt conſiderari materia in arte iſta ſicut C vel (C) quòd vno modo exiſtant tanquam materia prima ſub ratione paſsionis. Alio modo ſub formali ratione, vt dicetur in dictorum declaratione. Et eodem modo D, quòd ſub forma patitur dicta ratione, quare formatur per illud tinctura rubea vel alba, & habet ſe tanquam forma, in quantum mouet dictum C vel (C) ad M vel Q, vt patebit in eius declaratione. Et iſto paſſu cognoſcit intellectus, quòd vna & eadem res ſub diuerſis rationibus ſe habet in ratione paſsionis & in ratione actionis. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta cognoſcat materiam, ex qua noſtrum oritur D, cuius notitiam non plurimi ſunt reperti, & vt quælibet materia ſub ſua propria differentia ſit cognoſcibilis, vt etiam Artiſta intelligat B, quod regulare debet artificium in operatione magiſterij noſtri lapidis.

De tertio

De tertio principio radicis arboris, quod est forma.

FOrma est tertium principium radicis arboris philosophalis designatum per C, quod quidē dupliciter cōsideratur in hoc volumine: primò, prout est causa dirigens huius artis principia, cuius regulatione M vel Q oritur, et deducitur in esse mouens principia sensualia et instrumentum faciens, cum quo intellectualia principia mouentur & regulantur in operatione M vel Q, & talis forma est Artista huius artis, cuius occasione diriguntur principia huius artis successiuè ad dictam operationem, & in isto passu cognoscit intellectus, quòd principia occasionatiua concordantiam habent cum principijs naturalibus, vt hîc in ista arte patet ad oculum quidem. similia sunt principijs medicinę, vt sirupi pillularum vel electuarij, & etiam principijs infirmitatis quęsunt actu in corpore infirmo, & principijs sanitatis, quæ sunt in eodem corpore in potentia. Alio modo consideramus formam, prout est dans esse M vel Q for-

Q formans ad rubeum vel ad album, quæ quidem M vel Q per modum ipſius & cum ipſa exiſtit efficiens principium ac formans ac tranſmutans omnes alias formas minoris virtutis & potentię exiſtentes in ſubſtantijs extra formam ſuam propriam. Et iſta forma eſt id quo deſignatur per C vel (C). Præterea notandum, quòd niſi iſta forma ſit M vel Q per prędictorum principiorũ motum & cum quolibet ipſorum ſit vnum & idem in numero tertio & vltimo colore et eſſe quod quęrimus non fit. & in iſto paſſu cognoſcit intellectus, quòd dicta C vel (C) vel C (O) per ſe tantùm modũ maioris operis magiſterium efficere nequeunt, ſicut nec vna medicina ſimplex operari nequit id quod in commixtione operatur. Poſitum eſt autem iſtud principium in radice dictæ arboris philoſophiæ ſeu in arte iſta, vt intellectus inde reddatur artificiatus ad cognoſcendum qualiter vnum principium formale alterum mouet ad M vel Q, & vt cognoſcat quòd cum alio noſtri lapidis magiſterium nequit exiſtere: etiã cognoſcat dictum C vel (C) eſſe dictam

M formam

formam necessariam ad informationem dictorum M vel Q, cum qua & per quam id quod quæritur, in actum deducitur, & absentia, cuius M vel Q de potentia in actu non potest deduci, & per cõsequens id quod quæritur, non fiet. Valde vtile est istud principiũ ad cognoscendum, quoniam per ea quæ ostensa sunt, de ipso intellectus cognoscit ipsum esse de duabus substantijs vnum, ex quibus noster lapis gignitur, habẽs se sub masculi cõditione; à quo sperma oritur in ventre nostri D.

De quarto principio radicis arboris, quod est cœlum.

COelum seu Mercurius est quartum principiũ in arte ista, & est intellectuale & sensuale, & significatũ est per D coloris azurini & litterarũ eiusdem coloris: et per illum colorẽ significatur quod est cœleste & de natura cœlesti, vt plenè diximus in distinctione prima, in prima parte, in capitulo tertio, ad quod fideliter respondemus & cap. sicut cœlum, & in secunda parte ibi, Nõ reputes &c. parag. Nã diuino

diuino ſpiraculo circa finem,& per multa capitula in parte huius voluminis:& intellectuale illud hîc dicemus ratione incorruptibilitatis & durationis,& hoc per angulum concordantię ſeu per omnes rationes T B C D huic rationi applicatis ſicut de intentione qua ipſum D dicimus intelligere, cùm in iſto nõ eſt difficultas, ſed cognoſcit intellectus, quod eſt tanquam homo qui eſt intellectualis & ſenſualis: nam habet in ſe proprietatem ſpiritus incorruptibilis, qui eſt tanquam anima, & habet in ſe conditiones corporis, quoniam generat & producit ex ſe ſemen tanquam fœmina,& in hoc differt ab alijs principijs. Et eſt ſenſuale, quoniam per ſenſum attingitur, ſicut per viſum guſtum & odoratum vt, dictum eſt in prima diſtinctione capitulo ſecundo. Præterea eſt cauſa & principium mouens C vel (C) & extra ſuam ſimilitudinem mittit & ſuarum partium in dictis C vel (C) ad albũ vel rubeũ reducens id quod eſt in C vel (C) in potentia ad actũ prædicta gerens & gubernãs in ventre ſuo ſicut vxor infantem quem procreat infra ſe,& in iſto

passu cognoscit intellectus Artistæ, quòd D actionem habet supra C & (C), & regens etiam & gubernans, & reducens in actum, quemadmodum cœlum id, quod existit in rebus elementalibus, potentia motu proprio deducit ad actum. Equidē in ipso D est virtus generatiua progressibilis & nutritiua, quemadmodū sanguis menstrualis in semine masculino, & huius occasione multis nominibus ipsum D in arte ista nominamus, & etiam per totum volumen: nam ipsum dicimus cœlum ratione sui motus, quoniā sicut cœlum superius mouet vniuersalem formā, & primam materiam & elementa, & species ad composita elemētata indiuiduata: ita D mouet C vel (C) ad quatuor elementa, & inde ad M vel Q, & hoc vult secunda species formalitatis & quarta species quidditatis. Et quādoq; verò nominamus ipsum D sanguinem menstrualem seu menstruum, quoniam ipsum est generatiuum, nutritiuum, & crescere facit dicta C vel (C) vsquequo conuertantur in M vel Q, quemadmodum sanguis menstrualis embryonem tam modicum

in quantitate crescere facit per quatitates discretas successiuè nutriendo, alterando quodlibet principium in alterum, quamlibet quantitatem in alteram, & quamlibet formam in alteram principijs & quantitatibus existentibus in qualibet alteratione sub formis diuersis à primis formis ipsis existendo differentibus à primis, quousque oriatur quoddam ens in quantitate continua constitutum, per plures quantitates discretas, quod est corpus ex anima & spiritu reductum in actum, & sic est de nostro lapide, Et in isto passu cognoscit noster intellectus nostrum D habere proprietatem vegetabilem, cuius sit militudinẽ transmittit in M vel Q, sicuvegetatiua matrix transmittit suam similitudinem in filium, quem generat, quam proprietatem filius retinet sicut mater. Et cognoscit etiam dicta M vel Q proprietatem retinere, cum qua extendunt suas si militudines in substantijs extrà transmu tando dictas substantias in suam speciem, ratione cuius ipsum nominamus Mercurium vegetabilem, & etiam quia ex vegetabilibus est abstractus. Positum est autẽ

iſtud principium in arte iſta, vt intellectus attingat & deueniat ad ipſius notitiam, & cognoſcat operationem et virtutẽ et qualitatem, quas habet ſecundum ſuam propriam eſſentiam et naturam. Valdè vtile eſt iſtud principium in arte iſta ad cognoſcendum, quoniam intellectus cognoſcit per ea, quæ ſuperiùs de eo dicta ſunt, in ipſo et per ipſum lapidẽ noſtrum de potentia in actũ deduci, nam et ipſum ſolum ratione ſublimitatis ſuæ Alchymiſtæ vocant lapidem Hermeticum ſeu philoſophicum, et poteſt Artiſta intelligere, quòd de duabus ſubſtantijs ſubiectis, ex quibus noſter lapis componitur, & per quæ eſt genitus, hoc eſt principalius: et cognoſcit etiam iſtud principium fore tanquam mulier et fœmina cõcipiens maſculinum ſemen, et patiens in altera virtute & forma, qua erat in conceptionis initio. Reuera poteris hoc etiam notare de perlis in conceptione ſeu confectione & magiſterio perlarum: cum eo enim euacuantur, diſſoluuntur, digeruntur, congelantur, lapidificantur vſque ad omnis illuſtrationis perfectionem.

nem. Etiam hoc, quod dixi de perlis, fieri poteſt cum liquore exuberato, quod eſt argentum viuum, Mercurius vulgi in aquam reductus abſque eo, quod aliquod materiale cum eo incorporetur, quod dupliciter fieri poteſt: primò cum liquore phlegmatis madidi. Alio modo, quòd capiatur argentum viuum, & mittatur in cucurbita per ſe & ad diſtillandum ponatur, tamen iſta aqua non eſt tantæ virtutis ſicut alij Mercurij. De iſta materia plus dicere non curamus, nam eorum modus ſpecificatus eſt in libro qui dicitur Lapidarius.

De quinto principio, quod dicitur Elementa.

ELementa eſt aliud principium radicis dictæ arboris, & eſt ſignificatũ per E, & eſt ſcriptum litteris quatuor colorũ, & hòc eſt ad denotandum differẽtiam inter vnum & aliud, & eſt per colores ſpecificos & qualitates naturales, quas habẽt elementa deſcriptũ: & iſtud principiũ conſiderat in arte iſta quadrupliciter: Primò modo, quòd iſtud E oritur cũ B D à littera

B,suprà dicta per modũ quem suprà notauimus in prima distinctione, in parte secũda illius distinctionis c. 1. vers. accipias. Secundò consideratur, quòd D posito in suo vase, secũdũ quod significatur suo cap. Et vt dictũ E separetur, & recedit à littera D, descendendo ad partes infimas, & de superiori materia à suo modo vt notatur in dicto capitulo, Nam cum diuino spiraculo. Alio modo intelligere debes dictum E, secundum quod significamus in dicta arbore philosophali, quod ingreditur cum C vel (C) in D, scilicet ipsa C vel (C) habentibus secum naturaliter dictum E: ex quo quidẽ ipsa C (C) cõposita sunt absque eo, quod dictum est E, sic diuisum à dictis C (C) per magisterium capituli, Non prætermittam, in secunda parte primæ distinctionis per totum. Alio modo per antedictum principium intellectus intelligit ipsum separari à litteris C D F G H I per dicti capituli magisterium. & ex dicto principio tantùm S sumere & exuberari per magisterium primi capituli secundæ partis primæ distinctionis in dicto S, & tunc secundum suum modum combinare,

combinare, et commiſcere cum dictis C (C)& D, & iſte modus ſpecificatur infrà in tabula & lectura eius, quæ tabula dicitur tabula perfectionis in opere maiori. Et in iſto paſſu cognoſcit intellectus, quòd vno modo operatur magiſterium per proceſſum arboris philoſophalis, & alio modo prælibatæ tabulæ magiſterio. Etiam per iſtud principium cognoſcere debet Artiſta ignem & aquam, quæ per accidens attribuuntur eis, ſcilicet C D (C), vel C D R S, vel (C) D R S M K, & hoc per balneum & lignorum applicationem. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt intellectus ſe conditionet ad intellegendum, ſecundum quem modum ingreditur operationem particularem tangendo quemlibet modum cum T B C D ingreſſum, & ſic intellectus de modo ipſo magnam habet notitiã: valdè vtile eſt iſtud principium & eius cognitio, quoniam per ea quæ dicta ſunt, cognoſcit intellectus abſque ipſo minimè poſſe practicare.

De ſexto principio, quod eſt mixtio.

MIxtio eſt aliud principium in radice arboris, & eſt ſenſuale ſignificatū per G,& eſt ſcriptū de duobus coloribus,ſcilicet pallido &.azurino ad ſignificandū iuxta doctrinam arboris naturalis, quòd C vel (C) & D tantummodò miſcentur abſque quod aliquod aliud ens in illa mixtione coaduuetur, nec applicetur ſicut in principio conceptionis hominis nihil aliud admiſcetur, quàm vir & fœmina,nam per iſtud principium deſignatur coniugium,quò copulantur C (C) ad D: & eſt alia mixtio, quæ fit ex antedictis C (C) & R S de qualibet iſtarum, ſcilicet C D F G H I & D, de B quod fit ſecundum doctrinam tabulæ abſtractæ ab arbore philoſophali.Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta,vt cognoſcat Artiſta dictorum C vel (C) D coniuginm eſſe aptum, & reguletur ad illud faciendum ſecundum modum,quem ſuo modo deſignabimus: vnde vtile eſt iſtud princicipium ad cognoſcendum, quomodo per ipſum

ipſum intellectus intelligit in illa ſubſtātia generare particulāre, quod quæritur intelligēdo ad productionem dicti particularis ipſa de neceſſario habere eſſe mixta & cōiuncta defectu, cuius coniugij, quod quæritur, non fiet.

De ſeptimo principio, quod eſt diſſolutio.

DIſſolutio eſt aliud principium in radice arboris philoſophicalis, & eſt deſignatum per H litteram, & per ipſum deſignatur, quòd maſculus carnaliter cognoſcit fœminam, & quòd fœmina concipit id quod concipere debebat: quæ quidem conceptio eſt ingreſſus principij in generatione particulari. Poſitum eſt autem iſtud principium hîc, vt intellectus cognoſcat effectum, qui fit in dictis C vel (C) & D, rotionem coniugij prædicti. Et eſt vtile ad cognoſcendum, quoniam per ipſum intelligit intellectus colligationē duplicis embryonis in ingreſſu operis particularis, quod quærimus.

De octa-

De octauo principio, quod est alteratio.

ALteratio est aliud principium in arte ista, & est intellectuale, & significatum est per F, & habet duplicem intellectum penes operationem duplicem, quam tangit: nam primo modo est designatum, vt Artista intelligat quòd C & (C) alterātur in D, & D in C vel (C) Alio modo est eius intellectus, vt intelligat Artista C vel (C) ita couersa simpliciter, vt iterato conuerti & alterari posſint in tertium, quod est M vel Q. Positum est autem istud principium, vt intellectus cognoscat conuersionem simplicem, quæ fit inter subiectum & prædicatum, & econuerso, quæ sunt C vel (C) & D. Et cognoscat etiam qualiter C vel (C) in numero tertio, quod est M vel Q, alterant & conuertunt substantias, quæ sunt extrà: valdè enim vtile est istud principium, quoniam per ipsum potest intelligere huius artis alterationes & conuersiones, quæ fiunt simpliciter & per accidens, sicut inter C vel (C) & D, vel quodlibet dictorum C

vel

vel (C) D & D de R & S, de quibuſdam ſubſtãtijs in alias ſimpliciter ſicut inter C vel (C) per accidens, ſicut de S T V Z, quæ alterantur & conuertuntur in X Y.

De nono principio, quod eſt digeſtio.

DIgeſtio eſt aliud principium radicis philoſophalis arboris, & eſt intellectuale deſignatum per L. Et habet Artiſta huius artis duplicem cognitionem: nam primam cognitionem, quam Artiſta habet per ipſum, eſt quod ipſum intelligit eſſe neceſſarium in magiſterio, eò quòd reputat ſe in artificio huius artis, & per conſequens cognoſcit, & cognoſcere debet, quòd illud quod compoſitum eſt neceſſe habet digeri, ſicut fœtus in ventre fœminæ, aut materia, de qua fit pomum in pomo. Quoniam abſq; digeſtione fœtus non veniret in actum perfectum, nec pomum ad maturationem: igitur neceſſaria eſt digeſtio in opere noſtro, vt ipſa mediante, oriatur id quod quæritur, ſcilicet M vel Q, & quòd C & (C) & D tantùm digerantur, quouſq; conuertantur in dictum

M.

M. Præterea etiam si Artista voluerit quòd M D digerantur tantum quousque M D conuertantur in Q. Et in isto passu cognoscit intellectus, quòd vna digestio est quæ fit inter C &(C) & D ad M. Alia, quæ fit de M & D ad Q, & per consequens alia mixtio, alteratio, dissolutio, generatio & operatio, quoniam secundum quod differunt & prædicatum, sic differunt eorum principia non in finibus proprijs perfectionis, sicut bonitas ad asininam, quæ bonificat cum suo bonificato, sicut bonitas humana cum suo. Sed differunt ratione formationis, quoniam bonificare humanum format subiectum humanum ex vna forma, & bonificare asininum, suum bonificabile ex altera forma, vt patet ad sensum, & sic de dictis principijs intellectualibus potest intelligi sicut alteratio, quæ est inter C vel (C) & D ad M, ita cũ suo alterare] alterat C(C)D, sicut alteratio quæ est inter M & D & Q mediante suo alterare alterat M & D, tamen in ratione formantia differunt, quoniam de primo alterare oritur quoddam formabile quod est M. Et ex secundo quædam

quædam differentia, quæ eſt Q, nam Q perfectius eſt quàm M. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt intellectus intelligat rationes quæ ſub ratione digeſtionis poſſunt fieri, tangendo eas cum angulo differentiæ & iudicium facere de qualibet ratione ſecundũ quod dictus triangulus conditionatur. Et iſtud principium eſt valde vtile, quoniam per iſtam digeſtionem intelligere poteſt plures alias digeſtiones particulares, quæ abſconſæ ſunt in operibus huius artis ſicut in figura S, & in tabulis abſtractis ab ipſa, & in tabula abſtracta ab arbore philoſophali, & figura indiuiduorum, & in opere lapidũ ſicut in opere perlarũ &c. In quibus ſunt neceſſaria principia huius artis. Et cognoſcit etiam Artiſta huius artis adminiſtrationẽ ignis per accidẽs in operatiõe ſicut balnei vel fimi, & quòd ipſum ſucceſsiuè continuare debet taliter, vt dictum principium nõ habituetur de fine cõtrario, quod eſt cruditas. Et in ipſo paſſu cognoſcit intellectus, quòd eſt maxima cautela in adminiſtratiõe ignis adhibenda, in qua pendet totum magiſteriũ huius artis.

artis: & hoc ſignificat color rubeus, exiſtens in medio inter croceum & azureũ, & croceus & azureus deſignant per dictum colorem deduci ad perfectionem M vel Q: nam hæc eſt regula generalis, quòd vbicunq; in principio huius arboris poſitus fuerit color croceus, deſignat formam ſeu C vel (C) et vbicunq; color azurinus interfuerit deſignat noſtrũ D, et ſi reliquus color ſteterit in medio vel in principio partis deſcriptæ, vel in fine, deſignat illud mediũ cõiunctiõis inter D ac C, vel (C) D ad M, vel cõiũgẽs M D ad Q.

De decimo principio, quod eſt generatio.

GEneratio eſt aliud principium huius arboris philoſophalis, ſignificatum per I, & conſideratur ſecundum conditiones quibus conditionatur in noſtro particulari magiſterio: nam primò conſideratur prout eſt principium generans M ex C vel (C) & D: ſecundò prout generat Q ex M D, & cognoſcit intellectus dictum principium cum angulo differentię cognoſcendo quamlibet generationẽ per pro-

propriam differentiam clarificari, et infundi ab alia: et per genus genita earum quodlibet cognoſcit eſſet clarum et inconfuſum ab alio, quoniam ſicut formę differũt inter ſe, ita neceſſariò habẽt differre formata. Alio modo conſideratur iſtud principium, prout incipit à diſſolutione, et trãſit per alterationem et digeſtionem, et finitur in M, in quo finem attingit perfectionis, aut in Q, in quo etiam eundem finem attingit. In iſto paſſu intelligit Artiſta magiſterium noſtri Q infra vas philoſophorum magis per naturam conſiſtere, quàm per artificium: nam dico tibi, quòd taliter generatur infra vas ſicut fœtus infra ventrem et matricis clauſuram. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta intelligat, quomodo ipſum conditionatur in priori particulari magiſterio, tangendo ipſum cum T B C, et inuenit per conditiones quas habuit in mixtione T B C, quod per iſtud principiũ intelligere poteſt Artiſta ſimilia principia, quæ abſconſa ſunt in operibus lapidum, ſicut Rubinorũ, Sapphirorũ et Perlarum, nam iſtud principium eſt tibi ne-

 ceſſarium:

cessariũ, & in isto passu cognoscit intellectus quòd nullus lapis cõpositus seu artificiatus absq; isto principio potest perfectionis finẽ atttingere:nam hęc est semita ꝑ quam omnes trãsire refert ad finẽ optatum. Valde est vtile istud principiũ quoniã per ipsum intellectus consistit artificatus & conditionatus ad intelligendũ qualiter noster lapis & alij lapides sicut Rubini,Smaragdi, Sapphiri et specialiter perlę in ventre nostri D hoc principio mediante oriũtur cum virtute & bonitate sicut naturales: & in isto passu cognoscit intellectus quod nostrũ D potest attrahere ratione suę simplicitatis virtutẽ existentem in lapidibus,ratione cuius Artista potest illã virtutem lapidibus aliquibus artificialibus cõiungere mediantibus istis principijs huius artis. Quoniã omnis res ibi posita dissoluitur,cui dissolutioni adhibe rẽ quæ proportionata sit illi rei dissolutę, & fiet quod quęris,& potest etiã de multis vnum facere & plus de ista materia hic loquimur. Nã & iste modus specificatus est in libro Lapidarij,& per ea quę dicta sunt intelliget Artista & cognoscet plura in

omni

omni opere lapidifico tāgēdo quodlibet cum T B C D & miſcēdo T B C D cum principijs huius artis, & applicare ea quę ſunt applicabilia ad quodlibet particulare, & applicare ſibi ignē per accidens ſecundum quod magis vel minus quodlibet vult eſſe decoctum, & etiam per adminiſtrationem poteſt cognoſcere qualitates & accidētia ſicut mollitiem, duritiem ponderoſitatem, leuitatem quarumlibet etiam caliditatem & humiditatem &c. Et hoc cognoſcit intellectus miſcendo T H I K cum T B C D quod vnum eſt calidum magis aliud ęqualiter, aliud minus, ſicut in quarto & tertio gradu & in ſecundo & in primo & ſecundum quod differunt per maiorem duritiem ab illo, & concordant in ęqualitate cōplexionis & differūt per C D in pondere & colore &c. Et ſecūdum ea quæ dicta ſunt cognoſcit intellectus, & per mixtionem dictorū triangulorum & principiorū huius artis regulantur in ignis adminiſtratiōe, in quo pēdet totum magiſteriū huius artis & etiā eſt ſcriptū litteris croceis et azurinis ad deſignandū quod illę litterę quæ ſignifican-

tur per illos colores ſunt cauſæ generantes M vel Q.

De vndecimo principio, quod eſt colores.

COlores ſunt prtncipium vnum radicis arboris philoſophicalis huius artis, cum quo intellectus multiplicem intellectum attingit & cognitionē, ſecundum quod multipliciter reddit ſe eſſe cognoſcibilem in magiſterio huius tangendo ipſum cum angulo differentiæ ſcilicet clarificando & in refundendo vnum colorem ab alio ſecundū quod per naturā propriam differentes ſunt abinuicē ſicut inuenit intellectus per colorū differentiā diuerſam cognitionē in magiſterio noſtri lapidis. Nam vnam conditionem inuenit per colorem nigrum apparentem in opere, & aliam per album, & aliam per rubeum, et in opere per larum aliam per croceum, aliam per liuidum, aliam per album niueū, aliā per album ſplendidū, & ſic de cæteris quod eſt longum narrare. Nam in magiſterio noſtri lapidis color niger eſt potior & durior. Iſte color apparens in ope-

in opere est signum, indicatiuum intellectus quod C vel (C) concubuit cum D, et quod D concepit in ventre embryonem. Et demonstratur ad sensum H in illo opere perfectionis suæ habere finem, et dum color iste est diminutus, et apparet albus, tunc intellectus intelligit naturam initium facere de D C vel (C) ad M, vel de D M C vel (C) ad Q in quo transitu suum attingit finem L. Item quando iste color incipit diminui per maiorem ignis continuationem et oritur color croceus, per istum colorem potest Artista cognoscere quòd membra et partes incipiunt adunari in numero tertio, et aggregari ad quantitatem continuam, et taliter quod patebit ad sensum coadunatio et colligatio membrorum nostri infantis, quoniã sperma diffusum est per totam substantiã nostri D, post ortum istius coloris incipit coadunari in medio in forma rotunda ad modum cuiusdam rotundissimę lunæ, vel lineę circularis contentę. Præterea pòst euanescit iste color & oritur rubeus color, & hoc est signum demonstratiuum intellectus, cum quo intelligit comple-
 mentum

mentum membrorũ,& partium noſtri lapidis congregari & adunari veraciter in omni perfectione in numero tertio: nã & poſt viſionẽ iſtius coloris ſcias noſtrũ infantem cõpletum ex corpore & potentia vegetabili: nam & tunc tẽporis Artiſtam ſcire oportet numerũ dierum, quibus noſter lapis eſt deductus ab initio cõceptionis vſq; ad terminũ apparitionis coloris rubei, & ex apparatione coloris rubei regimen ſucceſsiuè & inceſſanter exhibere per bis tantùm tempus modicũ viuacius: quo quidẽ cõpleto, recuperabitur id quod quæritur, & erit lapis durus exiſtẽs in medio multarũ ſuperfluitatum, ſicut eſt fœtus mulieris, vt apparet poſt partũ. Et à colore croceo ad rubeũ permaximè ſunt confines L I G. Et hoc cognoſcit intellectus, tangendo dicta L I G cum T B C D. In qua quidẽ mixtione apparet, quòd in finibus eorũ L I G eſt T B C abſq; C D, quoniã ſi C D ibi extitiſſent partes quædã cum alijs minimè requirerẽt colligari ſeu cõiungi, nec in tertio numero deduci. Poſitum eſt autem iſtud principium in radice arboris philoſophicalis, vt intellectus exiſtat regu

latus,

latus,& artificiatus ad cognoſcendũ particularia & ſigna demonſtratiua, quæ in proceſſu operationis particularis contingunt. Et eſt valde vtile & neceſſariũ ad cognitionē huius artis, quoniã eſt tanquam inſtrumētum, cum quo mouet intellectũ ad intelligendũ principia intellectualia in prælibati particularis operis magiſterio. Sicut quãdo per iſtud principiũ cognoſcit dictũ particulare eſſe in principio F G H L I, aut in medio aut in fine terminatiõis, aut in fine perfectionis, ſicut data eſt doctrina ſuperiùs in eadem declaratione. Sicut quando eſt in nigro, albo, croceo, rubeo, coloribus ſucceſsiuè, ſicut quando eſt in nigredine, cognoſcit intellectus ibi eſſe F G. Et cognoſcit dictas ſphæras eſſe in fine illius coloris, quando incipit euaneſcere. Et per conſequens intellectus intelligit illas exiſtere in medio, aut cognoſcit medium lapidis dum colores videt albũ & croceum, et in fine dum ſpeculatur rubeũ. Hoc quidē eſt generale principiũ & neceſſarium in opere lapidifico, in quo intellectus attingit quorumlibet lapidum artificiatorum cõplemen-

tum:quo quidem ignorato, cęcus Artista tendit ad quodcunque opus lapidificum & alchymicũ, et ad eius regimen & magisterium, sicut qui implere aqua vult hydriã cribro aut aquã gurgitis cum rete extrà ducere.

De duodecimo principio, quod est separatio.

SEparatio est aliud principium in arte ista & in radice arboris philosophicalis, & tripliciter consideratur scilicet, quia ipso triplex consideratur modus cognoscendi: primum & secundum inuenies supra rubricam supra arborem, quæ incipit separatio &c. Tertiò, habet notitiã de magisterio in nostra particulari generatione, scilicet qualiter motum, quo ignis per accidens mouere facit C D E F G H I K L O P ad M vel Q: & hoc fit, quia quædam principia oriendo ab alijs & separando se ab illis ingrediuntur alia, & sic in ista operatiõe & separatione trahitur virtus materialis & formalis A C vel (C) D ad M, & ab M (C) D. Quapropter C vel

(c)D

(C) D vel M (C) D mutant ſuas formas ſimplices in M vel in Q ipſo M exiſtente de altera forma, quam C vel (C) D per ſe vel Q exiſtente de altera forma, quàm erãt M (C) D C vel (C) D in M, & C (c) D in Q, retinendo ſuas proprias virtutes exiſtentes ſub forma tertia, quoniam ſi talis origo & ſeparatio nõ fieret ita ibi non fieret alteratio, nec generatio, nec proceſſio. Etiam in noſtro lapide deſtrueretur opus naturale. Poſitum eſt autẽ iſtud principium in arte iſta, vt memoriá recolat & intellectus intelligat magiſterium operationis naturalis principiorum huius artis & elementorum poſitorum in actu cum elementis naturalibus exiſtentibus in c vel (c). Et vt cognoſcat, qualiter oriuntur quædam ab alijs & ſeparantur ab illis & ingrediũtur alia vſquequo deueniatur ad illud quod quæritur. Valde vtile eſt iſtud principiũ Artiſtę, quoniã per ipſum adhuc memoria recolit quod R S T V oriuntur & ſeparantur ab D. Et quòd nõ recolit quod dicta R S T V ſeparata ab D ſeparantur ab opere & mixtione, quam facit D cum C vel (C) etiam totum deſi-

gnant quatuor colores, cum quibus est ſcriptum illud principium.

De decimotertio principio, quod eſt potentia.

POtentia eſt alterum principiũ in arbore philoſophali, & ſignificatur per litterã F, ſicut alteratio. Et per iſtud principium habet Artiſta modum cognoſcendi magiſterium huius artis, ſecundum quod diuerſimodè ſe reddit cognoſcibile per angulum differentiæ. Primo modo cognoſcit intellectus quòd etiam iſta principia & earum operationes ſunt in Chaos: & huius ſpecificatus eſt modus in eius declaratione. Alio modo prout R S T V ſunt potentia in B. Et cognoſcit etiam intellectus, quòd eſt ibi alius actus potentiæ, qui eſt actus ſicut actus Artiſtæ in magiſterio iſto, & ſignificatur ignis per actus in compoſitione per actus noſtri particularis: Et ſicut alterare, generare, dirigere, colorare &c. qui ſunt actus principiorum & potentiæ, cum quibus agunt in obiectis extrà. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta intel-

ligat

ligat potentias differre in noſtro magiſterio. Et hoc tangendo quamlibet potentiam cum angulo differentiæ. Valde vtile eſt iſtud principium, quoniam Artiſta per ipſum non ſolùm intelligit potentias, ſecundum quod conditionatur in opere iſto, ſed etiam intelligere poteſt alias potentias in operibus lapidificis, ſicut Perlarum, Rubinorum, Sapphirorum tangendo & tentando potentias, quæ exiſtunt in paſtis, de quibus fiunt duri dicti lapides, & cōditionare ſe poteſt taliter, quòd potētias actuales exiſtētes in dictis paſtis deducat ad actum ſecundum ſuum modum applicando virtutes naturales aliorum lapidum ijs lapidibus artificiatis taliter, vt omnis perfectionis complementum retineant artificiales ſicut naturales. Et hoc non poteſt fieri niſi per potentiā quæ eſt actus noſtri D. Plus hîc dicere non curamus, nam dictus magiſterij modus ſpecificatus & declaratus eſt in volumine Lapidarij, nam etiā plures ſunt qui lapides conficiunt. Sed naturalem virtutē ſibi minimè exhibere poſſunt, quoniā noſtrū D ignorāt, in quo, & de quo, &
per

per quod & cum quo lapidum consistit complementũ,& perfectionis augmentũ.

De decimoquarto principio, quod est operatio.

OPeratio est aliud principiũ radicis arboris philosophicalis, & consistit ex quatuor coloribus differentibus, & designat diuersos operationis modos differentes. Primus color designat quòd D operationem habet in c vel(c) vel M (c) Secundus color designat quòd ignis per actus ab extrà cum suo calefacere actionẽ habet supra D & c vel(c), et cætera elementa & principia naturalia & actualia mouendo ad M, et etiam supra M C D omnia dicta mouendo ad Q. Tertius color designat,quòd c vel(c)vel M actionem habent super D informando ipsum D in M vel Q. Quartus color designat operationes quas habet Artista super omnia ista occasionatiuè scilicet in ignis administratione in operatione & separatione D,in operatione(c) &c. Et potest etiam designare operationes quas faciunt M vel Q in substantijs extrà, iuxta suas proprietates

tes & naturas rubificando aut albificando, ſecundum quod M vel Q exiſtunt formata per diſtinctas formas. Et intelligit etiam operationes quas habet quodlibet principiorum huius artis in proceſſu noſtri particularis, vt ſpecificatus eſt modus in cuiuſlibet declaratione. Poſitum eſt autē iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta per ipſum cognoſcat operationes cuiuſlibet principij huius artis tangendo quamlibet operationem cum angulo differentiæ. Valdè vtile eſt iſtud principium, quoniam per ipſum Artiſta huius artis intelligit ea quæ de ipſo in hoc opere dicta ſunt. Et cognoſcet etiam operationes quæ fiunt in operationibus lapidificis ſicut intelligit quòd operari debet cum igne in mixtione materiæ & formæ cum noſtro D, & cum præparatorijs alijs ſicut competit particulari.

De decimoquinto principio, quod eſt perfectum ens.

PErfectum ens eſt aliud principium huius artis, & poſitū in radice arboris philoſophicalis, & eſt ſignificatū tribus colo-

coloribꝰ vt patet ad ſenſum. Et M ꝑ quod ſignificatum eſt iſtud principiū compoſitū eſt ex eiſdē coloribus,& iſti tres colores in vnū ſignificant perfectionē et cōplemētū C D E F G H I K L O P R et in fine perfectionis et terminationis illius quod quęrebatur, et dicitur, principiū: quoniā eſt cauſa perficiens, efficiēs et formalis ſubſtātiarū ad extra. Poſitū eſt autē iſtud principium in arte iſta vt intellectꝰ cognoſcat ſubſtātiā ꝓgreſſam ex dictis C D per potentiam E F G H I K L O P R, et videat et palpet et opera terribilia cōdat Artiſta. Valde enim vtile eſt iſtud principiū quoniā intellectus cognoſcit ſe eſſe dominū et imperatorē et habituatū de grādiſsima ſciētia ſuper alium intellectum ignorāntē artē iſtam, et cognoſcit ſe Artiſta huius artis eſſe Artiſtā ſuper alios Artiſtas, et medicū ſuper alios medicos omnes hanc ſcientiā neſciētes, in quātū non ſolùm metallorū imperfectionem euaneſcere facit ſed etiam corpora noſtra ſùbito et quaſi miraculoſe à quibuſcunque infirmitatibus deſperatis reſurgere facit, vt dictum eſt in capitulo applicationis ad corpora noſtra.

De deci-

De decimosexto principio, quod est fermentatio.

FErmentatio est aliud principiũ huius artis, positũ in radice huius arboris. Et per istud Artista regulat̃ ad intelligendũ qualiter M potest multiplicari, & in Q transire. Et inueniet Artista quòd in isto magisterio sunt necessaria G H F I K L, scilicet ponẽdo D(C) et M in G, et positis in G cõtinuet opus cũ ignis administratione quousq; transeat per H F L I, & deueniat ad K. Et per K cõditionare se habet in processu operis, secundũ quod quadrupliciter est differens & per omnia agere sicuti in operatione M, donec oriatur Q in quantitate maius, & virtute & operatione fortius tam ad rubeum, quàm ad album. Et etiam ad nostri corporis sanitatem. Positum est autem istud principium in radice arboris philosophiæ huius artis, vt Artista sciat quòd M transire potest in Q per operationẽ C(C) D E F G H I K L N O P Q R. Et in isto passu cognoscit intellectus, quòd Artistam huius artis non oportet si voluerit plus quàm semel componere M, quoniam

ipsum

ipſum poteſt multiplicari in infinitum reducendo ipſum M in Q & de illo Q alterum Q, & de illo aliud vſque in infinitum operando: Sed de hoc miratur intellectus quomodo poteſtas Q ſufficiat ad ſuam ſpeciem multiplicandam ſucceſsiuè in infinitum: & intellectus deſcendit ad ſenſum qui videt quòd homo poteſt, et ſufficit ad multiplicandum ſuam ſpeciem in infinitum numerum ſucceſsiuè vnus generando alium. Etiam miratur intellectus, quomodo enim hoc agere poteſt, cũ in ipſo non ſit vitæ ſpiritus, & deſcendit ad ſenſum qui videt qualiter fermentum paſtæ materialiter multiplicat ſpeciem ſuam in alia paſta faciendo aliam paſtam exiſtere ſub eadem ſpecie et virtute & operatione, & illa paſta aliam, et illa alia vſq; in infinitum. Valde vtile eſt iſtud principium, quoniam per ipſum intellectus cognoſcit ſe poſſe ex M Q facere mediante (C) D et Q in infinitum multiplicare, nec plurimi ad iſtud arcanum peruenerunt.

De deci-

De decimoſeptimo & vltimo principio, quod eſt perfectum venenum.

PErfectum venenum transformans ſiue lapis eſt vltimum principium huius arboris ſignificatum per Q ad demonſtrandum quòd ipſum exiſtit finis & perfectio & complementum omnium principiorum arboris iam dictæ. Et hoc deſignant quatuor colores cum quibus eſt deſcriptum. Nam primi duo colores ſignificant quatuor elementa in ipſo exiſtere cum omnis bonitatis & magnitudinis perfectione &c. cum concordantia maxima actuali abſque aliqua contrarietate in prædictorum operatione vt patet per rationes trianguli viridis huic principio applicati; & etiam in mixtione dicti trianguli cum triangulo rubeo & cum dicto principio. Et hæc applicare dimittimus Artiſtæ bene intuenti. Alij colores deſignãt D C exiſtere cum omni perfectione ſimplicitatis numeri vltimati cum ipſo per magiſterium Artiſtæ & E F G H I K L N O P. & deinceps cognoſcit Artiſta huius artis quòd iſtud principium per ma

 giſterium

gisterium dictorum principiorum potestatem habet multiplicandi suam speciem dupliciter scilicet aliud generando sibi simile in operatione & virtute, & transmutando substantias extrà. Positum est autem istud principium in arte ista vt Artista cognoscat ipsum esse perfectius quam M in virtute & operatione, & est valde vtile: quoniam per ipsum Artista aget miracula super terram in transmutatione metlallorum & cura infirmitatum desperatarum nostri corporis.

Et sic finitur declaratio principiorum arboris philosophicalis.

Sequitur

Sequitur nunc arbor philosophicalis cum declaratione literarum.

Colores	Generatio	Alteratio
K	I	F
Digestio	Venenũ transformãs	Dissolutio
L	Q	H
Perfectum ens	Mixtio	Fermentatio
M	G	N
Colores	Digestio	Generatio
K	L	I
Cœlũ menstruale	Dissolutio	Corpus incõbustibile
(ↄ	H	(C)
Alteratio	Mixtio	Generatio
F	G	I
Ignis	Cœlum	Corpus oleũ
R	D	(C)
Vinum	Separatio	Aqua
B	O	T
Operatio	Aer	Terra
P	S	V

A *Chaos D R S T V.*

Intelligentia
Prima materia
B
Homo
Forma
C
Cœlum
D
Elementa
E
Alteratio
Potentia
F
Homo
Mixtio
G

Dißolutio
H
Homo
Generatio
I
Intelligentia
Colores
K
Homo
Digeſtio
L
Intelligentia
Perfectum ens
M

Intelligentia
Fermentatio
N
Separatio
O
Homo
Operatio
P
Intelligentia
Venenum
transformans
Q

H AE C

HAEC EST SECVNDA PARS PRINCIPALIS

PRIMAE PARTIS HVIVS DISTINctionis, *quæ est theorica de declaratione principiorum figuræ S.*

DIctum est de declaratione principiorum arboris philoſophalis, cum qua intellectus conſiſtit artificiatus et regulatus ad cognoſcendum operationes & naturas eorum ſecundum quas conditionatur in proceſſu ſeu magiſterio huius artis particularis quęſiti. Nunc dicendum eſt de declaratione principiorum figurę S in opere minori. Cum qua declaratione intellectus regulabitur aliter in inueſtigatione dicti particularis. Et primò de primi principij declaratione.

De primo principio figuræ S quod eſt forma.

FOrma est primũ principium positum hac in figura & per ipsum significatur idquod significatũ est in declaratione eiusdem in arbore philosophali, nisi quia hic est conditionatum ad formationem, & non in MQQ existente differente à Q arboris philosophalis, & conditionatur per C (C) D E F G H I K L O P, arboris philosophalis, & etiam per principia figuræ S, & de omnibus alijs dic vt in declaratione C arboris philosophalis. Et ideo istud principium significamus per A ad denotandum quòd ista operatio istius principij vnam conditionem habet hic in ista figura, aliam in arbore.

De secundo principio figuræ S quod est materia.

MAteria est secundum principium huius figuræ & est conscriptum quinque coloribus, qui quidem colores significant quinque substantias ab ipsa

ipsa materia egressas, & est significatum per B, sicut in radice arboris philosophicalis. Et ideo declarare hîc plus non curamus eiusmodi, quoniam satis pertractauimus eum in radice arboris philosophicalis. Ideo dicendum est de isto, vt ibi: nam etiam per istud principium habet Artista cognitionem diuersam, secundum quod differenti modo potest ipsum cognoscere in operatione huius artis: nam tangendo ipsum principium cum angulo differentiæ inuenitur, quòd alia est materia quæ est B, & alia quæ est D, alia quæ est O, alia quæ est M huius figuræ. Et secundum diuersam cognitionem, quam habet de ipso diuerso modo conditionatur ad operandum, & regulat se in processu huius artis, nam inuenit, quòd talis materia est M, cùm formatur cum A O X Y in P, ratione cuius oritur Q, de alijs dic vt suprà.

De tertio principio figuræ S, quod est corpus.

CORpus est alterum principiũ huius artis, & significatur per litteram C,

 & scri-

& ſcribitur quinque coloribus, vt patet. & ſignificant iſti colores, quòd M oritur ab S T V Z cũ D. Quod M poſtea per A O X Y formatur & perficitur. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt Artiſta cognoſcat quæ ſunt ſubſtantię, ex quibus oriri poteſt M, vt formetꝛ per F P cum A O X Y, & fiat Q.

De quarto principio figuræ S, quod eſt lunaria.

LVnaria eſt quartum principiũ huius figuræ, & notare debet Artiſta, quòd cum iſto facere debet E F G H I L M N O P R, mediãte K huius figurę & R arboris philoſophicalis. Poſitum eſt aũt iſtud principium in arte iſta, vt cognoſcat Artiſta ſignificatum illius quid & quale eſt. Et intelligat ipſum neceſſarium ad omnes ſupradictas litteras, vt ducanꝛ ad M, & quòd poſtmodũ M per P A O X Y deueniat ad Q. De omnibus alijs poteſt dici ſecundum ſuum modum, vt dictum eſt de cœlo.

De quin-

De quinto principio figuræ S, quod eſt calcinatio.

CAlcinatio eſt aliud principiũ huius figuræ, & eſt ſcriptum quinque coloribus: & deſignat, quòd omnia corpora per ipſum tranſire debent. Et conſideratur dupliciter, ſecundum quod dupliciter fit eius opus in prædictis corporibus. Primo modo conſideratur E, prout fit cum Mercurio vulgi. Et ab iſto E patiuntur X Y, & modus eius ſpecificatur in prima diſtinctiõe, in 2. parte eiuſdẽ, in capitulo, Et in hoc. par. Et magiſterium huius ſecreti, per totum. Alio modo cõſideratur, prout fit cum aceto fortiſsimo, & eſt modus vt fit crocus ferri: & ſub iſto E patitur V. Alio modo conſideratur E, prout fit cum ſulfure & auripigmento, & eſt modus vt fit æs vſtum: & ſub illo patitur Z. Alio modo, prout cõſideratur dictum E, prout fit cum D, & ſub iſto patiuntur S T V X Y Z. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt intelligat Artiſta quòd dicta S T V X Y Z pati debent ſub illis modis ſupradictis, vt parata ſint ad ingre-

diendũ FG, & cętera huius artis principia.

De sexto principio figuræ S, quod est dissolutio.

DIssolutio est alterum principium in arte ista, & est designatũ coloribus quinque, & significatur per F ad dęnotandum differentiam inter F huius figuræ, & H arboris philosophalis, nam sub F huius figuræ patiuntur S T V X Y Z. Et sub H arboris philosophalis non patiuntur nisi C vel (C) & M: nam quinq; colores F hîc positi hoc denotant, quòd dicta S T V X Y Z patiuntur sub ipso mediãte D: & in isto passu cognoscit intellectus in nostro opere primas intentiones & secundas, secundum quod F primam intentionem habet ad destruendũ S T V X Y Z, eò quoniam est sibi contrarium, & priuat dicta S T V X Y Z à suo esse priori. Et quoniam per se non potest, dat se secundæ intentioni, videlicet D, vt cum D, quod est amicum dictorum S T V X Y Z possit ea corrumpere & ponere sub sua operatione, vt in ipsis attingat suum vltimum finem sicut ignis, qui primã intentionẽ habet ad aquam corrumpen-

rumpendum. Et quia immediatè non potest, dat se secundę intētioni, videlicet vt cū aere posſit suum appetitū adimplere in destructione sui cōtrarij. Pōsitū est autem istud principiū in arte ista, vt Artista intelligat qualiter vnum principiū sine alio nequit operari: & vt cognoſcat dicta S T V X Y Z neceſſariò debere per ipſum tranſire antequam deueniat ad id quod quæritur.

De ſeptimo principio figuræ S, quod eſt euacuatio.

EVacuatio eſt aliud principium huius figuræ, & ſignificatum eſt per G, & eſt ſcriptum coloribus antedictis, vt cognoſcat intellectus quòd dicta S T V X Y Z pati debent ſub actione huius principij mediante noſtro D, vt eorū ſpiritus à viſceribus abſtrahatur occultus: qui quidē ſpiritus eſt materia, quæ formari debet cum A O X Y, vt poſt fermentationē tranſeat ad Q. Poſitum eſt autē iſtud principiū in arte iſta, vt Artiſta intelligat dicta S T V X Y Z trāſire debere per G. Et vt cognoſcat quòd id quod per G extrahitur à viſceribus ipſorum

rum S T V X Y Z est materia, de qua nostrum Q in actum deduci debet mediantibus A O X Y.

De octauo principio figuræ S, quod est multiplicatio.

MVltiplicatio est alterum principium huius artis, & est significatum per H, & dictis quinque coloribus est scriptum. Per istud principium habet Artista cognitionem, quòd id quod abstractum est à visceribus S T V X Y Z reduci debet super ipsa, nam & magisterium huius principij in practica demonstrabitur in parte illa, quæ incipit, Completa ista exuberatione &c. & ideo hîc resumere non curamus propter prolixitatis argumentum. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat iterum S T V X Y Z cedere Q à visceribus nauseatis.

De nono principio figuræ S, quod est spiritus.

SPiritus est aliud principium in arte ista, & per ipsum Artista habet notitiam, quomodo terra est euacuata secundum

dum modum & regimen, vt in practica est scriptū in illa parte, quæ incipit, Modus liquefactionis. Positum est autē istud principium in arte ista, vt cognoscat istud principium esse argentum viuum in opere consideratum isto, vt patet per figurā.

De decimo principio figuræ S, quod est argentum viuum exuberatum.

ARgentum viuum exuberatum est alterum principium huius figuræ, & significatur per L. Et per ipsum Artista regulare potest intellectum, qualiter se habebit in eius cognitione, & hoc ponendo angulum differentiæ inter L & I, & inueniet quòd I differt ab L in quantum I est ante L, L verò post I. Et operationem L hîc dicere non curamus, nam plenè designatum est in practica huius figuræ in parte illa quæ incipit, Sequitur modus exuberationis. Est etiam aliud argentum viuum exuberatum, quod est claritas Perlarum lumen & splendor, & est ex aqua & arg. viuo vulgi facta ac exuberata septies

per

per distillationem. Positum est autẽ istud principiũ in hac arte, vt sciat & cognoscat Artista quomodo I eleuatum est in L.

De vndecimo principio figuræ S, quod est sulfur naturæ.

SVlfur naturę est aliud principiũ huius figuræ, & est designatum per M. Et per istum Artista habet cognitionem maximam in magisterio huius artis, dirigendo se per significationem colorum, quibus descriptũ est: nam colores pallidus, viridis & niger significant istud principiũ egredi ab L. Et color rubeus significat quòd per magisteriũ ignis per actus ab extrà dictũ M deuenit & oritur de L. Et per eundem modum conditionantur colores L I H G F E S T V X Y Z significãdo quòd per magisterium coloris rubei, quod significat R arboris philosophalis L oritur ab I, & I ab H, & H ab G, & G ab F, & F ab E, & E ab S T V X Y Z: & tamẽ modum, quomodo vel qualiter M deuenit in actum, hîc dicere nõ curamus, nã satis dicetur in practica sermocinali, quã videbis in illa parte, Completa ista exuberatione &c. in §. Quo autẽ

exe-

exequuto. Positũ est autem istud principiũ in arte ista, vt cognoscat Artista istud M & naturam eius, & eius originem, ponendo ipsum in angulo differentiæ, quòd si dictum angulum ponat in angulo finis, per eorum rationes inueniet, quòd dictũ M continet in se differentiam, quæ est finis terminationis complementi filij geniti ab S T V Z. Et etiam quòd est aptus ad se induendum vestes purpureas & albas. Et etiam cognoscit Artista, quòd in M, quod est processum ab X Y est differentia quæ est posita in medio, quousque deueniat ad O, & dum est in O, ibi cognoscit Artista ipsum esse in fine terminationis: & ex isto puncto notare debet Artista differentiã quæ est inter M, quod oritur ab S T V Z, & M quod oritur ab X Y, vt per dictam differentiam sciat se regulare in processu, & operationem dictorum M. Et quòd applicare sciat dicta M secundum suum modũ in practica huius artis.

De duodecimo principio huius figuræ S, quod est tinctura.

Tinctura

Tinctura est alterum principiũ huius artis,& est significatum per N, & est scriptum dupliciter in rotula sua. Primo modo coloribus viridi & croceo. Secundo modo coloribus rubeo & croceo, viridi & nigro:nam prima pars scripta coloribus viridi & croceo, significat tincturam,cum qua M debet tingi, & oritur ab X Y per magisteriũ D E F G H I K L M N principiorum huius figuræ:aut per magisteriũ primæ distinctionis,in 2. parte, in capitulo, Sicut diximus &c. par. Quo facto &c. Alia verò pars,quæ scripta est cum quinque coloribus,designat quòd M quorumlibet,scilicet S T V Z induere se debent dicta tinctura, vt fiat Q; & potest fieri per vnum M,tantùm se induat tali tinctura, & potestatem habebit patris & matris, à quo duxit ortum in illam scilicet vestem, vt pòst in regali sede gaudere posit, qui à regalibus sedibus nõ venit. Et si cõiuncta non fuerint duo M simul tanquam fratres, & vestita fuerint quolibet dictorum indumentorum simul patres in sua sede ponent illos induendo & ornando de suis vestibus, & sedere ipsos facient ad men-

sam

ſam regiam. Et ſicut dixi quòd duobns M ſimul Artiſta poteſt intelligere ſic de trib⁹ ſimul vel quatuor, & huius ſpecificatus eſt modus in proceſſu tabularum.

De decimotertio principio, figuræ S quod eſt oleum.

OLeum eſt aliud principium huius artis & eſt ſignificatum per O, & eſt ſcriptum coloribus duobus ſcilicet croceo & viridi, & ſignificãt iſti colores quòd O debet oriri ab X Y, quod quidem O per magiſterium dictorum principiorum ſcilicet E F G H I K L M N P, vel per magiſterium primæ diſtinctionis in ſecunda parte in capitulo Sicut diximus. ℊ Quo facto &c. Poſitum eſt autem iſtud principium in arte iſta, vt cognoſcat Artiſta indumentum quod induere debet M dictorũ S T V Z, vt exaltatum ſit in cathedra regia & diadema contineat ſupra caput eius duobus lapidibus precioſis ornatum.

De decimoquarto principio figuræ S quod eſt inceratio.

INceratio est aliud principium huius figurę & est significatum per P & designatur in sua rotula per quinque colores. Nam primus color significat ignē & Venerem. Alij colores significant S T V Y Z, & conditio eius est, vt per colores significet quòd illę S T V Z debent poni in P cū O genito ex X Y & hoc igne per accidēs mediante. Et istud magisteriū ponere hic non curamus: nam ponetur infra in practica huius figuræ in parte illa quæ incipit, Sequitur modus incerationis, per totum.

De decimoquinto principio huius figuræ S quod est sublimatio.

SVblimatio est aliud principium huius figuræ & est significatum per R. Et Artista huius artis duplicem cognitionem habet tangendo ipsum cum angulo differentię & etiam per mixtionem trianguli rubei cum qualibet parte differente attingit intellectus quemlibet modum dicti R existere principium, finē & medium: nam primus modus est prout consideratur quod est quidam modus quo mediante

mediante ab igne ad extra H I conuertitur in L,& L conuertitur in M. Alio modo consideratur istud principium prout quodlibet istorum principiorum est sublimatum in maioritate perfectionis, quàm R, et M quàm L, et Q quàm vllum istorum. Et per consequens per mixtionem litterarum dicti trianguli inueniet quod est magis circa perfectionis finem ad Q ingrediendum, sicut L quod existit magis propinquum ad istum finem quàm I et M, et O quam L, vel aliquod aliud: et sic de medio intelligendo in O quæ sunt magis propinqua media ad Q quàm E F G H I K L R S T V X Y Z, eò quòd obiectat ipsum immediatè et sic de principio suo modo potest dici scilicet quòd dicta M O sunt principia magis propinqua ad Q quàm aliquod dictorum, et per consequens magis sublimia, et sic per rationes quæ possunt fieri miscèndo triangulum croceum cum rubeo, et cum dicto angulo differentiæ et omnes rationes dictorum triangulorum et angulorũ, miscendo cum isto principio faciet Artista scientiã de conditioni

 bus

bus R in processu huius artis. Positum est autem istud principiũ in arte ista vt Artista per ea quæ dicta sunt de ipso conditionetur ad intelligendum cõditiones, secundum quas istud principium conditionatur in magisterio huius artis, & sic de illis faciet iudicium in practica.

De decimosexto principio huius figuræ S quod est lapis.

LApis est vltimatum principium & est positum in figura ista & significacatum per Q, & conditio istius principij est, vt Artista ipsum speculando recolat ipsum esse finẽ & complementum S T V Z X Y & A B C D E F G H I K L M N O P R, in quo quidem quiescunt vt salamandra in igne, & etiam quiescunt in ipso tanquã partes in suo toto, scilicet tãquam bonitas, magnitudo & cętetę partes substantiæ in ipsa substantia. Nam nouit Artista huius artis quòd dicta principia in Q attingũt finẽ quare sunt secundaria in tẽtione, vt ipsa in Q & p quod Q attingat finem suum primariũ propter quod sunt inquietata. Qui quidem finis est homo &

talis

talis finis primarius maior est quàm secundarius vt in pluribus locis explicauimus. Et ideo hic explicare non curamus, quia non est de nostro proposito talis explicatio in arte ista. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista cognoscat quid est Q, & cognoscat etiam ipsum finem esse magisterij huius figuræ, cum quo et per quod potest facere terribilia in opere Alchymico. Item STVXZY sunt principia posita in hac figura vt per ista habeat Artista cgnitionem quod ipsa sunt res siue substantię de quibus oritur id ex quo componitur Q quædam se habẽtia materialiter & quędam formaliter: quæ se habent materialiter sunt STVZ quodlibet per se vel duo simul, vel tria vel quatuor ad placitum Artistę: quæ verò se habent formaliter sunt X vel Y hoc est dictum quòd Artista cognoscit dicta STVZ. esse substantiam, ex quibus trahitur materia seu ar. viuum, quod formari debet vt fiat Q & XZ esse substantiam, ex quibus constituitur forma cum qua & per quam dictum ar. viuum formatur vt ex dicto ar. viuo & ex dicta forma oriatur

 tertium

tertium quod eſt Q. Poſita ſunt iſta prin cipia in arte iſta vt Artiſta cognoſcat ſubſtantias in quib' materia & forma particularis noſtri exiſtunt in potentia, vt poſtea per magiſterium huius artis ſciat deducere ad actum faciendo inſtrumentum de E F G H I K L M N O P. Nam nonnulli fuerunt qui panem volebant conficere, ignorabant verò ſubſtantias de quibus id quod quęrebatur in actū deueniebat. Et ſi verò ſciebant neſciebant ipſum in actū deducere, quoniam ignorabant principia huius artis.

De decimoſeptimo principio figuræ S quod eſt elementa.

ELementa eſt alterum principium huius artis, & eſt ſignificatum per Y rubeum & conditionatur in proceſſu huius artis dupliciter, primo modo intelligit Artiſta huius artis quòd E F G H I K L M N O P Q R dirigi debent per ignem ab extrà per Artiſtam huius artis exhibitum & applicatum ad K infra quod dictà E F G H I L M N O P R Q, regi & adminiſtrari

ministrari debẽt. Et etiã intelligit & recõlit E F G H I L M N O P R R mediante aqua, quæ est D, & mediante igne in K. Alio modo intelligit dicti principij separationem ab X Y Z, vt ex ipsis fiat O. Et explicare hîc non curamus modum istius separationis, quoniam ipsum explicatum reperies in practica huius figuræ, in parte illa quæ incipit, Completa prima liquefactione, &c. per totum. Positum est autem istud principium in arte ista, vt Artista se reguletin artis huius processu secundum conditiones, quibus in ista figura conditionatur: vnde cum ipso & cum alijs principijs ipsi applicatis, inde oriatur particulare, quod quæritur.

De decimooctauo principio figuræ S, quod est K, id est alembicus.

ALembicus estalterũ principiũ huius figuræ, & per ipsum cognoscit intellectus, quale est vas, in quo principia huius figuræ vsq; ad Q debent regi, & operari in generatione nostri Q. Et quoniam satis patet per totam practicã huius figu-

ræ quòd habeat officiũ in processu huius artis, ideo de ipso hîc plus dicere non curamus &c.

Explicit prima pars tertię distinctionis quæ est de theorica, explanans significationes & vtilitates principiorum huius artis transmutatoriæ metallorum.

S

Forma	*Spiritus arg.vi.*	*Sublimatio*
A	*Medium coniunct.*	R
	I	*Saturnus*
Materia	*Vas vitreum*	*S*
B	K	*Iupiter*
Corpus,Principium	*Arg. vi. exube.*	T
C	*L*	*Mars*
Lunaria	*Sulfur naturæ*	*V*
D	*M*	*Sol*
Calcinatio	*Tinctura*	*X*
E	N	*Luna*
Dißolutio	*Oleum*	*Y*
F	O	*Venus*
Euacuatio	*Inceratio*	Z
G	P	
Multiplicctio	*Lapis,Finis*	
H	Q	

PARS

PARS SECVNDA PRINCIPALIS HVIVS TERTIAE DISTINCTIONIS, *QVAE est practica operis maioris seu arboris philosophalis.*

DIctum est de prima parte, quę est de theorica, declarans principia huius artis. Modò dicendũest de practica, in qua videbitur qualiter & quomodo principia combinantur in operatione nostri lapidis: & primò de practica arboris philosophalis.

De practica arboris philosophalis.

COmpletis principiorum declarationibus, cũ quibus Artista existit conditionatus ad intelligendum cuiuslibet operationem secundum modum suæ naturæ, nunc de practica pandam, quæ est finis & complementum theoricæ: & primò de materiali principio ordientes, incipimus cum Dei adiutorio nostram practicam operis maioris sic: Recipe vi-

num rubeum vel album,& fac de eo vt suprà designauimus in prima distinctione, in parte secunda, capitulo primo,§.Accipias vinū &c.Postquam habueris cœlum nostrū seu Mercurium vegetabilē secundum magisterium dicti paragraphi conditionatum per magisteriu capituli iam dicti, & partis quæ incipit, Facta p multos dies &c.in §. Et cùm foramē aperueris per totum vsque ad §. quòd si non inueneris pone ad partē.Item recipe aurū vel argentū calcinatū per magisteriū cap. iam dicti quod incipit,In hoc loco.in 4.c.§. Et magisteriū huius secreti,per totū,& cōditionet p M figuræ de S:Seu recipe(C)vel C prædictorum, quod melius erit,& facias ipsum per magisterium capituli, sicut diximus suprà in §. Quo facto. Et deinceps vsque ad finem capituli. Postea diuide per elementa: quibus habitis seu quolibet illorum,scias pondus dicti D, & si fuerint tres libræ de(C), ponas duas vncias super duplas quatuordecim de C, & si (C) fuerit de X, super mediam libram ponas ℥ duas, & dimidiam: & sic eiusdem ℥ duas, & facies coniugium ponendo D

cum C vel (C) in G, & claude fortiſsimè vas cum luto facto éx albumine oui, & calce viua. Et vas ſit factum ad modum cuiuſdam figuræ infrà poſitæ. Quod poſtea pone in balneo Mariæ, vel in furno ſecreto, vel in fimo ſummè calido, quod facias ſi ad angulum domus viginti vel triginta onera fimi poſita fuerint. Et etiam quanto plus, tanto melius, taliter vt ſemper ardeat ſine adiutorio aliquo: ſecurior tamen eſt operatio balnei aut furni ſecreti timore receſſus caloris à fimo, nam ignem oportet ibi ſuum habere actum. Quòd ſi defuerit, ad malum eſt opus, quoniam ſequetur priuatio finis: da igitur ſibi ignem quouis iſtorum modorum ſucceſsiuè & ſine intermiſsione, quouſque per H veniat ad F: ſicq; cognoſces, quoniã incipit generari alius color qui niger erit. Non arbitreris ipſum eſſe colorẽ nigrum ad modum encauſti, ſed eſt color ille ad modũ mali granati obſcuri. Et poſtquã tale ſignũ videris, intelliges c vel (c) et D trãſire p H F I & P. et quod facta eſt ibi colligantia amoris inter c vel (c) cõuerſum eſt in D, & D in (c) Deinde cõtinuando de-

do decoctionem ſine intermiſsione, temperatè continuando, & in C (C) D inceperit ingredi in L l, & durat L I per K vſq; ad M, quoniam mortificatur ille color niger, & per continuationem K album oritur. Et cùm C(C)D K album apparet, tunc eſt ſignum demonſtrationis, quòd oſſa & nerui infantis noſtri recipiunt cō-iungi in tertio numero, & durat iſta operatio vſque ad K croceum: & poſtquam oritur k croceum, tunc Artiſta intelligit quòd corpus noſtri infantis eſt formatū & completum, & organizatum, & incipit præparari, vt ſpiritus vegetabilis ingrediatur in ipſo: & durat iſta natura, donec in præparatione k croceum euaneſcat, & oriatur k rubeum. Et dum ortum eſt rubeum k, in corpore infantis eſt anima vegetabilis, & tunc Artiſta intelligere debet dictum infantem eſſe in fine terminationis corporis & animę. Tunc veraciter Artiſtam computum dierum oportet habere in habitu, à quibus incepta eſt generatio noſtri infantis, quā cognoſces, poſtquam H ibi actum, & finem ſuum compleuit, vt ad oculum notare potes, & ab ipſo tempore vſq;

re vſq; dũ compleatur bis tantum tempus ignẽ ſibi inceſſanter administrare nõ prętermittas: quo tempore finito, dimitte quouſque frigefiat, quo frigefacto, inuenies infantem noſtrum rotundum ad oui modum, quem extrahes & mundabis, quẽ accipias, & ponas in quodam vaſe vitreo bene mundo, & ponas ipſum in furno decoctionis, quod eſt balneum ſiccum ſeu ſtuffa per ſex dies naturales, adminiſtrando ſibi ignem ſucceſsiuè per vnum modũ taliter, quòd vbi ſteterit vas, grauiter poſſis manum intùs ſuſtinere, & tunc extrahe, & ipſum precioſiſsimè obſeruabis ad temporis opportunitatẽ, de quo pondus vnum ſupra duo millia eſt ſufficiens multiplicare ſimilitudinem ſuam in ſubſtantijs extrà: eſt enim aliud de ſecretis naturæ, quomodo de M Q Artiſta poteſt facere. Et modus eſt: Recipe libram, ſcilicet dicti menſtrui, & duas vncias dicti C vel (C) vel duas ℥ & dimidiam ſecundũ conditionem prædictã, & de M ſolummodò pondus vnius ℥ per triginta dierum ſpacium totum illud erit conuerſum in Q, faciendo ignis applicationem temperatè ſine intermiſ-

termiſsione regulando ſe per K ſecundum magis & minus, vſquequo viderit corpus vnum rotundum cum rubore. Et ſi eſt ad album cum albedine metalligena. Et hîc notare debet Artiſta, quòd K differt in generatione infantium, nam K infantis Q rubei conditionatum eſt vt ſuprà. Sed k infantis Q albi eſt conditionatum alia conditione, nam primum k eſt viride cum rubore. Secundum k quod eſt ſignum cõiunctionis partium ad totum, eſt ad modum crocei mixti cum rubore ſplendido. Tertium k, quod eſt ſignum terminationis corporis infantis eſt album, ſplendidum. Quartum k, quod eſt ſignum ingreſsionis animæ in corpus, eſt album, niueum, mixtum cum k metalligeneo. Et cum iſto K exire debet & naſci à ventre matris. De quo pondus vnum ſupra tria millia B, potens eſt ſpeciem ſuam multiplicare. Et de tertia ſupra millia 500. Et de iſto Q facere potes vt ſuprà. Item exiſtimans in nullo opere Alchymico tempus certum fuiſſe, quoniam aliquando noſter infans oritur citius, & hoc quia

calor per accidens fuit communiter fortis, & aliquando tardius propter defectum caloris, vt patet in fœtu, quoniam aliquando oritur ad menses nouem, & hoc contingit pluries in iuuenibus, in quibus calor naturalis est fortior. Et aliud in illis, in quibus calor naturalis non est ita vigorosus. K est tibi signum in magisterio totius operis, & per ipsum te poteris regulare, quomodo est noster infans in H, & hoc dum videris totum liquefactum, & incipit oriri K nigrum: tunc scias ipsum esse in G, & quòd transiuit per F. Et postquam venit K croceum, intelligas organizatum, & corpus esse formatum. Et postquam venit K rubeum, intelligere debet Artista corpus esse cum anima: & tunc intelliget quòd dare debet sibi ignem, vt suprà, vsque ad ortum & natiuitatem eorum. Et sicut dixi de isto K in generatione rubei infantis: ita dices de K in generatione albi secundum suum modum, vt suprà explicatum est: & cum talibus quidem signis & doctrina magisterij Artista securè operari pote-

poterit iuxta practicam & magisterium secundum conditionem & operationem arboris. Et respiciendo principia huius artis, qualiter in dicta arbore sunt situata, & respiciendo declarationes eorum & doctrinam practicæ huius, erit perfectè operans, & Artista maximus in opere Alchymico.

SEQVITVR

SEQVITVR PRACTICA OPERIS MINORIS.

Tabula ista dat modum faciendi Elixir à Saturno & Ioue ad faciendum Solem vel Lunam ex Saturno & Ioue tantùm.

std e	std f	std g	std h
std i	std l	std m	std n
std r	std o	std p	std q

Tabula Saturni & Martis, vt ex eis fiat Elixir supra Saturnum & Martem simul.

svd e	svd f	svd g	svd h
svd i	svd l	svd m	svd n
svd r	svd o	svd p	svd q

Tabula Saturni & Veneris qualiter ex eis fiat Elixir ſupra Saturnum & Venerem ad Solem & Lunam.

szd e	szd f	szd g	szd h
szd i	szd l	szd m	szd n
szd r	szd o	szd p	szd q

Tabula iſta docet facere Elixir de Marte & Venere ad operandum Solem vel Lunam de eiſdem tantummodò.

vzd e	vzd f	vzd g	vzd h
vzd i	vzd l	vzd m	vzd n
vzd r	vzd o	vzd p	vzd q

Iſta tabula dat modum operandi Elixir ex Saturno, Ioue & Marte ad faciendum Solem vel Lunã ex eiſdem tantummodò.

stvd e	stvd f	stvd g	s t v h
stvd i	stvd l	stvd m	s t v n
stvd r	stvd o	stvd p	s t v q

Iſta ta-

Ista tabula dat modum operandi Elixir ex Saturno, Ioue & Marte, & Venere, vt ex omnibus simul poßit fieri Sol aut Luna.

s t v z d e	s t v z d f	s t v z d g	s t v z d h
s t v z d i	s t v z d l	s t v z d m	s t v z d n
s t v z d r	s t v z d o	s t v z d p	s t v z d q

Tabula Martis & Iouis qualiter fit Elixir supra Martem & Iouem ad Solem & ad Lunam.

v t d e	v t d f	v t d g	v t d h
v t d i	v t d l	v t d m	v t d n
v t d r	v t d o	v t d p	v t d q

Tabula ista docet facere oleum ex Sole & Luna, quod dicitur oleum incombustibile.

x y d e	x y d	x y d g	x y d h
x y d i	x y d	x y d m	x y d n
x y d r	x y d	x y d p	x y d q

Istæ supradictæ tabulæ, sunt tabulæ exteriores abstractæ à figura S.

PRACTICA OPERIS MINORIS SEV FIGVRAE S, ET EST DECLARATIO *tabularum infra & extra figuram S.*

DIctum est de modo practicandi per processum & doctrinam, secundum conditionem arboris philosophalis. Dicendum est de practica figuræ S, quæ dupliciter consideratur: Primo modo secundum conditiones tabularum, quas habet intra se & extra se. Alio modo sermocinaliter vbi prolixius specificatus est modus. Et modus tabularum consideratur dupliciter: nam tabulæ quæ sunt infra figuram, dant doctrinam quomodo Artista operari potest de quolibet corporum materialium per se singulariter, taliter vt Q eius opus faciat

faciat supra id. Aliæ tabulæ dant quomodo potest Artista simul ex duobus vel tribus vel quatuor ad placitum operari, vt secundum eorum conditionem dictorum Q conditionetur in proiectione & transmutatione eorum, & primò de tabulis quæ sunt intra.

Declaratio primæ tabulæ, positæ intra figuram S.

IN ista parte dare doctrinam proponimus in opere minori per tabulas figuræ S, quæ sunt intra. Et per tabulas quæ sunt extra, vt intellectus Artistæ consistat ordinatus ad multimodã manoriẽ habendo in magisterio eius. Et doctrina tabularũ, quę sunt intra, talis est incipiendo à tabula, quę incipit C S. Ita per totũ processum circularẽ ipsius tabulę significata camerarum declarabimus. Et secundariò dictas tabulas transuersaliter incipiendo à camera superiori, veniendo per lineam rectam ad cęteras breui sermone edicere

proponimus. Et ſicut eſt de modo, quem tenebimus in dictę tabulę explicatione, ſic de alijs proſequemur: nam vt per hanc declarationem Artiſta poteſt regulare intellectum ad practicandū in hac arte primarū camerarum & ſecundarū & tertiarum: & ſic de alijs procedendo rectè circularitet aut tranſuerſaliter. Vnus eſt enim modus ſignificandi, & differentia conſiſtit in ratione ſubiectorum differentium. Et ſic potes dicere de omnibus alijs tabulis & earum cameris: nam camera C S ſignificat in hac arte, quod S eſt vnum de ſubiectis, cum quo operari habet Artiſta huius artis. Et etiam ſignificatur in ipſa camera quod S eſt corpus & non ſpiritus. Et etiam intelligere habet Artiſta, quòd filius eius à ventre eius exuberari debet: qui quidem filius dicitur ſpiritus, ſeu argentum viuum, vel materia, apta nata ad recipiendum quamcunque formam. Sed iſtum modum ſatis ſpecificabimus in practica ſermocinali, & ſicut dixi de camera C S, ita dici poteſt de camera C T, & C V vſque ad cameram c Y ſecundum ſuum modum: ſed differentia eſt inter iſtos ſpiritus,

ritus, quoniam quidam sunt qui dicuntur esse formabiles, id est, apti nati, vt ex eis fiat forma. Alij verò dicuntur esse materia. Spiritus verò qui dicuntur esse formabiles sunt qui exuberantur ab X Y. Alij verò qui dicuntur esse materia, sunt spiritus qui exuberantur ab S T V Z.

Vlterius veniamus ad cameras quæ infra istas sunt situatę eundem processum habentes. Et in prima camera quæ est de D S incipiendo vsque ad cameram D Y non capiendo cameras transuersaliter significatur quòd quodlibet dictorum corporum habet comminui cum lunaria vt expedit in suo vase, quibus ita situatis, aliȩ cameræ quæ infra istas sunt immediatè, quarum prima est E S, & vltima E Y significatur quòd dicta corpora calcinari debent intùs in suo vase cum sua lunaria. Et est alia calcinatio quæ in V Z fit antequam ista quæ fit cum lunaria. Et alia similiter quæ fit in X Y, & de hoc quære in declaratione calcinationis. Qua quidem calcinatione cum lunaria facta in dictis corporibus, aliæ cameræ quæ im-

mediatè ſequentur iſtas. Quarum prima camera eſt FS, & vltima F Y, ſignificant, quòd poſtquam iſta coprpora calcinata ſunt in ventre lunarię, quòd ibi debet diſſolui, vt requirit & iubet practica ſermocinalis. Quibus diſſolutis, alię

c s	c t	c u	c z	c x	c y
d s	d t	d u	d z	d x	d y
e s	e t	e u	e z	e x	e y
f s	f t	f u	f z	f x	f y
g s	g t	g u	g z	g x	g y
h s	h t	h u	h z	h x	h y
i s	i t	i u	i z	i x	i y

camerę quę immediatè ſequuntur, ſignificant quòd dicta corpora euacuari debent à ſuo ſpiritu, vt in dicta practica ſignificabitur: quibus bene à ſpiritu euacuatis, vt expedit, alię cameræ quæ immediatè ſequuntur, ſignificant quòd dicta corpora euacuata multiplicari debent: & etiam ſignificant, quòd in omnibus iſtis operationibus Artiſta ſe debet regulare per practicam ſermocinalem, nam ibi de omnibus iſtis exiſtit ſpeciatus modus. Et ſic eſt finita ſpecificatio iſtius primę tabulæ.

De ſecun-

De secunda tabula intra figuram S.

DIcto de prima tabula quæ est intra figuram S, transeamus ad aliam tabulam, cuius prima camera est D F S & vltima D F Y. Et ista tabula est subiectum, per quod Artista se regulat in operatione dissolutionis, euacuationis, multiplicationis & in cognitione spiritus, & hoc cognoscendo & regendo se per modum, quod est subiectum positum in hac tabula, quo mediante principia posita in hac tabula diriguntur in magisterio operationis particularis, quod quidem est D, de quo subiectum facinus de quolibet vero corpore prædicatum:

d f s	d f t	d f u	d f z	d f x	d f y
d g s	d g t	d g u	d g z	d g x	d g y
d h s	d h t	d h u	d h z	d h x	d h y
d i s	d i t	d i u	d i z	d i x	d i y

De principijs verò alijs ibi positis medium influens & refluens, naturam sapiens vtriusque. Et de hoc exemplum dabi-

mus in vna camerarum, vt per ea, quæ de ipsa orta fuerint intellectus consistat artificiatus de alijs cameris ipsius tabulæ secundum suum modum, sicut camera D F S. Cuius cameræ subiectum est D, prædicatum est S, medium est F. Nam ibi D est principium agens in S, mediante F, sicut bonitas agit in bonificabile, mediãte suo fine, sub quo FS reddit se passiuum, naturam F in se recipiens. Et sic F est medium sapiens naturam D S, inquantum ab ipso primariè procedit, & naturam sapiens S quoniam ipsum induit F ipsum S suam similitudinẽ. Et ipsum I seipsum induit in similitudinẽ ipsius S, quoniam similitudem ipsi D repræsentat & sic lunaria est ibi principium mouens S, & hoc cum F, cum quo instrumentum facit. Et sicut de ista camera dixi, ita simili modo dicere poteris de alijs cameris, scilicet vbi est F ponendo S in G, vel H, vel I. Et per hoc intellectus Artistæ constat regulatus in significatione huius tabulæ. Et hoc intelligendo quòd dissolutio & euacuatio & spiritus quæ fieri habent in dictis & ex dictis S T V X Y Z fieri habent necessariò
cum

cum lunaria. Nam modus istorum trium principiorum specificatus est in practica sermocinali.

De tertia tabula figuræ S, quæ est intra ipsam.

FActo isto magisterio istius tabulæ oportet Artistam transire ad aliam tabulam, cuius prima camera est IS, et vltima IY. Et primæ cameræ istius superioris cameræ, quarum prima est IS et vltima IY significãt, quod STVXYZ cõuertunt in I.

is	it	iu	iz	ix	iy
ls	lt	lu	lz	lx	ly
ms	mt	mu	mz	mx	my
ns	nt	nu	nz	nx	ny
rs	rt	ru	rz	rx	ry
os	ot	ou	oz	ox	oy

Item aliæ cameræ immediatè sequẽtes, quarum prima est LS, & vltima est LY, significant quòd postquam dicta STVXYZ conuersa fuerint in I, quòd necessariò Artista ipsa habet cõuertere in L, & de L in M, & de M in N, & de N in R, & de R in O, vt patet per processum camerarũ ipsius tabulæ, sicut cameræ, quæ immediatè sequunt cameras iam dictas, quarum prima est LS, & vltima LY,

L Y, ſignificant quòd L tranſmutari debet in M, & aliæ quæ immediantè ſequuntur, quarum prima eſt M S, & vltima M Y, ſignificant quòd M tranſmutari debet in N. Et aliæ quæ immediatè ſequuntur, quarum prima eſt R S, & vltima R Y, ſignificant quòd tranſmutatio debet in dictis fieri R mediante, quære in practica ſermocinali. Nam ibi horum principiorum iſtius tabulæ clariſsimè panſus eſt modus. Item vltimæ cameræ iſtius tabulæ, quarum prima eſt O S, & vltima O Y ſignificant quòd ad hoc vt ex M fiat N, requiritur quòd M tranſeat primo per O, quod quidem O ex dictis fieri habet in balneo, aut in fimo fortiſsimi caloris. Et ſi duræ forte fuerit diſſolutionis, applicet ſibi Artiſta quandam modicam quantitatem noſtri Mercurij vegetabilis, & ſic cito M vertetur in O, & tunc eſt forma & materia parata.

De quarta tabula intra figuram S.

COmpleto itaq; magiſterio huius tabulæ, Artiſta tranſeat ad alteram tabulam,

bulam, cuius prima camera est D L S, & vltima D L Y. Et significatum istarum camerarum istius tabulæ accipiat transuersaliter, scilicet incipiendo à camera D L S vsque ad cameram D L Y. Et etiam incipiendo à camera M Q S vsq; ad cameram M Q Y. Et etiam incipiendo à camera N F S vsq; ad camerã N F Y, nã primarũ camera-

d l s	d l t	d l u	d l z	d l x	d l y
n f s	n f t	n f u	n f z	n f x	n f y
m q s	m q t	m q u	m q z	m q x	m q y

rum, quarũ prima est D L S, & vltima D L Y modus significat, quòd ad hoc quòd vnũquodlibet istorũ S T V X Y Z. transeat ad L, quod mediũ agens illum motum transmutationis debet esse D, per quod Artista intelligere debet, quòd absque D minimè Y in L transire, nec etiam transmutari valet. Aliæ verò cameræ, quarum prima est M Q S, & vltima M Q Y significant quod L transire debet in M, in quo quidẽ M sunt propriè Q, & hoc dictum est, quòd sunt in penultimo gradu accessionis ad Q. Aliæ verò cameræ sunt, quarum prima est N F S, vltima

vltima verò N F Y, ſignificant quod X Y aptum natum eſt, vt ſit forma, & aliud M S T V Z aptũ natum eſt vt ſit receptibile formæ, & hoc intelligere habet Artiſta, quòd de neceſſario M de X Y conuerti habet in M, vt dictum eſt ſuprà: de alijs verò curam Artiſta nequaquam habere debet, nec etjam laborare, vt conuertantur in O, tamen ſi affectauerit, & ipſa tranſire fecerit in O, bene quidem erit. Itaque erit Q fortius in operatione, & modũ quem deſignat iſta tabula, quęre in practica ſermocinali, nam ibi ſatis clarè declarabimus doctrinam practicæ principiorum huius tabulę, taliter quòd ſi liquidè obiectare velis, ſi exegerit, faciliter id quod quæritur, iubare lucidius rutilabit.

De quinta tabula intra figuram S.

ET tandem completo magiſterio ſecundum doctrinam prælibatæ tabulæ, tranſitus ſuos Artiſta huius artis in aliam tabulam dirigat, cuius prior camera extitit ex O X, O Y: vltima verò O P, M Q.

Et pri-

Et primæ cameræ ſignificatio eſt, quòd X habet fieri O, & Y habet fieri O per quatuor elementorum ſeparationem, & hoc deſignant quatuor puncta in medio exi-

o x o y	. . . .	o p m q
m s	m t	m u. m z.

ſtentia cameræ. Et quoniam iſte modus aliqualiter eſt grauis, ſufficit tibi quòd poſtquam X Y tranſmutata fuerint in M, quòd dictum M ponas in F, & facias ſi duræ diſſolutionis fuerit, vt ſuprà dictũ eſt, aut per modum primæ diſtinctionis, Canone tertio, in ſecunda parte, in capitulo, Licet ſuprà docuerimus. in §. Quo facto. Quodlibet iſtorum modorum & dictum M S, aliæque cameræ inferiores ſignificant quòd M de S T V Z formari debent cum O de x y: quo facto & finito, aliæ cameræ vltimæ ſignificant quòd dictum M dictorum S T V Z per O P quieſcit in Q M, in quo omnia finem terminationis atque perfectionis attingunt, ſicut principia artis generalis in ſubſtantiæ conſtitutione.

De ſexta

De ſexta & vltima tabula intra figuram S.

VEruntamen Artiſtam huius artis tranſire oportet ad tabulã reliquam, cuius prima camera eſt S T, & vltima Y Z. Et per omnes cameras iſtius figuræ ſignificatur modus conuerſionis quaſi ſimplicis, quæ fit ex iſtis in tertium: quod quidẽ tertium eſt tot conſideratum modis, quot ſunt omnes aliæ tabulæ intra figurã iſtam exiſtentes, & etiam extra. Et modus ſignificationis iſtius tabulæ eſt talis: nam certum eſt quòd S T V X Y Z conuertuntur in I, & S eſt T in I, & S eſt O M I, & N eſt S M I. Et

st	sv	sz	sx	sy
tv	tz	tx	ty	
vz	vx	vy		
zx	zy			

ſic dici poteſt de omnibus alijs cameris huius figuræ ſecundum ſuum modũ applicando dictam conuerſionem ad L M N O Q. Et cognoſcit intellectus quomodo exiſtit iſta conuerſio conditionata inter dicta S T V X Y Z in numero tertio reſultato ex eis, ſecundum quod Artiſtæ huius

artis

artis placuerit. Et prędictæ conuersiones quas fecimus ita valent sicut si diceres ST sunt vnius & eiusdem naturæ in I, ergò sunt idē in I, vel L M N O Q, in quolibet quidem istorum ipsis dictis S T V X Y Z existentibus extra numerū, & antiquum esse, & habentibus aliam naturam indiuiduatam & multiplicatam per viam generationis & processionis in I M N O Q, & proprijssimè hoc dici potest in Q, quàm in I L M N O: quoniam Q est substantia multiplicata ex eorum vnitatibus, quæ quidem virtutem habent vnam ex omnibus istis. Et ex eorum multiplicatione existit multiplicatio sua in vltimata vnitate simplici à seipsa tantùm, & non ab alia. Quàm quidem vltimatam vnitatem quodlibet dictorum S T V X Y Z antequam conuersa essent in Q, non habebant. Quæ verò vnitas postea se extendit in multiplicatione principiorum extra existētium taliter quòd in substantijs iam dictis fiat augmentatio suę formæ, & operum virtuosorum multiplicatio, & sic finita est doctrina tabularum, secundum quam Artista se potest regulare in magi-

ſterio operis minoris, tangendo quamlibet tabulam, & principia eius cum triangulo viridi, & hoc per rationes trianguli rubei mixtas cum eodem triangulo inueniet qualiter principia tabularum ſunt conditionata per triangulum croceum. Et de hoc dabimus breuiter exemplum: pone prius angulum differentiæ inter tabulas, & inuenies qualiter ibi cameræ differentes ſunt numero, quia quædam eſt, cuius prima camera eſt T S, alia eſt cuius prima camera eſt I S &c. Item etiam differunt, quia quædam eſt, quæ circulationis lineas habet nigras, alia pallidas, alia rubeas, alia azurinas. Et aliæ ſunt etiam tabulæ quæ lineas mixtas habent de vtroque colore, vt in figura patet.

Conditionatis ſic dictis tabulis, oportet Artiſtam eorũ cameras conditionare per dictum angulum. Et hoc ſatis patet. Quibus ſic conditionatis oportet Artiſtã conditionare earum camerarum ſignificata, & in hac conditione commiſcere oportet angulum concordantiæ, ſcilicet qualiter dictæ cameræ differentes numero,

ro, concordantes ſint in eadem operatione, ſicut ſunt cameræ C S, & C N &c. quæ differenties ſunt numero, tamen concordant in vna & eadem operatione: differentia eſt in S & T ſignificando, & conditionantur operationes dictarum camerarum in generatione naturali, ſicut generatio quæ generat, & priuatio quæ priuat: & differentia iſtarum non eſt propter indiuidua ſpecierum, ſicut generatio hominis, leonis, plantæ, et herbæ, et ſic de ſingulis. Quoniam generatio vnum eſſe generat mediante homine, aliud mediante leone, et ſic de priuatione ſuo modo poteſt dici, tamen generatio generaliter nihil aliud facit, quàm acquirere finem ſuum, propter quem eſt de Hyle via creationis deducta, ſic E K vel E H etc. Tali modo conditionantur in finibus ſuis. Quibus itaque principijs poſitis et conditionatis ſub angulo differentiæ et concordantiæ reperiet Artiſta quòd E F G H I K L M N O P R Q, vnam conditionem habent in S, aliam in T, aliam in V, aliam in Z et ſic de alijs. Et etiam S

vnam conditionem habet in quolibet istorum aliam cum T, & aliam cum V, & aliam cum X & aliam cum Z, & aliam cum Y. Et etiã T vnam conditionẽ habet cum S, & aliam cum V, & aliam cum X, & sic de alijs, miscendo litteras quasdam cum alijs, vt modus est datus in tabula conuersionis, cuius prima camera est S T & vltima Z Y. Et etiam potest Artista reperire aliam conditionem miscendo S T cum V & cum Z, vel V Z cum T, vel cum S vel Z T cum S, vel cum V, et sic potest Artista multiplicare conditiones litterarum quasdam cum alijs miscendo, & quantis maneriebus diuersis fit mixtio litterarũ, tantis conditionibus conditionatur Q, & ista mixtio breuiter patet in cameris, quæ sunt extra figuram S. Conditionatis & deductis dictis tabulis & cameris per angulum differentiæ & cõcordantiæ oportet de necessario quòd dictas litteras dirigat ad Q per dictam differentiam & concordantiam quod inter E F G H I K L M N O P Q, & R arboris philosophalis non fit contrarietatis angulus, quod finis cuiuslibet dictarum litterarum finis alterius

litteræ

litteræ non contrarietur, ſicut finis R arboris philoſophalis non contradicit fini E vel F &c. Quod fieri poteſt ſi Artiſta defecerit in eius adminiſtratione. Item poſt iſtam conditionem Artiſtam deducere oportet dictas litteras per triangulum rubeum conditionando quamlibet litteram ſecundum ſuam propriam rationem in dicto triangulo, & hoc mouendo intellectum vt diſcernere ſciat quod eſt proprium & primarium principium, in quo magiſterium incipi debet. Et etiam diſcernendo quis & qualis erit finis omnium principiorum in perfectione & terminatione. Etiam de medio ſecundum ſuum modum dici poteſt, ſecundum quem eius duas ſpecies ſolummodo hic Artiſtam conſiderare oportet. Nam iſta quæ orta ſunt de triangulo rubeo clarè patent in quatuor rotulis ad quatuor figuræ angulos poſitis, & alias rationes quæ de iſto triangulo fieri poſſunt dimittimus Artiſtę bene obiectanti. Deniq; verò dictis litteris ſic conditionatis per triangulum, oportet Artiſtam deducere eas per triangulũ croceũ ſecundũ quod quęlibet littera maior

ior est in perfectiõe, quã alia, sicut M, quod mai⁹ est quã L & L quã I & c. et sic potest dici de minoritate: nã correlatiuè se habet. Itẽ per æqualitatẽ eas oportet deducere, sicut E, quæ æqualis est F et FG & GH & HI & c. in cõstitutiõe subiecti, q̃ est Q & etiã k, quę ęqualiter se cõmuicãt õnib⁹ litteris existẽtibus in ista figura secundũ suũ modũ. Et etiã aliud quod de applicatiõe huius trianguli ad principia huius figuræ potest dici dimittimus Artistæ bene intuẽti causa breuitatis. Etiam Artistã decet applicare dictas litteras ad triangulũ nigrũ, per quã quidem applicationẽ Artista maxima secreta totius Alchymici magisterij reperit: quoniam per cõditionẽ ipsius facit locare principia successiuè vnum post aliud suo modo, ꝓprio loco in practica magisterij, et hoc supponẽdo & affirmando aut negãdo cõditionẽ principiorũ, secundũ quod sunt affirmabilia vel negabilia, sic dicẽdo vtrũ STVXYZ transire possunt et trãsmutari in L absentib⁹ E F G H I k tũc ꝑ suppositionẽ demonstratur negatiuã tenere: quoniam deficeret mediũ locale, quod est k s. Et etiam EFGHIk deficientibus deficeret triangulus
viridis,

viridis, per quod generatio & corruptio in ipsis STVXYZ oportet fieri, vt per dictã generationẽ & corruptionẽ, & priuationẽ dicta STVXYZ transmutent in L. Est igitur impossibile secundũ cõditionẽ huius artis, & secundũ conditionẽ qua cõditionantur dicta EFGLIK in hoc magisterio eorũ absentia STVXYZ transire ad L. Et sic potes dicere de E, vtrũ possit esse ante F, & F ante G &c. in dictis STVXYZ. Et secundũ conditionem dictorũ EFG inuenit Artista affirmationẽ tenere, positã de necessitate, scilicet quòd antequã dicta STVXYZ mutentur in F, de necessitate ea oportet priùs suas formas in E alterari: quoniam si suas formas nõ priùs in E mutarent, in F trãsire minimè possent, & hoc vult conditio E. Et secundũ has affirmationẽ & negationẽ Artista regulare potest suũ intellectũ in alijs affirmationibus & negationibus quę fieri possunt de cõditione principiorum huius artis, scil. vtrũ opus min⁹ possit fieri absq; M, abstracto ab STVZ. Et huic respõdetur ꝙ nõ, quia deficeret mediũ eorum naturã sapiẽs, absentia cui⁹ XY trãsmutare nõ posset dicta STVZ in suã speciẽ, Et hoc vult diffini-

tio medij quòd Q habeat esse cōpositum de M L, & dictorum S T V Z de O X vel de O Y, vt sit Q quoddam mediū naturam sapiens vtrorumque, taliter quòd dictum Q ratione concordantiæ quam habet cum dictis S T V Z dicta S T V Z dent sibi locū per omnes suas partes taliter, vt in dictorum parte minima sit pars minima Q, quas partes ratione suæ subtilitatis penetrat. Et quoniam materia illa Q, quæ abstracta est à dictis S T V Z formata est per omnes suas partes, & colligata forma extranea vinculo inseperabili, & proprietate vegetabili quā à lunaria recipit, dicta S T V X Z sua forma informat, taliter quòd in minima parte dictorum S T V Z, est verè & realiter minima pars ipsius formæ, deponendo formas antiquas ipsorū S T V Z, quę in ipsis in actu erant in potentia, per cuius vim ipsa S T V Z mutantur in X vel Y. Et secundum istum modum reperiet Artista huius artis operationis magisterium secundum omnimodam rationem per negatiuam existere & eius contrarium per affirmatiuam. Est igitur negabile quòd opus minus fieri non posit absq; M dictorum S T V Z, vt patet

patet rationibus ſupradictis, non autẽ eſt ſic in opere maiori. Et hoc vult conditio noſtri mercurij vegetabilis, qui eſt mediũ concordans cũ quocunq; iſtorũ. Et per ea quæ dicta ſunt de dictis triangulis cõſiſtit Artiſta regulatus & artificiatus in opere iſto minori & in opere maiori cõditionando iſtos triangulos in eo ſecundũ ſuũ modũ prout cõditionati ſunt in hoc loco. Et cum dicta applicatione triangulorum ad dicta magiſteria & dictorum rationes Artiſta habituatus erit de maxima ſcientia, ad quã forſitan modici peruenerunt. Poſuimus autem dictas quæſtiones ſolummodo cauſa breuitatis, eò, quoniam iſtam artem breuiorem alijs artibus, quas fecimus, volumus facere, in quibus artibus prolixius & intenſius de ijs magiſterijs tractauimus, ſicut in Teſtamento, Codicillo, & arte Magica, in quibus figuras fecimus conſimiliter & tabulas: nam iſta ars reſpectu operis Alchymici conſiderat id quod dictæ artes conſiderant, & quoq; plus: nam hic modus datus eſt iubare clarior, quia in alijs materiam, de qua noſter Mercurius ducit ortum, minimè poſui-

mus. Hîc verò etiam vt notare ad sensum Artista valebit per primā distinctionem, & per arborē philosophalem ęquè: nā Artista huius artis per applicationē, quam fecimus, dictorum quatuor triangulorum, huius artis principia notare potest, & per seipsum facere multas alias applicationes secundū quod multimodè dicti trianguli in ista arte cōditionantur, cū quibus applicationibus & cōmixtionibus quibusdā ab alijs differentibus, diuersas habet cognitiões, secundum quas ipsum regulare oportet in magisterio huius artis, quas nūc dimittimus causa breuitatis. Et quia ipse, per ea, quæ dicta sunt, regulari potest ad alias rationes inuestigandum.

De tabulis abstractis à figura S, quæ sunt extra.

DIcto de magisterio tabularum quæ sunt intra, & de earum significatione, cum quibus etiam Artista de figuris S magnam scientiam facere potest, dicendum est de tabulis abstractis ab illa, quæ sunt tabulæ existentes extra. Et modus dictarum tabularum quæ sunt extra, conditionatur secundum modum tabularum

quæ

quæ ſunt intra in omni ſua deſignatione, niſi quia per tabulas quæ ſunt intra doctrina datur ad Elixir cōponendum de M S T V Z,& hoc dicto M exiſtente abſtracto ab S tantùm, vel à T tantùm &c. Sed tabulę quæ ſunt extra, dant modum operandi de duobus tantùm, vel tribus, vel omnibus quatuor, & hoc eſt ad Artiſtæ beneplacitum, ſecundum quod Q ex eis voluerit cōditionare. Et etiam per eas datur modus, qualiter fit O ex X vel Y. Et omnium iſtorum vnus eſt modus per E F G H I K L M N O P R, & per R arboris philoſophalis niſi quia ſi duo volueris coniungere, ponas ea ſimul in E mediante D,& poſtea in F G H I K L M N R. Et ſi eſt X vel Y, poſtquam fuerint in M redacta, dictum M ponās in H. Et ſi fuerit M durum in H, mitte ſibi de ſanguine menſtruali, & M conuertet in O: nam reſpiciat tabulas & obiectet eas,& faciet Elixir ſecundū quod placuerit ſibi: nā valde generalis eſt iſta ars,& plura in ſe continet particularia, quæ hîc nunc nō dicemus, vt vitemus prolixitatē, quoniā Artiſta bene intuens per doctrinā iſtius ſcientiæ ipſa inuenire poterit.

PRACTI-

PRACTICA OPERIS MINORIS, QVAE DICITVR PRACTICA BREVIS, vel Sermocinalis.

DIximus de modo & doctrina figuræ S & tabularum ab ea abstractarum: nunc de doctrina, quæ habetur secundum practicam sermocinalem, reserare intendimus, quæ verè est speculum operis philosophalis minoris, per quam quidem Artista expressam habet doctrinam ac notitiam ad practicandum, & Elixir aut lapidem philosophorum componendum.

De solutione corporum.

MOdus liquefactionis est iste, & attende bene in nomine Domini nostri Iesu Christi. Recipe calcem cuiusuis corporis, & pone in vna ampulla, quę longum habeat collum, & superpone de succo lunariæ, quæ supernatet, quatuor digitis, & postea pone super cineres, & bulliat leniter per vnum diem naturalem. Et post bulli-

bullitionẽ pone in fimo calido, vel in ſtupha per duos dies naturales, vt melius digeratur & materia ſeparetur per partes ſubtiles à groſsitate ſua, trãſacto termino ampullam extrahe. Recipe aquam iſtam claram in vna cucurbita, & caueas ne feces turbentur, ratione inclinationis vaſis, & incontinenti cooperi cucurbitam cum ſuo cooperculo, & pone in fimo vel in ſtupha ſicut priùs feciſti, vaſe tamẽ bene obturato, & facta euacuatione & infunde aliã aquam ſimilem primæ ita quòd ſupernatet vt ſuprà, & fac bullire, & pone in fimo, & iſtas operationes iterabis, donec corpus à ſuis ſpiritibus euacuetur, quæ cõtinetur in euacuatione figurarum & tabularũ, vt hic eſt. Et ſi tibi aqua defecerit, ſume cucurbitam, in qua ſunt omnes liquefactiones, ſuperpone alembicum, & diſtilla lento igne, ſcilicet per balneum, intantum quòd habeas duas partes liquefactionis, & de iſta aqua ponas ſuprà materiam corporis, quæ eſt in ampulla vſque ad quantitatem prædictam, ſcilicet quatuor digitorum, & ſic reiterabis donec terra ſit vacua, & probabis ſic: Accipe modicum de

illa,

tem in ampulla bene obturata. Et omnes istas operationes reiterabis, donec terra in puluerem subtilissimum & impalpabilem sit reducta.

Modus exuberationis aquæ extractæ à terra, vt suprà dictum est.

OMnibus sic peractis, recipe vas, in quo sunt omnes liquefactiones, & superpone alembicum, & distilla aquam per balneum, donec videas in fundo vasis materiã ad modum terræ fusæ vel mellis, et tunc permitte balneũ infrigidari, quo facto, mitte desuper de illa aqua quã modò extraxisti à terra, tantum quòd supereminéat quatuor digitis, et pone ad inhumandum in fimo vel stupha per vnum diẽ naturalem, vase peroptimè obturato, quo transacto, pone alẽbicum, et distilla aquã cum igne mediocri, et pone ad partẽ facta ista distillatione, et vase infrigidato pone super materiã in fundo remanentẽ ipsam aquã à terra extractã, quod superemineat quatuor digitis, et pone ad inhumandũ vt suprà, et omnes istas operatiões cõtinuè reiterabis,

iterabis, donec tota illa materia per alembicum fuerit distillata. Hæc materia dicitur argentum viuum exuberatum, vel lac virginis vocatur.

Modus reductionis istius aquæ exuberatæ aut menstrui, super corpus suum.

COMPLETA ista exuberatione, scias pondus prædicti pulueris subtilissimi, & imbibe eum cum medietate sui ponderis aquæ prædictæ exuberatæ, & pone ad inhumandum & nutriendum in calore fimi per octo dies, & in fine istorũ dierum inuenies materiã tuam nimis humidam, & superpone alembicũ, & distilla, & desicca materiam cum lentissimo igne, recipiẽdo aquam, qua desiccata cum moderamine maximo iterato; scias pondus eius, & pondere noto, repone aquã quam modò recuperasti, & de illa aquã exuberata fac complementum ad medietatem sui ponderis. Et omnes istas tales imbibitiones, inhumationes & calcinationes reitera, donec terra bibat medietatẽ de tali sua humi-

humiditate quatuor partes sui: & hoc cognosces ad tale signū, quòd si ponas modicum de ipsa super laminam ignitam, & euolauerit in fumum, factum est: sin autē, reitera imbibitiones, inhumationes & calcinationes, donec consequaris signū prædictum: quo autem consequuto, pone super cineres, & da ignem primò lentum, & paulatim fortificando, donec tota illa materia superiùs ascendat ad latera vasis, & dum sublimatum fuerit corpus exaltatum in sale mirabili, quod philosophi clamant lapidē & sulfur naturæ. Incera ipsum cum oleo lunæ, donec fluat, tunc est medicina perfecta, & proijce vnū pondus supra centum stanni, dum sal factum fuerit de Ioue, sed si sal eius factū fuerit de Saturno, proijce vnū pondus supra quinquaginta Saturni, & erit opus perfectissimum melius omni naturali. Oleum autem lunæ habet virtutem fixatiuam, & dat fixionē leuem super omnia alia facta salia S T V Z.

Modus generalis, qualiter fit oleum Lunæ, aut alterius: & primò de prima liquefactione.

REcIpe vnciam vnam lunæ minutę siue limatæ vel foliatæ & calcina vt ſcis, qua calcinata extrahe ſuam humiditatem id eſt ſuum ar. viuum cum ſucco lunarię vt ſuperius eſt dictum, qua humiditate extracta per modum liquefactionis vt ſupra recipe vas in quo ſunt omnes liquefactiones vt ſupra, & ſuperpone alẽbicum & per balneum diſtilla totam humiditatem, ita tamen quòd materia remaneat liquida ad modum mellis deſpumati calidi.

De liquefactione, quæ fit cum lunaria.

COmpleta prima liquefactione vt dictum eſt, & vaſe frigefacto, infunde ſuper materiam liquidam de lunaria bene rectificata ita quòd ſupernatet per quatuor digitos, & pone ad inhumandũ in fimo vel in ſtupha per vnum diem naturalem, & in craſtrino extrahe, & permitte infrigidari, & quod diſſolutum fuerit per modum liquefactionis accipe in alio vaſe: quo facto pone ſupra alembicum, & in balneo tepidiſsimo materiam deſicca, qua deſiccata repone aquam iſtam deſuper & de

alia

alia lunaria recenti rectificata da complementum, tali modo, quòd superemineat per quatuor digitos, & pone ad inhumandum per vnum diem vt supra. Et facta inhumatione fac euacuationē tuam vt suprà & istā operationē reiterabis donec tota materia in aquam sit conuersa, qua conuersione facta, pone ad inhumandum per octo dies, quibus trāsactis, accipe vas & superpone alembicum, & inde extrahes elemēta prout sequitur: & primo per balneum igne suauissimo recipias aquam quantū per illum calorem voluerit distillare, & cessante distillatione, dimitte infrigidari, vase infrigidato pone totū id quod distillaueris super feces & obtura bene eas, & pone septē diebus sub fimo vel balneo. Et postea pone inter cineres & fac ignem de sarratura, vel pone furnellum in quo sunt duo foramina, & vno clauso distilla aerem siue oleum & custodi ad partem in ampulla peroptimè obturata, tamen si calor vnius foraminis non erit sufficiens ad hoc, aperi aliud foramen, & facta distillatiōe dimitte infrigidari, quo infrigidato aperi vas & pone illud quod distilla-

uit ad diſtillandum in balneo & diſtillabitur aqua clara & oleum remanebit in fundo, quod erit elementum aeris, et iterum illam aquam quam diſtillauit ſupra materiam in fundo remanentē, quæ erit aqua, quam per balneum recepiſti, repone & pone ad inhumandum per ſeptem dies, poſtea diſtilla per ignem tepidum, & recipe totam aquam quam per illum calorem extrahere poteris: deinde vt ſupra recipe oleum quod erit ignis, & ponas in alio vaſe primo calore ſeruato; veruntamen non putes quòd ſic debeat eſſe in calore olei ſed aquę aliquantulum ſpiſsioris primæ, & per iſtum modum operaberis donec tota humiditas ſiue ar. viuum cum aqua diſtilletur & partes ſiccę remaneāt in fundo vaſis ad modū pulueris impalpabilis, & maior pars aquæ in oleū ſit conuerſa.

Modus reductionis prædictæ humiditatis argenti viui vel menſtrui ſuper terram ſuam.

Facta

FActa ista euacuatione, tu scias pondus prædicti pulueris: quo bene perfectè noto, imbibes ipsum cũ medietate sui ponderis prædicti argenti viui ab ipso per cineres abstracti, & facta imbibitione in vase bene obturato, pone ad digerendum in fimo vel stupha per octo dies, & transactis illis octo diebus, omnia perfice sicut in alia reductione est ordinatum, nec plus nec minus, nisi quòd quælibet materia habeat suum argentum viuum.

De sublimatione quomodo sublimabis, sicut superius in alia sublimatione. Modus reductionis in aquam claram, quæ dicitur oleum.

SVblimatione completa, recipe totum illud quod sublimatum est tam ad latera vasis quàm in summitaté, bene & cautè, & in sua cucurbita pone, & cooperi cũ suo coopertorio & iunctura fortiter obturata, & iterum in fimo calido vel balneo Mariæ per octo dies pone. Sed si ponis in fimo, sit magna quantitas fimi, & fimũ per

quatuor in quatuor diebus renouabis Et ſi in fine illorum octo dierum non fuerit diſſoluta, dimitte magis ſtare, donec materia penitus ſit in aquam reſoluta, & tũc dicitur oleum vel vnguentum philoſophorum, & ſi forte erit durę reſolutionis, pone modicum de ſalę tibi noto, bis vel ter diſſoluto & congelato quod eſt cœlum noſtrum vel lunaria quater rectificata, & cito reſoluetur totum, & ſic facies in omnibus tuis reſolutionibus, ſi fuerit tibi neceſſe, & ſic habebis opus perfectum ſi bene intellexeris practicam, quę multum eſt tibi neceſſaria in hoc.

De modo incerationis ſalis vel ſulfuris prædicti cum oleo antedicto.

Accipe prædictum ſal cuiuſuis metalli, totum vel aliquam quantitatem ipſius, & pone in crucibulo, & ſuper cineres calidos ſitua ipſum, & dum fuerit aliquantulum calidum pone de dicto oleo guttando guttam poſt guttam, donec ſit in ſpiſsitudine mellis frigidi, & tunc remoue ab igne, & dum erit frigidum, acce-

cipias

cipias de massa illa modicum, & proba ad flammam candelæ, si leniter funditur, factum est: sin autẽ, reitera incerationem, vt priùs, donec lenissimè fluat ante Mercurij viui fugam. Nam & istam incerationẽ facere poteris cum quinta essentia auri & argenti, & agere per omnia, vt in dicta inceratione: nam hoc oleum prædictum dicitur oleum incombustibile. Practica & labora, & inuenies perfectionem sine falso. Et sic completa est practica Sermocinalis. Deo gratias.

De tabulis abstractis ab arbore philosophali & à figura indiuiduorum.

DIctum est de magisterio figuræ S, & tabularum ab ea abstractarũ, et de practica Sermocinali, vbi satis declarauimus modum operationis secundũ earum doctrinam. Nunc interest, vt ordinemus de tabulis abstractis ab arbore philosophali, et à figura indiuiduorum. Et primò de modo designato in prima tabula, qualiter noster Mercurius extrahitur ab istis litteris, scilicet B H K figurę indiuiduorũ.

De prima tabula abstracta ab arbore, & figura indiuiduorum.

EST enim modus BK vnus in magisterio extractionis. Et modus est, vt ponas B K in O arboris philosophalis, & facias deinceps secundum magisterium primæ distinctionis in secunda parte, in capitulo, nō reputes. §. Accipias &c. per totum. Quo magisterio completo RSTV arboris philosophalis descendunt ad ima simul: noster autem sanguis menstrualis desuper manet, & hoc significant primę & secundę cameræ sic per lineam rectam discurrendo scilicet incipiendo camera à B D vsque ad cameram B V & à camera K O vsque ad cameram K V sed in cameris quæ sunt in medio est altera doctrina, per quam aliter Artista regulare se debet in magisterio & operatione extractionis nostri Mercurij ab H figuræ indiuiduorum: nam prima camera significat quòd noster Mercurius est in potentia in H & adhoc vt ipsum extrahere posśimus Artista dictum S ponere oportet in E in

furno

furno vitreatorum tribus diebus naturalibus,& ſit multa quantitas, quoniã parua quantitas efficitur,et eſt ad modũ lapidis duri,quod H moles ſubtiliter,et ipſum ponas in G F vel H arboris philoſophalis, in marmore,in loco frigidiſsimo, et cooperias propter puluerem,et H conuertetur in T quòd diſtilletur per filtrum in vaſe vitreo, et poſtquam Artiſta habuerit T ex H ſic paratum noſtrũ Mercurium ex dicto I dupliciter extrahere poteſt: primò per magiſterium dicti capituli,Non reputes, in §.Accipias &c.per totũ:ſecundario per magiſteriũ capituli, Non prętermittã in prælibata diſtinctione, in eadem parte.

De tabula ſecunda abſtracta, vt ſuprà.

MOdò dicendum eſt de ſecunda tabula quæ eſt ſubiectũ deſignãs Artiſtæ modũ,ſecundum quẽ dictũ D extrahere poteſt ab CDEFGI. Et modus eſt,vt cõtinetur in capitulo, Non prætermittã, ſcilicet vt à dictis C D E F G I ſeparentur elementa.Et quòd ex eorum R S T V accipiatur ſolùm R. Et deinde proſequatur magiſterium in R ſicut in B K,per capitu-

 lum,

lum,Non reputes.Et ſic habebis Mercurium noſtrum in ſumma exaltatione paratum. Et ſignificāt omnes cameræ directè & tranſuerſaliter vſq; ad cameram D (C) G F I. Et iſta camera D(C)GFI ſignificat mixtionē D(C) Et in iſta camera D habet duplex ſignificatum, quoniā ſignificat D de B vel k, & D de C vel de D, vel de E. Et ſic de alijs litteris figuræ indiuiduorum.Item I iſtius cameræ duplex habet ſignificatum:nam ipſum ſignificat æqualitatē ſecundum doctrinā artis generalis,& ſignificat ſuum proprium ſignificatum,prout accipitur in arbore philoſophali.Et prout æqualitatem ſignificat,habet Artiſta cognoſcere & intelligere G quod fieri habet de B K H & D de C D E F G I, quod G fieri habet in magiſterio ſecundū æqualitatem ponderis. Deinde dictis DD ſic in G æqualiter poſitis, in K figuræ S quod eſt vas vitreum ad hoc aptum cōditionare habet(c) in dictorum G ſecundū pondus declaratum ſuprà in arbore philoſophali. Et ſic per ꝓceſſum proſequendo ſecundum dictæ practicæ doctrinam, quouſque deueniat ad M, & hoc ortum dum

dum fuerit, fiat altera mixtio DD per con ditionem de I artis generalis iam factam. Deinde M ponatur in G eorum iuxta pondus designatum in dicta practica arboris philosophalis, et deinceps in practica huius particularis per omnia procedere sicut in dicta practica dictæ arboris & sic M transiet in Q, quod Q potest suã speciem multiplicare in substantijs quæ sunt extra bis quinq; numero millibus: valde est magnum magisterium huius tabulæ, quoniam per ipsum Artista facere potest miracula super terram.

De practica tertiæ tabulæ.

MOdus namq; practicandi per magisterium huius tabulæ est iste, vt habeas D de B vel de K, & de V & de S de quauis litterarum istarum scilicet CDEFGI, vel D de H extractum per magisterium capituli, Non prætermittam. Quibus itaque habitis & paratis, oportet Artistam obiectare dictam tabulam, & abstrahere significata camerarum, nam priùs oportet Artistam obiectare primam cameram, & secundum eius conditionem se regu-

regulare in principio operis particularis huius tabulæ: nam prima camera quæ est de C B D cum puncto pallido, significat quòd Artista habet ponere (C) in G cum D de B, vel de K vel de H per magisteriũ capituli, Non reputes, §. Accipias. Et D quodlibet istorum posito in G cum (C) significat quòd G dictorum habet fieri secundum doctrinam G de D (C) arboris philosophalis, & H in K, quod K obstruere Artistam fortissimè oportet, ne forte D à manibus & visceribus dicti K effugiat. Et etiam in balneo ponere & sine intermissione coquere per dies supra istam cameram consignatos. Deinde ipsum K aperiat, & intùs cum (C) D ponens de S quarumlibet aliarum litterarum & claudere seu obstruere fortiter oportebit vt priùs, & D de S oportebit esse tantũ in quantitate in G dictorũ D (C) sicut secunda pars de D, & iterum decoquat per dies alios tantos sicut priùs, et hoc significant cameræ omnes quæ sequuntur vsque ad cameram DSI (C) D B: finitis namque dictis diebus decoctionis successiuè et sine intermissione per alios tantos

tantos dies ſicut prius aperire oportebit K et de D de R quarumlibet litterarum bis tantum ponere in G D(C) D de B vel de K vel de H conditionatum vt dictum eſt quantum fuit D de B ibi poſitum et obſtruere fortiter K, et decoquere ſine intermiſsione vſque ad alios quindecim dies, hoc Artiſtæ ſignificant omnes camerræ ſequentes immediatè primas à camera R O(C) C D B, vſq; ad cameram R S F(C) D B quoniam non ſunt poſitę niſi vt deſignent diuerſam mixtionem in hac arte: ſed diuerſitatem hanc cognoſcere poteſt Artiſta in qualibet camerarum ponendo angulum differentiæ et ſecundum modum quo dictus angulus in dictis cameris conditionatur indicare poteſt de mixtionibus. Completo igitur dicto magiſterio de G, vt oſtenſum eſt, omnes dictæ litteræ poſitę in G, tranſmutari incipiunt in M, & hoc deſignat quælibet camerarũ inferiorum ſecundum ſuum modum differentem, prout conditio ſubiectorum, ex quibus eſt D, abſtractum eſt differens ab alio, nã quælibet iſtarum camerarũ poſitarum in hac tabula à camera(C) D B vſq; ad

ad cameram R S I (C) D B M ſignificant ſuam operationem, differētem ſecundum differentiam ſubiectorum, ex quibus oritur D, & hoc ſtat ad Artiſtę placitum. Circiter hæc omnia regulare ſe habet Artiſta per K arboris vſquequo litteræ quarumlibet dictarum camerarum transmutentur in M, quod erit virtuoſius omni alio M huius artis: nam potens eſt ſpeciem ſuam in ſubſtantijs extra multiplicare ter decem millibus ſui ponderis. Et cum M huius tabulæ Artiſta remedia nonnulla exhibere poterit, quibuſcunque infirmitatibus prouenientibus ex humorū corruptione, quantumcunque ſint graues, niſi infirmus fuerit in vltimo termino ſibi à ſupremo ente conſtituto.

Declaratio de indiuiduis.

IAm diximus de declaratiōe & practica arboris philoſophalis & figuræ de S & eorum tabulis, & artificialiter ſignificauimus cōbinare principia huius artis quædam cum alijs, vt Artiſta huius artis clarè hoc magiſterium comprehendere poſſit,

ſit, vt ſecundum principiorum declarationes & figurarum & tabularum practicas indicia faciat ad particulare quęſitum affirmando aut negando, prout datus eſt modus ſuperius taliter, vt declaratio principiorũ, & principia ſint illæſa: ita, quòd ſi declarationes principiorum, & principia ipſa magis conueniant cum affirmatione, quod ſecundum affirmatiuam conditionetur proceſſus huius artis. Et ſi magis cum negatiua proſequatur, ſecundum negatiuam. Etiam nunc indiuiduorum figuram in hac arte declarabimus, quoniam per declarationem, quam de ipſa faciemus, Artiſta intelligere poterit multa ſecreta huius, & quoniam ipſam in alijs artibus non deſignauimus.

Figura in-

Figura indi M uiduorum.

B	C
Principium magis propinquum	*Aequaliter propinquum*
Vinum rubeum	*Mel nouum*
D	E
Aequaliter propinquum	*Medium aequaliter*
Chelidonia	*Flos roris marini*
F	G
Minus propinquum	*Minus propinquum*
Mercurialis	*Lilium rubeum*

H	I
Magis propinquum	*Aequaliter propinquum*
Tartarum	*Sanguis humanus*
K	
Magis propinquum	
Vinum album	

Tabula

Tabula prima indiuiduorum.

b d	b c	b r	b s	b t	b u
h d	h e	h r	h s	h t	h u
ko d	k r	k s	k t	k u	

Tabula secunda indiuiduorum.

cr	c s	c t	c u	c y	d
d r	d s	d t	d u	d y	d
e r	e s	e t	e u	e y	d
f r	f s	f t	f u	f y	d
g r	g s	g t	g u	g y	d
i r	i s	i t	i u	i y	d
d (c)	g f	i d	l d	md.n	d q

Hic fiat mixtio indiuiduorum.	p l p	k i	g h f

Mixtio de d & de bkh, & de dc e f g i, secundum æquale pondus.	d.(c)d	drs cū lunaria	l k i

T De illis

De illis, ex quibus noſter Mercurius elicitur.

EST tandem hoc aliud ex ſecretis naturæ, vt Artiſta cognoſcat & reueram habeat notitiam de indiuiduis, in quibus noſter Mercurius repertus eſt propinquiſſimè: quare ſciant omnes huius artis filij, in omni elemētata re noſtrū Mercurium equidē reperiri, tamen eſt in aliquibus tam lōge, ꝙ vita hominis anticiparet̄, antequā Artiſta ipſum, vt decet, paratū abſtrahere poſsit: quare in iſta figura reuelamus illa, quæ ipſum propinquiſsimè poſsident, vt Artiſta huius artis ſuper omnes alios Artiſtas ſit ſciēs & philoſophans, & quaſi miracula in opere Alchymico condat, vt ens primum intelligi, recoli, & amari poſſit, & ars generalis finē conſequatur, propter quem deducta eſt in hac via, quoniā hic eſt finis primarius & intentio, quare iſtam artem viris Euangelicis reuelamus. At verò indiuidua ſunt illa B C D E F G H I K, vt in figura patet, à quibus Artiſta in tēpore modico, & loco expedienti Mercurium

curium nostrum extrahere potest, vt finē cōsequatur totius huius magisterij. Equidem nouerit Artista plures scientes nostrum Mercurium vegetabilē in omni re elementata consistere, & hac de causa volebāt ipsum à lapidibus, à paleis siliginis, & à floribus, & à lignis abstrahere, & antè vita eorum corrumpebatur, quàm ipsum in actum deducerent. Reuera aliqui cum propinquissimis indiuiduis operati fuerunt, & ignorarunt principia huius artis & magisterium extractionis eius, sicut ad opus cōpetit nostri particularis: quapropter artem Alchymiæ belberizare dixerunt: nam verò D E F G capiebant, & de succis earum per balnei & fimi magisterium nostrū Mercurium in colore, pondere, quātitate & qualitate, sicut est vulgi mercurius, ducebant, quare arbitrabantur se grande secretum valde reperisse: postea sublimabant ipsum cum corrosiuis, & ducebant ipsius naturam in corruptionē, & finis priuationem, quare nō finē magisterij assequebantur: sed si tu Mercuriū nostrum in tali specie cōuersum vel Mercurium vulgi acceperis, & ipsum sine aliquo

 mate-

materiali in aquam reduxeris, quod fieri poteſt cum phlegmate medij, ſi aer eius ſibi dederis infra vas, & ſepties per balneum diſtillaueris, habebis lumen Perlarum, quod eſt pars eorũ heterogenea, quæ verò non eſt de cõditione noſtri lapidis. Eſt ergo cautela maxima, vt Artiſta huius artis Mercurium indiuiduorũ in talem ſpeciem minimè cõuertat: quòd ſi egerit cõtrarium huius, ad malum eſt. Et laborem quoniam ſequetur priuatio finis primarij defectu finis ſecundarij: quare dico tibi Artiſtæ cuiuſuis ſis conditionis, hoc magiſteriũ operanti, vt ipſum ab indiuiduis abſtrahas penes huius voluminis magiſterium, & finis priuatio nequaquam ſequetur: nam equidem ſunt aliqua indiuidua, in quibus noſter Mercurius liberum aliqualiter habet actum. In vno verò indiuiduo dictus Mercurius vnã habet operationẽ liberã ſolummodò, & in alio duas: & hoc Artiſtã ſcire oportet, vt potius certificet cũ veritate iſtius artis: nã H eſt indiuiduũ, in quo noſter Mercurius vnã ſolummodò habet operationem liberã ipſo in H exiſtente, vt patet in operatiõe aurifrabrica

ca ſcil.in eius dealbatione, ſicut ſi in Z eſt aliquid modicum de Y:ſi Z ponatur in dicto K & viſceribus Z. & eius demõſtrationem ſenſualem ad ſuperficiem educit. Et in hoc reuelatur vinculum concordantiæ inter Y & noſtrum Mercurium. Et quod fortius eſt, ſi acceperis de H, & intus ponas K, & ibi extinxeris Z, contrahitur ad quandam albedinẽ. Et ego vidi Z prædictis extinctionibus ita albũ, quòd erat mirum, ſed illa albedo non erat permanens, quia defecit ſibi ſubiectum ſpirituale fixum. Eſt etiam alia operatio, quam faciũt ij qui ferrũ perſimilare appetunt: nã in G dictorum K extinguunt illud vicibus quàm plurimis, & cotrahitur ad mollitiem quandam, quod perſimilat̃ ſicut foret X vel Y. Eſt autem V valde ſiccum & remotum à Mercurio plus quàm S T X Y Z, et omnis ſiccitas eſt de ratione vacũitatis, quare V in ſuam vacuitatem recipit Mercurium noſtrum, qui eſt valde humidus: quare ratiõe humiditatis ipſius V contrahitur ad dictam mollitiem. C verò eſt alterum, in quo exiſtente noſtrũ D, duas operationes habet euidenter liberas:

Nam prima est quòd si in ipso Artista posuerit carnes vel pisces, fructus, folia, panem &c. dictũ D in speciem subj qua est realiter couertit quod est signum euidens ac mirabile potentiæ vegetabilis, ratione cuius potentiæ transmutari habent substantiæ in alias. Cognoscat igitur Artista quòd ipso abstracto & denudato à forma C & alia formato forma quid operari potest. Est & alia ipsius operatio euidẽs, quoniã si cum C super porphyriũ Solẽ aut lunã fortiter contrita fuerint quodlibet re-ducit ad modù amalgamę, quo in panno posito Mercuriũ ab eis realiter abstrahet. Ratio est quoniã Mercurius existens in X vel Y se mouet ad Mercurium existentem in C. Et Mercurius existens in C mouet ad Mercuriũ existentem in X vel Y, & colligantur in angulo concordantiæ, ita quòd in X vel Y multiplicatur D nostrũ, quare Mercurius existens in X vel Y, resistere non potest, vt eius nexu soluuntur, & dicta XY deducuntur ad amalgamę speciem, hoc autem vult diffinitio cõcordantiæ et finis. Et etiã in alijs indiuiduis consignare possent operationes nostri D,

quas

quas dimittimus causa breuitatis, quoniã hæc, quæ dicta sunt, sufficiunt ad Artistæ declarationem. Sed finis totius magisterij huius est, vt noster Mercurius sit in sphæra cœlica positus, aliter Artista ista arte nõ posset bene vti, sed miratur noster intellectus, quòd noster Mercurius loco supercœlesti positus, non retinet colorem, pondus, quantitatem & qualitatem, cùm omnia ista sint de natura ipsius. Sed descendit ad sensum, qui virtute visiua videt, quòd elementũ ignis est in elementatis cum suo colore, leuitate & luciditate, tamen videt, quòd res est illa, in qua est põdus, quod est cõtra leuitatẽ, & est frigida cõtra caliditatẽ, & est obscura cõtra luciditatem, & etiã amara cõtra dulcedinem eius. Ratio huius est, quoniã ibi existit remisso modo cõfractus, & positus sub altera forma, quæ est rei seu indiuidui, cuius est. Item etiã miratur intellectus, quòd noster Mercurius sic habet dulcedinem, figurã suam in cœlico cœlo, quare mixta in ipso & alia eius accidentia actu nõ existũt, sed descẽdit ad sensum, qui virtute visibili sentit & videt, ꝙ in speciebꝰ elementatorũ diuersificant ope

 rationes

rationes elementorum ibi exiſtentiũ ipſis retinentibus in vno elementato operationem vnius accidentis, & in alio alteram, ſicut patet in aloe, in quo aer eſt prędominans, & tamen ſaporem habet amarũ contra ſuam naturam. Et eſt nigrum contra diaphaneitatem, & eſt leue: quæ quidem leuitas eſt de ratione vacuitatis, quod eſt contra aerem, qui impletiuus ſolùm accidentaliter diaphaneitatẽ habet, & in aqua fontiũ dulcedinẽ diaphaneitatẽ & humiditatem, & impletionẽ. Per ea, quę dicta ſunt in iſta figura, intellectus Artiſtæ regulatus conſiſtit ad faciendum ſcientiam in practica huius artis &c.

De commixtione principiorum huius artis.

DIximus de figura indiuiduorum, & etiam explanatione, cum qua Artiſta huius artis conſiſtere poteſt habituatus de eis quæ neceſſaria ſunt in opere Alchymico, & per quam notitiam habet de indiuiduis & ſpeciebus, in quibus noſter Mercurius exiſtit propinquus. Et etiam declaratur ibi, qualiter in omnibus iſtis

vnus

vnus & idem eſt, vt patet per tranſuerſalitatem litterarum in figura exiſtentium. Nunc de mixtione principiorum huius artis per figuras tres deſignabimus, à quibus Artiſta inde multa particularia haurire poteſt, quæ applicare poteſt ad practicam huius artis, quarum prima eſt de mixtione principiorum arboris philoſophalis tantùm. Secunda de mixtione principiorum cum principijs philoſophiæ. Tertia de mixtione principiorum figuræ S.

De prima figura, quæ eſt de mixtione principiorum arboris philoſophalis tantûm.

CONditio huius figuræ eſt, quòd in qualibet camerarũ ponatur ſecunda figura artis generalis cũ quolibet quartura triangulorũ, & cõditiones quas Artiſta habet per triangulorũ conditiones, quis enarrare poſſet? ſicut conditiones quas haurit à prima camera, per quas intelligit multipliciter formam differre in arte iſta, ſcilicet forma quæ eſt homo, qui eſt tanquam inſtrumentum, cum quo natura generat particulare noſtrum, vt patet

in locatione principiorum huius artis & applicatione eorum, ex qua facit ad processum practicabilem. Et forma, quæ est cœlum, quę est principium generans, nutriens & crescere faciens, & elementa mouens ad generationem particularē, sicut cœlum maius, vt patet in eius declaratione. Et etiam forma formans particulare quęsitum, quam per formam vegetabilem sibi nexu indissolubili cōiunctam & ligatam multiplicare facit in substantijs ad extra: & sic de cæteris formis quàm plurimis, quæ absconsæ sunt in processu artis, quas Artista cognoscere potest per effectus, quos faciunt in particularis generatiōe, sicut cōiunctio, mensuratio, locatio partiū, habituatio &c. quas Artista cognoscit per operationes diuersas, quas in processu huius artis faciunt, ponendo in dicta camera T à qualibet secundum triangulorum cōditionem, hauriendo id quod significant, sicut forma quæ est homo, est principium, medium & finis sua propria ratione, & sic de alijs formis iudicare poterit Artista secundū modum, respiciendo conditionem & naturam quarumlibet forma-

formarum, quam habet in ingressu particularis, & sic de triangulo croceo, quod in hac camera significat hominē esse maiorē formā & principalē, & forma quæ est D æqualem. Aliæ verò formę sunt minores istis. Et etiā in hac camera triangulū croceum cum viridi miscendo haurit Artista conditionem, secundum quā intelligit inter omnes istas formas esse necessariò maioritatē cōcordantię absq; cōtrarietate, inæqualitate finis vltimati. Itē etiā in ista camera triangulū nigrum ponendo haurit Artista multas cōditiones, supponēdo, affirmādo & negando conditionē istius camerę, in pcessu huius artis dicēdo, vtrū Artista huius artis practicare poterit aliqua istarum formarū principaliū deficiente. Qua quęstiōe posita in prima specie regulę B inuenit Artista secundū naturā dictarū formarū tenere negatiuā, quoniā si forma defecerit, causa dirigens huius artis principia deficeret, cuius priuatione principia intellectualia nō possent moueri, quoniam deficeret motus in sensualibus principijs: per quorū quidem motū M vel Q de potentia in actu habent deduci. Item defi-
ciente

ciente etiam D, deficeret causa regens, gubernans, generans ad elementa tria se mouens, cuius absentia sequeretur priuatio istorum actuum ratione cuius M vel Q generari nutriri & crescere non posset. Et etiam quoniam in opere quorumlibet istorum deficeret principium substantiale, quæ necessario dicitur pars substantialis dictorum M vel Q. Item etiam si forma altera deficeret, elementa deficerent & D inseipso esset ociosum & etiam sibi deficeret materia quam mouere habebat ad M vel ad Q per viam generationis: & sic non posset esse generatio & operatio in magisterio huius artis; etiam sequeretur quòd D posset in Q absque materia, quod est imposibile & absurdum dicere secundum conditionem huius artis. Demõstratur ergo secũdum dictas rationes processus artis per negatiuam consistere, & etiam demonstratur dictas tres formas necessarias in magisterio particularis quæsiti, quorum priuatione imposibile est M vel Q in esse deduci: & intelligit Artista fore imposibile absque istis M vel Q in esse deduci secundum conditionem

huius

huius artis, ſicut ſuppoſita elementa abſentia intelligentiæ orbis & elementorum. & ſicut diximus de hac camera, dicere poteris de alijs cameris huius figuræ, reſpiciendo declarationem quorumlibet principiorum, ponendo in medio figurã ſecundam artis generalis: & hic plus de hac figura non dicemus cauſa breuitatis, quoniam longum eſſet dicere conditionem camerarum omnium, & deducere per triangulos & ſpecies eorum, ſed per ea quæ de iſta camera dicta ſunt de alijs cameris Artiſta intelligere poteſt ſecundum ſuum modum, quem tibi explicare dimittimus.

De ſecunda figura, quæ eſt de mixtione principiorum huius arboris cum principijs philoſophiæ.

ET etiam iſta figura conditionatur ſicut prima ſcilicet quod in qualibet camerarum ponatur ſecunda figura artis generalis & à dictis cameris hauriat conditiones

ditiones secundum quod in dictarum ingressu dicta figura extrahatur, sicut camera forma intelligitur in qua inuenit Artista, quòd dicta camera conditionatur, sicut conditionatur camera forma figuræ præcedentis, & asserit id esse verum quod in declaratione formæ designauimus. Item de camera, materia intellectiua, quæ conditionatur, sicut in declaratione materiæ arboris philosophalis diximus, vbi declarauimus declarationem huius cameræ & declarationem omnium camerarum, quæ sunt per lineam rectam à camera forma intellectiua, vsque ad cameram venenum intellectiua. Quęre in declaratione principiorum arboris philosophalis: quia ibi satis planè explicauimus ea quæ de istis cameris dici possunt. Et modus est iste si vis quærere declarationem primæ cameræ huius figuræ vel secundæ vel tertiæ, incipias in declaratione primi vel secundi vel tertij principiorum, & secundum quod tibi dictum est ibi iudicabis in conditione huius cameræ. Item de camera motus forma, potes dicere quòd motus est

principium

principium quoddam vniuersale existens in principijs istius artis, per quod omnia sunt principia mota ad quod sicut forma, quæ est mota per omnia principia, faciens ipsa principia esse formabilia, sic motus est forma faciens per formam omnia principia esse mota. Et sic omnia ista principia sunt ad inuicem commixta, combinata, & ad inuicem formata vno in esse habente aliorum similitudinem, & taliter quòd nulla est principij pars quæ in se similitudinem aliarum partium omnium aliorum principiorum non habeat, quolibet ingrediente in altero cum omni proprietate & virtute. veritas huius quod dicimus consistit à camera motus forma, vsque ad cameram alteratio venenum. Item etiam à cameris principiorum duplicatorum habet notare Artista quatenus principia ista duplicata sunt, vt per illam duplicationem diuersimodè notitiam habeat de illo principio ponendo in qualibet camerarum angulos differentiæ & concordantiæ, sicut sunt cameræ forma forma, materia materia, ele
menta

menta elementa:& sic de alijs cameris duplicatis. Et de hoc quęrat Artista in eorũ declaratione, si camera est forma forma, & si vult quęrere conditionem huius cameræ quęrat declarationem formæ: et si est materia materia, quęrat declarationem materiæ, et sic de alijs. et cum ista declaratione seu conditione Artista se regulare potest ad cognitionem huius figuræ habendam. Item etiam in ista figura oportet Artistam miscere alios tres angulos, vt regulet se in qualibet camerarum, vt perfectam possit habere scientiam in lapidis philosophorum compositione secundum conditiones camerarum et angulorum, sicut si in qualibet camerarum ponatur angulus maioritatis, inueniet Artista quomodo quædam principia sunt maiora quã alia, sicut forma et materia, quæ sunt principia substãtialia, sunt maiora quàm alia principia accidentalia, sicut colores, aleratio, digestio etc. Et veritas huius quod dicimus demonstratur in M vel Q, in quorum partibus substantialibus plus capitur et humano intellectui repręsentatur de significatione et similitudine immensi-

mensitatis, quàm in partibus accidentalibus. Item demonstrat etiam iste angulus, quòd quodlibet principiorum sub suo proprio fine maius existit, quàm aliud in illo fine. sicut natura quę maius principium existit in naturare, quàm forma, habitus &c. Et motus maius principium existit in ratione mouere, quàm natura: & sic de minoritate ratione, qua omnia principia existunt minora in aliquo fine, qui est proprietas ꝓpria alicuius alterius principij. Item ponat Artista angulum æqualitatis in qualibet camerarum, & inueniet quòd omnia ista principia sunt æqualia secundum suum modum, in quantum æqualiter constituunt M vel Q ipsis principijs habituãtibus dicta M vel Q de suis proprijs finibus, de quibus M vel Q agũt instrumenta, cum quibus extendunt suas similitudines in substantijs quæ sunt extra. Item etiam oportet Artistam ponere angulum principij per omnes cameras, & secundum conditionem, qua dictus angu lus ingreditur in omni ista figura, inueniet quòd cœlum, forma, elementa prius habent esse in compositione M vel Q quã

alia principia cùm iſta de neceſſario habeant eſſe priora: alią verò poſteriora inquantum abſque iſtorum coniunctione in arte iſta M vel Q. Et omnia alia principia nihil eſſent, quoniam deficeret ſubiectum generale, ſubſtantiale, ſine quo ſtare non poſſunt. Concluditur ergo quòd dicta principia priora habent eſſe in dicta compoſitione, & hoc vt dicta principia poſſunt eſſe fons, vnde in arte iſta dicta principia ſint orta & in compoſitione cuſtodita & fortificata. Item etiam habet intelligere Artiſta quòd quodlibet principiorum retinet prioritatem ſecundum ſuum finem proprium, quare eſt ſicut forma cuius eſt informare elementa, quàm materia & cætera principia, & colores, cuius prius eſt colorare quàm omnia alia principia. Et ſicut diximus de iſtis, ita Artiſta intelligere poteſt de omnibus alijs reſpiciendo concreta eſſentialia cuiuſlibet principij, in quibus quodlibet principiorum de neceſſario prius habet eſſe quàm in aliorum finibus. Item ſecundum conditionem medij & camerarum mixtarum

cum

cum ipso, inuenit Artista quòd quodlibet est medium, per quod vnum transit ad aliud induendo aliud principium de sua similitudine, vnde ex influentia omnium oritur lapis philosophorum, qui existit in medio omnium, qui quidem est medium naturale, in quo omnia principia sunt sustentata, & ipse lapis philosophorum est coniunctus de omnibus principijs, & omnia alia principia sunt coniuncta in illo, & ipse lapis per omnia illa, & omnia illa sunt per ipsum. Itē etiam secundum finis conditionem & omnium camerarū inuenit Artista, qualiter quodlibet principiorum sub finis ratiōe est cōditionatū & hoc tripliciter: primò secundum ꝓpter quem sunt: secundò ꝓpter finē quare sunt: tertiò secundū finē existentē in quolibet principiorū: nā primus finis est intellectiua, quæ in arte ista significat hominē, sub quo omnia alia principia quiescunt. Itē alius finis est lapis philosophorum, in quo quiescunt omnia alia principia constituendo ipsum & cōponendo de seipsis, qui quidē lapis agit sub illorum ratione quolibet istorum remanente hoc

quod eſt ſub propria ratione.Item etiam alius finis eſt exiſtens in quolibet iſtorũ principiorum,ſicut naturæ finis eſt naturantis et naturabilis digerere,qui eſt finis digerentis & digeſtibilis,& ſic de alijs ſumendo dici poteſt.Item etiam oportet artiſtam in qualibet huius figuræ cameram ponere triangulum nigrum,vt ſecundum dubitationem affirmationem et negationem ſcientiam in hac arte facere poſſet. Et de hoc vnam rationem faciemus in exemplum,vt per illam reguler ſe Artiſta de alijs quæ fieri poſſunt ſecundum conditionem huius artis, ſicut cùm quæritur, vtrum abſque motu principia huius figuræ quædam per alia tranſire poſſunt ad M vel Z? vnde ſecundum conditionem principiorum huius artis inueniet Artiſta negatiuam eſſe naturam: nam motus in hac arte eſt vnum principium generale, ſub cuius ratione omnia alia principia ſe mouent ad ſuas operationes proprias,ſicut ipſe motus per ſeipſum ſe mouet cum aliorum proprietatibus, & ſic eſt motus vt eſſe valeant omnia alia principia, et quædam per alia ſe moueant

ueant secundum suam propriam rationem,& cùm etiam concordantiam habent secundum ea quæ sunt per lineam rectam. Quarum prima est motus forma, vltima motus venenum, secundum quarum conditionem significatur quòd motus est de se essentialiter hoc quod est vt per suam naturam omnia alia principia, quæ sunt partes M vel Q, sint mobiles & mouentes,& quòd M vel Q, sub ratione illorum possunt esse mota & mouentia in seipsis & extra seipsa. Nam et concreta essentialia ipsius motus sunt accidentia in alijs principijs, vt posſint esse mobilia et mota. Et hoc etiam secundum modum, quòd principia quædam habent esse in alijs quolibet principio existente moto et mouente in quolibet aliorum, ratione cuius est motus sustentatus in M vel in Q, et partium suarum quæ sunt alia principia in M vel in Q existentia. Item etiam quoniam motus est cum suis partibus essentialibus id est cum cæteris principijs quæ sunt partes M vel Q, quæ cum

motu habent diſpoſitionem in ſuis operationibus, ſicut motus, qui habet diſpoſitionem illorum, quem quidem ſic refert eſſe motum cum intellectiua forma, materia, cœlo, ſine quibus in hac arte eſſe non poteſt, ſicut omnia alia principia abſque motu exiſtere non valent, ipſis quidem principijs exiſtentibus mouentibus & motis. Et hoc eſſe non poſſet ſi affirmatiua eſſet vera. Et quoniam etiam ſequeretur quòd principia ſubſtantialia poſſent eſſe in M vel in Q, per generationem, alterationem &c. abſque motu: quod impoſsibile eſt & abſurdum dicere. Concluditur ergo negatiuam antedictæ conditionis eſſe veram.

Hactenus Artiſta omnia alia principia conditionare poteſt ſecundum modum, quem diximus de motu, reſpiciendo conditionem & naturam cuiuſlibet, inueſtigando eorum proprietates & naturas cum rationibus dictorum quatuor triangulorum, ſecundum quod quædam conditionantur in alijs: cum quibus quidem conditionibus Ar-

tiſta

tista huius artis scientiam facere potest in compositione & magisterio lapidis philosophorum, quod sibi inuestigare dimittimus causa breuitatis &c.

De tertia figura, quæ est de mixtione principiorum figuræ S.

ET conditio huius figuræ est sicut aliarum cõditiones, scilicet quòd in qualibet camera eius ponatur secunda figura artis generalis, & quòd ipsas cameras deducat secundum suum modum per dictos triangulos & eorum species, secundum quod deduximus aliquas cameras duarũ figurarum designatarum, supradictas deductiones figurarum principijs huius figuræ applicando, secundũ quod in dicta applicatiõe dicta principia secundum eorum naturas ingredi possunt, & cum dicta applicatione & declaratione dictorum principiorum & tabularum figuræ S Artista huius artis de magisterio huius figuræ scientiam facere potest.

Diximus de modo mixtionis principiorum huius artis per figuras huius artis tres, ſecundum quarum conditiones totum magiſterium luceſcit, & regulas generales dedimus in aliquibus earum camerarum, ſecundum quas quædam principia in alijs cõditionantur: cum quo quidem commixtionis modo & camerarum aliquarum declarationibus Artiſta ſe poteſt regulare in lapidis philoſophorũ magiſterio maioris & minoris, & ideo datæ ſunt explanationes omnium principiorum, vt ſecundum ea quæ dicta ſunt, fiant iudicia in eius practica. Nunc etiam dare doctrinã proponimus, quòd quæſtiones quas vni principio applicabimus, & ſecundum deductionẽ, quam faciemus de ipſo, intelligere poteſt de aliorum deductionibus. Et etiam edicere doctrinã proponimus per quæſtiões, qualiter de Mercurio vulgi Artiſta lunam facere poſsit in tẽpore modico, vt per ipſum maius, quod quæritur, inueniatur.

QVAE-

QVAESTIONARIVS FIGURÆ ABSTRACTÆ AB ARBORE PHILOSOPHALI.

IN ista parte intendimus soluere quæstiones, quæ fieri possunt in arte ista. Et dabimus doctrinam, quomodo Artista huius artis soluere poterit eas artificialiter per figurarum cameras, & earũ significata principijs huius artis applicando principia artis generalis, & regulas, secundum quod littera significabit faciẽdo cameram de duabus litteris, aut de tribus, vt apparet in figuris, & hoc ad placitum secundum quod melius solutionem quæstionis significabunt.

Prima quæstio.

VTrum Alchymia sit ens reale? Solutio. CDE huius quęstionis ad solutionẽ applicare debemus principia huius artis per litterarum significata, & principia artis generalis, & regulas quæ magis solutioni videntur conuenire: nam finis Alchymiæ est aurificare & vegetare, seu

transſmutare, vel argẽtificare & vegetare, per quod verè demonſtratur, quòd ſubiectum Alchymiæ habet eſſe compoſitum ex auro & argento, & Mercurio vegetabili; hoc autẽ vult diffinitio principij, quoniam ſicut ignis ſe habet ante omnia in ratione calefaciendi, & aer humectandi, ſic aurum ſe habet ante omnia in ratione aurificandi, & vegetatiua in ratione vegetandi. Cùm igitur finis Alchymiæ ſit aurificare &c. oportet in ipſa eſſe aurum & vegetatiuam. Hoc eſt dictum, quod in Alchymia ſit ſubiectũ, in quo vegetatiua ſit plantata. Et ſi ſubiectum Alchymiæ aurificaret & vegetaret, ſeu argentificaret & vegetaret abſque auro & argento & vegetatiua, diffinitio principij eſſet falſa, quia nullum principium alicuius ratiõe prioritatis ſe haberet ante aliud, quod eſt impoſsibile. Et ſi in ſubiecto Alchymiæ ſunt aurum vel argentum & vegetatiua, & non aurificat vel argentificat, eſſet falſa prima regula quidditatis per primam localitatis ſignificata, quoniam eſſet aurum & argentum, & vegetatiua actualiter, & eis propriè non competeret aurificare,

care, argentificare & vegetare, quod eſt contra curſum naturæ, quia pateretur finis vacuitatem, quam vacuitatem natura ſufferre non poſſet. Concluditur igitur, quòd Alchymia neceſſariò eſt de auro vel argento,& vegetatiua quæ ſunt entia realia & vera.Igitur demonſtratur quòd ipſa eſt ens reale & verum.

Quæſtio, vtrum cœlum moueat elementa,aut elementa moueant cœlum?Solutio in declaratione figuræ quadrangularis:nam motus in hac arte vſq; ad illam partem quæ incipit, Et hoc eſſe nõ poſſet.

Quæſtio, vtrum cœlum ſit principium generale?Solutio,Item camera motus forma vſque ad illam partem quæ incipit,Veritas eius quod diximus.

Quæſtio,vtrum Mercurius vegetabilis generare poſsit Q abſque auro & argento? Solutio. (C) eſt aurum & argentũ forma, dans eſſe lapidi philoſophorum,exiſtens, efficiens principiũ atq; formans Q:cũ qua quidem forma Q habet eſſe hoc quod eſt. Et quomodo quodlibet principiũ exiſtit mediũ, per quod vnũ tranſit per aliud ad Q. Ideo dictus Mercurius generare nõ poteſt

teſt Q, abſentia auri vel argenti, quoniam deficeret ſubiectum influentiæ, & per conſequẽs Q. Et quia ſi generare poſſet Q dicta conditione, & per conſequens formare, tunc ſequeretur quòd dicta formatio eſſet proprietas propria Mercurij vegetabilis, quæ auro & argento eſt appropriata, quod falſum eſt ſecundum declarationem & explanationem formæ.

Quæſtio, vtrum in Q ſit neceſſaria pluralitas principiorum? Solutio. in declaratione figuræ quadrangularis, & cùm concordantiam habent vſque ad illam partem: Concluditur ergo &c.

Quæſtio, quare eſt Mercurius vegetabilis? Solutio. D eſt Mercurius vegetabilis per ſeipſum, & qui eſt ex partibus proprijs coeſſentialibus, quæ ſunt concreta eſſentialia ipſius, quorum ratione eſt in numero ſpecifico. Et hocidem de ſuo proprio odore & colore, quæ determinant & ſpecificant ipſum. Et eſt Mercurius vegetabilis, vt ſit hominis ſanitas, quia per ipſum à morbis quàm plurimis quãtumcunque grauibus, citra terminum conſtitutum conſeruari poſsit. Et, vt etiã iuuen-

tus

tus priſtina reſtauretur, & etiam vt ex ipſo & alijs principijs huius artis lapis Philoſophicus componatur.

Quæſtio, de quo eſt Mercurius vegetabilis? Solutio. D eſt Mercurius vegetabilis de ſuis eſſentialibus concretis, ſcilicet de ſua forma & materia, & de ſuo odore & colore, quoniam iſtæ partes in ipſo ſunt neceſſariæ. Ideo non poteſt eſſe ſine illis. Et eſt etiam B C D E F G H I K, à quibus deſcendit & generatur.

Quæſtio, quid eſt Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. eſt Mercurius vegetabilis in auro vel argento in M vel Q ſubſtantia ſimplex de ſuis ſpecialibus concretis, & quæ quidem concreta Mercurij vegetabilis inducta exiſtunt de dictorum partibus & eorũ qualitatibus.

Quæſtio, quid habet Mercurius vegetabilis in auro vel argento? Solutio. habet Mercurius vegetabilis ſuum proprium actum & operationem, cum quibus vegetat illa. Et proprietas illorum, quoniam vegetabilitas Mercurij, in quo ſuſtentatur, eſt ſubiectum ſuum proprium, ſecundum hanc artem habet ſeipſum in eis, &

facit

facit ipsa esse vegetabilia in M vel in Q, ratiõe cuius dicta aurũ vel argentũ suas multiplicant similitudines in substantijs, quæ sunt extrà. Et quoniã verè mercurius vegetabilis in eis habet actionẽ & passionem: hac de causa habet ꝑ actionẽ seipsum simplicẽ & valde liberũ. Et ꝑ passionem habet compositionẽ, sub qua stat captiuus & cõstract⁹, vt de ipso possit esse M vel Q, vt in operatiõe dictorũ fugere nõ possit: secundũ ea quę dixim⁹ in vegetali, intelligere potest Artista de omnib⁹ alijs principijs, secundũ suũ modũ & naturas & ꝓprietates eorũ.

Quæstio, vtrũ C debet ingredi in operatione crudũ aut euacuatũ? Solutio CEF. C nõ potest opus ingredi, cùm in ipso sit mixta terrestreitas cum aeritate, subtile cum grosso, spirituale cum puluere damnato. Oportet igitur euacuari, & illud quod ascenderit ad allutel capiatur: reliquum autẽ tanquam rem inutilẽ proijcere: nam diximus sæpius, oportet Artistã corpora deducere ad sui primã materiã, quia aliàs nõ posset cõcordantia medij inter C & D, quia impediret per V damnatum, ratione cuius M vel Q ex tali C composita non haberent

pote-

potestatem suas species multiplicandi in substantijs quæ sunt extrà, sed cũ igni exponerent̃, fugerent cum tota sua specie, ex eo quia fuit impeditũ medium cõiunctionis: quare concluditur, quòd C crudum opus nostrum ingredi non debet.

Quęstio, quomodo aurũ & menstruũ vegetabile cõiungunt̃ in vnitate numeri vltimati, ita ꝙ aurũ manet vegetatũ, & menstruũ vegetabile manet aurificatum? Solutio. 1 k aqua mixta cũ vino, manet aqua viuificata, & vinũ aqua viuificatũ: nã & carnes & herbę positę in melle, cõuertunt̃ in speciẽ mellis, & mel manet sub sapore rerũ sibi applicatarum, ex eo, quia minima pars cũ minima miscet̃. Itẽ vegetatiua est plãtata in elementatiua, & sic in quolibet elementato est vegetatiua in actu vel in potẽtia: nã sicut flamma ignis quæ cõburit lignũ, deducit ad actũ flammã ignis existentem in potentia in lychno. Sic vegetatiua actualiter existens in vegetali menstruo, deducit ad actum vegetatiuã, existentem in potentia in auro: nam sicut vegetatiua per omnes partes auri existit potentialiter: sic & postquam deducta est ad actum

actua-

actualiter existit, ita quòd aurũ quodammodò potentialiter tunc temporis existit actualiter vegetatum. Et vegetale menstruum quod erat aurificatum potentialiter tunc temporis existit actualiter aurificatũ, mouente se aurificatiuo potentiali ad aurificatiuum actuale & econuerso. Præterea existit coniunctio istorum in tertio numero, mouente aurificatiuo, quod est intra aurum vegetatiuum, quod est intra menstruum vegetabile, vt menstruum vegetabile moueat suũ menstruale vegetale ad deaurandũ & vegetandum, & econuerso, mouente se vegetatiuo quod est intra menstruum vegetale ad aurificatiuum, quod est intra aurum, vt vegetatiuum sine aurificatiuo moueat suũ menstruale vegetale ad vegetandum & aurificandum: & sic reuelatum est quòd vnitas vltimati numeri dictorum existit per modum mixtionis correlatiuorum essentialium, & actionis & passionis ipsorum.

Quæstio, quomodo hic lapis Philosophicus est vegetatus, cùm non recipiat augmentationem ab extrà? Solutio. B C in vegetabilibus est vegetatiua principaliter

diffe-

differens, & per conſequens naturata ſecundũ proprietates ſubiectorum, in quibus eſt plantata, & ſic in aliquibus viuere non poteſt niſi per ipſum radicale humidum ſubiecti, in quo eſt plantata, conſeruetur, recipiendo augmentationẽ ab elementis compoſitis. In alijs verò viuit, licet augmentationem nõ recipiat ſubiectum, in quo eſt plantata, quia eſt ita conformis & coniuncta humido radicali, & calori naturali illius, quòd non moritur, licet aliquod elementorum in ſe nõ recipiat ſicut eſt in melle, in quo clarè patent quę ſuprà diximus. Tamen ſi ſibi aliquid applicetur vegetatiuum mellis, tranſmutat illud in ſpeciem mellis, & augmẽtat ſpeciem ſubiecti, in quo eſt plantata. Et ſic eſt de noſtro lapide, qui habet motum naturalem, cùm retinet in ſe naturam vegetatiuę, nõ ea conditione, qua arbores & animalia, ſed habet ipſam per modum, quo humidum radicale eſt calori naturali cõiunctum vegetatiuitate, vegetabilitate, & vegetare in tantum, quòd licet augmentationem non recipiat, non ea propter moritur, ſicut de melle diximus.

X Quæſtio,

Quæſtio, quomodo (C) eſt aptum ad ingrediendum magiſterium? Solutio (C) D. Iſta camera ſignificat quæſtionis ſolutionem: nam D eſt ſufficiens in (C) ſicut maior quinta eſſentia in inferioribus, inter quæ (C) D nulla eſſet operatio, ſi inter ea non eſſet concordantia: nam quantum forma eſt nobilior, tantum nobiliori indiget materia, & per conſequens concordantia maioris nobilitatis. Ex quo reuelatur Artiſtæ, quòd quantum materia magis propinqua eſt ſimplicitati, tanto màgis apta nata eſt ad coniungendum cum forma, quæ eſt de ſimplici natura, ſicut clarè videmus: quia cœlum quod eſt de ſimplici natura maiorem habet concordantiam cum prima materia, quàm cum elementis, & maiorem cum elementis quàm elementatis. Et maiorem etiã habet cõcordantiam cum igne, quàm aere &c. Cùm igitur noſtrum magiſterium oportet eſſe per ſummam concordantiam materiæ & formæ, oportet (C) C eſſe aptum illo modo, quo ſumma concordantia generetur inter (C) D quod eſt quòd Artiſta deducat ipſum ad maiorem

iorem simplicitatem quàm poterit sua natura recipere, et tunc (C) erit aptum ad compositionem ingrediendum, quæ simplicitas est quòd couertatur in R, si aliter, esset ibi mutua resistentia per purum & impurum, qua ratione esset destructum medium coniunctionis naturalis inter (C) D.

Quæstio vtrum metalla perfecta habent necessariò conuerti in elementa, vt possint esse materia nostri lapidis, aut si sunt apta nata ad essendum materia lapidis nostri absque eo quòd diuidantur per elementa? Solutio C E. necessarium est quòd metalla dundanturin elementa, ex eo vt eorum materia appropinquetur ad suum genus, quod est prima eorum natura, et tunc ipsorum talis materia est magisterio sufficiēs ad nouam regenerationem: aliàs enim quantum metalla elongarentur ab E, tantum elongarentur à prima sui natura, et per consequens à noua regeneratione artificiali, quod est medium, per quod metalla cum D termiminari debent in M vel Q: constat igitur affirmatiuam esse veram.

Qnæstio quomodo fit fermentum compositum? Solutio CF compositū fermentum fit ex prima materia & natura metallorum & oleo, guttando guttam post guttam, & post hoc cum Mercurio nostro naturali inceratione, quod est medium coniungens Mercurium cum dicta prima materia: alias enim potentia & operatio deficerent in lapide, ratione cuius nō posset potentiam in alio habere. Post hoc quòd humectet, induret, donec fiat sicut gumma: tunc verò per modum istum est perfectum compositum fermentum quod dicitur gumma, quæ habet tantam potentiam conuertendi, quantùm sufficit suæ naturæ.

Quæstio, quid est fermentum simplex et fermentum compositum? Solutio. CG fermenta simplicia sunt illa quibus nihil est admixtum, sicut sunt elementa per se simpliciter sumpta. Fermenta composita sunt, quando quædam cum alijs miscentur. Quare sit reuelatum quòd si corpora perfecta specialiter nescis reducere ad ad sui primam materiam, non poteris habere nec fermentum simplex, nec fermentum

tum compositum. Et si dicta fermenta nõ habes, erit lapis fine vacuatus. Pręterea sua qualitas in substantijs extra non haberet dominium.

Quæstio, vtrum in magisterio sit necessaria mixtio? Solutio. in declaratione istius principij, quæ designatur per cameram C G. Quia aliàs non posset esse concordantia inter C (C) D vt inter fermenta simplicia et composita. Quare dissolutio in nostro opere requiritur necessario? solutio C H. in ista camera reuelatur solutio quæstionis: nam necessarium est quòd Artista per artificium habet corpora corrumpere, vt ipsa per corruptionem ad primã sui nturam reducat, quæ quidẽ corruptibilitas oportet vt se iuuet cum dissolutione, vt fiat destructio vnitatis per dissolutionem partium, vt succesſiuè per partes minimas trahatur à corporibus sui primordialis materia, quod verò fieri nõ posset absque dissolutione, ex eo, quia deficeret medium, cum quo corruptibilitas & contrarietas se iuuare habent contra concordantiam vnitatis destructibilis & corruptibilis: quæ verò vnitas non deue-

niret ad non esse per corruptionem, nisi seipsam corruptio iuuaret cum dissolutione.

Quæstio, de quo sufficit lapidi philosophorum ad dandum pondus, qualitatem, quantitatem, colores & similia substantijs per eum alterabilibus? Solutio CI. generatio est id per quòd creantur formę, nouæ, quæ verò esse non posset absque corruptione, per quam priuantur formæ antiquæ: nam quælibet formarum propriam naturam et specificam habet, cum qua naturat materiam, sicut species auri est forma auri, format materiam multùm beno complexionatam in humido radicali et calore naturali in pondere, mollitie, resistentia ignis, et calore citrino, & forma Veneris format materiam leuem male complexionatam cum fecibus terreis &c. & sic de alijs metallis: vnde patet quòd materia conditionatur conditione formæ per generationem, et ab ipsa recipit virtutem & proprietatem, vt alia materia formata natura humana recipit omnem conditionem illius formæ: & sic existit materia alia cum alio pondere,

colore,

colore, quantitate, qualitate &c.& ſic de aliis rebus generabilibus & corruptibilibus, quorum materia complexionatur conditione formæ, qua nouiter eſt formata: & ſic concluditur quòd lapis philoſophicus ſufficit ſubſtantijs prædictis de forma naturali, qua eſt formatus iuuante ſeipſo ad dictam transformationem cum generatione ad pondus nouum, molliciem & bonam complexionem &c. Et cum corruptione ad priuandum horum contraria vel econuerſo, ſicut ſi lapis fuerit male formatus &c. quæ forma mouet materiam, vt ipſa influat ſuam naturam cum dictis duobus inſtrumentis, ſicut faber qui mouet materiam ferri cum martello in formam claui, & illam corrumpit quando vult, et illam materiam format forma cultelli: ſic metaphorice et multùm melius lapis philoſophicus operatur vt dictum eſt.

Quæſtio, quales ſunt colores apparentes in opere? Solutio CK. quęlibet quatuor cauſarum ſuũ habet colorem ꝓpriũ,

 quorum

quorum ſimilitudo apparet in elementatis, vt diximus in tabula generali, ſecundum quod quodlibet maiorem habet concordantiam cum aliqua illarum, vel contrarietatem, cùm quidã ſunt colores, qui apparent per differentiam & concordantiam. Alij, qui apparent per concordantiam & contrarietatem, in dictę tabulæ generalis diximus tractatu. Et quia dum quodcunque ſuppoſitum elementatum generatur per dictarum quatuor cauſarum mixtionem, per ſucceſsionem ſubmittitur vnum alteri, & ſic fit de ſuo colore, quia vnus color ſubmittitur alteri. Et ideo quia lapis philoſophicus in ſua perfectione naturam habet ignis ſimplicis, ſimilem habet colorem concordantem cum igne, cuius color ꝓprius eſt rubeus. Et quoniam antequam perueniatur ad ignis ſphæram, oportet per aeris ſphæram tranſire, ideo ante rubeum apparet color diaphanus cũ citrinitate, ex eo quia ignis cum aere eſt mixtus. Et quia antequã ad ſphærã aeris perueniatur, oportet tranſire per ſphæram aquæ. Ideo ante colorem aeris, quando lapis tranſit per ſphæram

aquæ,

aquæ, apparet color aquæ proprius, qui est albus. Et quoniã terra est principium, per quod incipit ascensio, dum lapis est in eius sphæra, apparet in eo color niger, qui est color proprius terræ. Sunt igitur colores quatuor, causati à principalib⁹ causis, apparentes in lapidis generatione, scilicet niger, albus, citrinus & rubeus. Et hoc intelligere habet Artista, quòd vnus post alium successiuè secundum regulationem sphærarum generetur, vt non destruatur medium coniunctionis: quoniam vnus color est medium inter vnum & alium. Aliàs si priùs apparet rubeus, quàm niger vel albus, vel croceus, & croceus quàm albus vel niger &c. est destructa ordinatio naturalis mediorum, propter defectũ concordantiæ virtutis, & causarum triangularitatis innaturalis contra quadrangularitatem naturalem medij. vnde fieret influxus acuti anguli contra influxionem recti anguli, quod est circa esse & perfectionem: quod quidem esse & perfectio esset destructum propter influxum innaturalem triangularem, qui concordantiam habet cum defectu & nõ esse. Quare opor-

tet ita rectè gubernare ignẽ per accidens, quòd sequatur quadrangularitas dictorũ colorum: nam vt explanauimus in practica: aliàs enim nõ haberet subiectum, cum quo se regulare poßit ad cognitionem lapidis philosophorum, quia quando arbitraretur ipsum incipi ingredi digestionẽ, esset crudus vel combustus propter inordinationem colorum, qui sunt demõstratiua totius regiminis.

Quæstio, quare est separatio? Solutio C G H. Finis huius separationis est, vt prima materia à vegetabilibus & mineralibus per minima trahatur priùs, vt in vino per rectificationem, per canonum distillationem, & circulationem. In alijs autem per elementorum separationẽ, sed prius oportet, vt putrefiant, absque quorũ separatione lapis noster fieri nõ potest. Et est separatio, vt separetur mundum ab immundo, subtile à grosso, leue à ponderoso, sicut elementa, vt terra ab aqua, ab igne, & econtrà, aqua ab aere & econuerso, terra fructifera à cinere &c. Aliàs enim esset destructa amabilitas concordantiæ istarum rerũ, quæ licet sunt partes nostri

lapidis

lapidis propter confusam & mixtionẽ impuram & inordinationẽ naturalem, quæ sit. Istud principium & eius finis conditionem Artista in suo opere vero consideret.

Quæstio, cum quo cognoscit Artista, quòd lapis philosophicus generatur ex primordiali natura vini, vel alterius vegetabilis, & auri vel argenti, & aliorum metallorum? Solutio C F. Potẽtia est id, cum quo agens attingit obiectũ: nam visus videt quòd nulla generatio de vna natura in aliã fieri potest, nisi res alterabilis omnimodè dissoluatur, & per minimas reducatur de forma in formã vsque ad primam materiam sui, quæ appetitũ habet ad hanc formam, quia si aliàs esset posſibile, quòd remanente sub forma vna, esset posſibile sub altera stare, & habere cõditiones illius naturales absq; eo quòd à priori corrumperetur, sicut pipere existente sub specie piperis, posset stare sub specie arietis, absque eo, quòd ipsum piper corrumperetur, quoniam sic piper naturã posset habere arietis, & ecõuerso, quod est imposſibile. Præterea metalla ipsis existentibus

solidis,

ſolidis, & ſub vnica forma ſpecifica ſtare ſub ſpecie aquæ, vel alterius elementi,& quodlibet eorum poſſet in elementa conuerti abſque eo quòd corrumperentur à propria vnitate,quod eſt impoſsibile. Intelliget igitur cum potẽtis intellectiuitatis,intelligibilitatis, & intelligere cũ quo mouet artificiũ, & aſsimilat̃ naturæ. Quia dicta potentia mouet & intelligit, quòd id quod cauſa facere nõ poteſt, non poteſt facere eius effectus. Sicut quia natura generare,nec materia alterare ſubſtantiam, & ponere ſub alia forma noua poteſt, niſi illam ad primam materiã reducat: ſic nec ars conſimiliter & minus illud facere poteſt, cùm ſit eius effectus. Et in iſto paſſu errant aliqui truffatores occæcati,qui lapidem ſeu Alchymiam componere intendunt abſq; reductione rerũ,quę eſſe habẽt partes illius ad ſui primã materiã. Et quia neſciunt exſpoliare formam antiquam, neſciunt ipſi materiæ inducere nouã formam, ex eo quia materia relinquere non vult ſuam primã formam. Et quia non iuuant naturam per corruptionẽ,non iuuat ipſos natura cum generatione:habet igitur

tur Artista dictam etiam cognitionem per vegetatiuam existentem in aliqua specie quæ generat ens ponendo ipsum sub sua specie per reductionem illarum ad sui primam materiam, quas ad sui speciem cõuertere nõ posset, nisi illas per minima dissolueret, & subtilem & magis propinquam simplicitati materiam caperet ad conuertendum in suam speciem: & ideo hęc est causa quare ab animantibus tantę emittuntur feces, vt per egestiones, per vrinam, per sudorem &c. & in arboribus per gummas, quæ sunt earum sudores. Quare est ad intelligendum quòd ad quamcunque regenerationem opportunum est res regenerabiles ad sui primam materiam reduci.

Quæstio, vtrum diuisio elementorum à quocunque elementato sit posibilis artificialiter? Solutio. E G sic faciemus vnam rationem pro parte negatiua, & aliam pro affirmatiua: si diuisio elementorum esset posibilis per artificium, esset posibile quodlibet elementorum per se ad partem sui propriam & simplicem naturam existere, alięs non essent diuisa immo

mo essent mixta. Et sic Alchymista posset habere simplicem aerem ad partẽ, in quo non esset caliditas. Et sic de igne, in quo non esset siccitas &c. ratione cuius demonstratur, quòd vnum elementorum possit esse sine alio, habente quolibet solùm primam qualitatem naturalem, non mixtam cum alijs, ita quòd non haberet appetitum ad suam speciem multiplicandum, nisi solummodò ad essendum hoc quod est impossibile, & contra ordinationem, quam A posuit in elementis & eorũ naturis. Cuius ratione voluit quòd vnum sine alio esse non posset ad hoc, vt esset generatio & corruptio elementatis, & quòd species conseruarentur in indiuiduis, quod esse non posset, si elementum quodlibet per se secundum propriam qualitatem separatum esset ab altero. Prætetea destructus esset triangulus viridis, & virtus actionis & passionis &c. Demonstratur igitur quòd natura sufferre non potest artificium operari est impossibile. Solutio G X. Alchymista in suo opere intelligit elementa ad partem separari non sic simpliciter & absolutè, sicut dicitur

citur in ratione superiori. Sed intelligit ipsa cōposito & mixto modo separari taliter quòd vbi fuerit subiectum, quod ipse ignem vocat, magis sit de simplici qualitate ignis quàm de altero elemento. Et sic de aere, vbi magis est de humiditate quàm in igne. Et sic de terra & aqua. Et talis ignis licet sit compositus, sua simplex qualitas innata conuertit partes elementorum, quæ magis cum ipso participant, vt sua potestas sit maior in virtute. Et sic de aere, qui elementorum qualitates, quæ magis cum ipso participant, aerificat, vt posit in alijs elementis suam similitudinem multiplicare. Et sic de aqua & terra. Hanc ergo diuisionem nō considerat Alchymista absolutè, vt superiùs diximus, sed considerat ipsam mysticè & artificialiter, & quodlibet elementorum compositorū trahere taliter, quòd sint magis propinqua simplicitati quàm esse posint per artificium. Si igitur respicit Artista, explicata est intentio Alchymię & ignis, quam in Felice considerauimus in Capitulo, quod incipit, Felix petiuìt à quodā philosopho, si Alchymia est ars. in9 qui incipit,

Infra

Infra ignem, & Alchymistam quendam fuit questio. Et sic manet affirmatiua questionis vera, quòd videlicet diuisio elementorum à quocunque elementato est possibilis artificialiter.

Quæstio, quare metalla minus habent de corruptione, quàm aliquod aliud corpus elementatum? Solutio C M I. Induratione infinita nulla est corruptio, immo intantum est perfectum ens, quòd formaliter in ipsa potest esse generatio absque corruptione. Et ideo elementa appetitum habent ad finem, ad quem creata sunt, hoc est quòd sint in aliquibus corporibus cõpositis cum maiori cõcordantia durationis sine corruptione. Et quia natura metallorum est magis dispositа per dictã concordantiam contra corruptionem, huius ratione astruitur in metallis, in quibus est minus de corruptione, quàm altero corporum cõpositorum ex quatuor elementis. Ratio huius est, quia totũ corpus elementatum indiget magis rebus exterioribus quàm metalla. Et ideo metallorũ corpora melius sustinere possunt durationé quàm aliqua alia corpora.

Quæ-

Quæstio, quare elementa habent maiorem concordantiam in metallis, quàm in aliquo aliorum corporum elementatorũ, sicut sunt animalia, plantę, herbę etc. solutio CFI. Generatio quæ est in metallis non habet medium: quia elementa per instinctum naturalem ipsa generant metalla, absque eo quòd vnum alterum generet, secus est in animalibus et plantis: quia vnum animal generat aliud, et vna planta aliam: et quia generatio metallorum est immediatè influxa in ipsis metallis, et per causas principales, quæ secundum proprias naturas formæ et materiæ sunt incorruptibiles, ideo ipsa metalla nõ sunt tam corruptibilia, sicut cętera corpora ad significandum æternam et infinitam generationem, in qua nullum est medium, nisi solùm Deus infinitus et æternus. Et ex hoc reuelatur Artistæ, quòd eo quod vnum metallum non generat aliud quòd quædam non in alijs.

Quæstio, quomodo Artista intelligit vnum metallum in alio generari ex eo quòd natura vnius in tantum est ab altera remota, quòd quædam in alijs nõ sunt

 mixta?

mixta? Solutio. C G esse in alio dupliciter consideratur aut actualiter aut potentialiter, metalla autem naturaliter, actualiter non sunt mixta quædam in alijs sicut plumbum, quod secundum propriam naturam & actualiter non est in auro vel argento &c. nec econuerso: quoniam sic resultaret quoddam ens quod nec esset plumbum nec aurum etc. Quod esset absque vtilitate et vacuitate finis auri aut argenti &c. et quoniam talem vacuitatem natura sufferre nō poterat, ideo in alijs mixta quędam naturaliter non permitteret, sed ipsa metalla sunt potentialiter quædam per omnia, et omnia per vnum, sicut vna species in omnibus esset, omnes in vna natura indiuidualis existens alicuius speciei potentialiter in aliquo ente generabili et corruptibili non posset conuerti nec formari actualiter ab illa specie, sicut caro humana potentialiter existens in pomo, vino pane, nō posset actualiter formari sub specie humana, et sic de alijs rebus similibus istis eatenus propter istam mixtionē potentialē Artista habet modū intelligendi id quod

est in

est in potentia in vnoad actum reducere mediantibus BCDEFGHIKLMNOPRQ.

Quæstio quomodo Artista intelligit quòd lapis philosophicus necessario non potest componi ex alio præterquam ex metallis & menstruo vegetabili? Solutio CMF. actus proprius qui est metallorum finis, & vegetabilis menstrui & necessitas medij mouent intellectum ad intelligendum quod ex alijs impossibile est fieri rebus, ex eo quia Artista artificialiter aurificare intendit seu argentificare & vegetare et coniungere extrema per medium sapiens naturam vtriusque, quod medium dicitur terra, ab alijs corporibus eleuata in sulfur naturæ, quod dicitur sal philosophicum, vel Mercurius vegetalis coniungens omnia extrema ad vnum finem. Et in isto passu cognoscit intellectus quòd nisi elementa fuerint Mercuriata, quòd extremum cum extremo coniungi no posset ad vegetandum, sicut elementa conuersa in terrã suam vel alienam, quía alterandi potestatem non haberẽt propter medij defectum: est igitur actus principiorum id per quod Artista intelligit opus

necessariò ab istis rebus fieri & non ab alijs &c.

Quæstio, vtrum sicut plumbum mutatur in aurum, mutentur accidentia plumbi in accidentia auri, hoc est quòd mutentur quantitas, qualitas, actio, paſsio, habitus, nigredo, mollicies &c. plũbi, in quantitatem & qualitatẽ auri? &c. Solutio. Probatum est suprà, quòd lapis philosophicus est vegetabilis & vegetãs. Respondẽdo igitur ad quæstionem. Sicut vegetatiua constituta est de vegetatiuo vegetabili, & vegegetare & vegetatiuũ in inuegetabili propinquo conuertit vegetabile remotũ, videlicet mixtionem elementorum, in qua vegetatiuum & vegetabile exercere habẽt suum actum, & sic conuertitur esse & natura elementorum in essentiam & naturã rei vegetantis. Ita quòd forma in formam, materia in materiam, & accidentia in accidentia cõuertuntur, & sic habet fieri generatum, transmutãdo speciem in speciẽ, hoc est in indiuiduum vnius in alterum. Et hoc fit per separationem formæ à forma, & materiæ à materia. Sed contra hoc obijci potest. isto modo: Si lapis philosophicus

phicus plumbũ mutat in aurũ, sequitur quòd effectus mutat causam: patet:quia cùm lapis tempus, qualitatem, quantitatem &c.habeat ab artificio: plumbum autem omnia ista à natura recipiat,ratione cuius habet tempus naturale &c. Hoc autem est impossibile, & contra cursum naturæ, ratiõe cuius videtur quòd nullum quid naturale per artificiale conuerti potest,cùm se habeat tanquã superius ad artificium. Contra istam obiectionem qui nihil habet realitatis, oportet deducere triangulum viridem, dicendo,differentia existit inter artificiale quid,et naturale,et naturale et artificiale simul. Nam prima suppositio primæ rationis est falsa,quæ supponit lapidem entitatem solummodo habere ab artificio,et non à natura,cuius ratione nihil valet suppositio,cùm nihil sit artificiatum,quin prius sit naturatum,et per consequens naturale.Sed quia lapis habet entitatem artificialem et naturalem,ideò mutat entitatem naturalem ratione entitatis naturalis in illo existentis in entitatem suæ formę naturalem,quę aggregata fuit per artificium,et sic tem-

pus naturale mutat tempus artificiale in tempus naturale, iuuante arte ex eo, quòd natura no haberet instinctum ad talia agendum, nisi materia administraretur per Artistam, sicut patet in electuario & syrupo &c. Quæ natura nunquam faceret, nisi debito modo administraretur materia per Apothecarium. Et similiter natura de se non haberet discretionem sumendi, nisi medicus debito modo naturæ infirmi administraret.

Quæstio, quid est perfectum ens? Solutio CM. Perfectum ens est lapis philosophicus non fermentatus in virtute neque in quantittte.

Quæstio, de quo est perfectum ens? Solutio DM. est de sua vnitate simplici, & est de suis partibus, scilicet C D E F G H I K L O P &c. Et etiam de Artista ipsum componente.

Quæstio, cum quo est in vltimata vnitate positum? Solutio CK. perfectum ens est positum in vltimata vnitate per modum, quem habet Artista in intelligendo & cõbinando principia ad perfectionem ipsius per doctrinam & processum huius artis.

artis. Eſt etiam eius vltimata vnitas illius in eſſe poſita cum naturis & actibus C D E F G H I K L O P &c.

Quid eſt fermentatio? Solutio C N. Fermentatio eſt principium, ſignificans duplicem multiplicationem, videlicet quantificatiuam tãtùm & virtualem virtutem. Quantificatiua eſt, quæ concernit multiplicationem quantitatis & defectum virtutis. Virtualis verò per contrarium, ſcilicet quæ ſignificat multiplicationẽ virtutis, & detrimentum quantitatis. Alia verò eſt, quæ concernit multiplicationem virtutis & quantitatis ſimul. Prima verò fit cum Mercurio vulgi, vt reuelatum extitit in Teſtamento noſtro, in capitulo quod incipit, Fili tu prendeas vna vncia, & de illa dicta medicina multiplicanda &c. per totum. Secunda verò fit, vt reuelatũ eſt in libro ſecundo, in Capitulo quod incipit, *Quantiaras acabads los dites medicines &c.* per totũ. Multiplicatio virtualis & quãtificatiua ſimul reuelata eſt in practica arboris philoſophalis, in parte illa quę incipit, Eſt etiam aliud de ſecretis naturæ, quomodo de M, Q facere poteſt.

Quæſtio, quare eſt fermentatio? Solutio C N. finaliter fermentatio eſt, vt Artiſta habeat modum, cum quo multiplicare ſciat tribus modis in præſenti quæſtione explicitis, vt ſciat euitare maiorẽ laborem quantum poſsibile fuerit, aliàs nõ haberet poſſe intelligẽdi euitationẽ longi operis.

Quæſtio, de quo eſt fermentatio? Solutio D N. Fermentatio eſt de ſuis partibus, ſine quibus eſſe nõ poteſt, puta formentatiuum, fermentabile & fermentare. Et eſt de D C & mercurio vulgariter intellecto.

Quæſtio, cum quo fit fermentatio? Solutio K N. Et quæſtio quidditatis fermentationis.

Quæſtio, vtrũ operatio ſit principium neceſſarium ad opus Alchymicum? Solutio E P. Manifeſtũ eſt, quòd veritas huius quæſtionis conſiſtit per affirmatiuã, quoniã ſi eſſe poſſet lapis philoſophicus abſq; operatione, vel aliquod aliorũ principiorum, ſua natura nõ habuiſſet appetitum, niſi ad exiſtere, & non agere, & ſic quodlibet eorũ eſſet ocioſum, & ſine proprio vacuum, ratione cuius vnum principiũ appetitum nõ haberet ad alterum, & ſic eſſet deſtru-

destructa concordantia, per quam omnia principia huius artis concordant ad vnũ finem, & cuius absentia esset contrarietas, per quam sequeretur destructio vnionis: quod quidem natura sufferre non posset. Est igitur operatio principium necessariũ in arte ista, vt sequatur inde plenitudo finis per omnes operationes specificas omnium principiorum huius artis, sicut operatio Artistæ & B C D E F G H I K L M N O P Q, contra vacuitatem quæ queritur per ociositatem illorum.

Quæstio qualis est modus secundum quem totus finis magisterij habetur completus? Solutio B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V. In ista enim parte voluimus quòd X significet calorẽ fimi, qui dicitur calor primi gradus. Z verò significet calorem furni secreti, qui dicitur calor secundi gradus: Y verò significet ignem cinerum, qui est calor tertij gradus, vnde modus est iste quòd tu obiectes materiam de qua, quæ est C D, vnde tu capias C & ponas super ipsum de D, quod natet superius per quatuor digitos, & ponas ipsum in X per sex dies naturales,

exinde C conuertitur in T, et ſic forma vnam figuram, quæ eſt de C D X, in cuius medio eſt T, deinde tu accipias vas ſicut eſt, & vapora ſibi aquam per Y, et T conuertetur in V in quadrangulo dictæ figuræ forma vnum triangulum de Y T V, deinde ſuper V ponas D, quod natet per quatuor digitos & ponas in X per menſem cum dimidio ad putrefiendum: deinde extrahe vas, & pone in igne de Z, deinde dimitte ſtillare donec plus non ſtillet: deinde pone vas in Y et exibit aqua ſpiſsior prima, quam aerem dicimus, deinde ſuper feces reitera de D per pondus certum, et ſtet per tantum tẽpus ſicut prius, et diſtilla vt prius, extrahe aerem donec plus noluerit diſtillare per Y, deinde fiat reiteratio de D ſuper V, donec plus de aere noluerit diſtillare per Y, quod cognoſcere poteris, forte modicum diſtillabit, et ſic forma aliam figuram quadrangulam videlicet de V D X Y, in cuius medio ſit S, de inde accipe S et mitte ſuper V quod man ſit in cucurbita, et claude vas cum ſuo coopertorio, et pone in X per quadraginta
dies

dies, deinde extrahe et ponas vas in Y et exibit R S simul, caueas tamen ne rubefiant feces per multum ignem, deinde R S in vase ponas in X, et exibit S, et R remanebit in modum olei: & si ille calor non suffecerit, ponas vas in Y, separabis S de R: deinde seruabis R ad partem, & S ponas super V, et pone ad inhumandum per quindecim des in X, deinde extrahe, distilla S per X vel Y, et R ponas cum alio in vase suo, et sic reiterabis putrefactiones, distillationes, donec noluerit plus R de V exire, quod cognoscere poteris: quia erit tam modica quantitas de R quòd erit quasi insensibile, et V erit nigrum subruffum. Et sic formatur alia figura quadrangularis de S V X Y, in cuius medio est R: deinde in parte ista voluimus quod (A) significet animam ignis, et quod (B) significet animam aeris, et quod (E) significet animam terræ: deinde recipe S & ponas in X per octo dies: postea ponas S in X, & distilla quantum poterit per illum calorē distillare, deinde reitera

reitera id quod diſtillauerit ſuper feces, & pone ad inhumandum per ſeptimanam deinde diſtilla per X, et reitera id quod ſtillauerit ſuper feces, & ſic facias vſque ad ſeptimam diſtillationem, reiterando inhumationes & diſtillationes, ita quòd in terra inhumatiõe ſtet in X per quatuor dies, in alijs verò per tres dies: & ſic formatur alia figura triangularis de D S X, in cuius medio eſt (B) ita ſimiliter per eaſdem inhumationes & diſtillationes per X facies conuerſionem de R in (A), & ſic formatur alia figura triangularis de D X R, in cuius medio eſt (A) Et finita eſt rota elementalis, et fixio, et exuberatio elementorum ſcilicet S et R per corruptionem et generationem: deinde tu accipias V et euacuabis ipſum per magiſterium, quod te docuimus in practica, quam Breuem cognominamus, donec ſit deſertum et depopulatum, et conuertatur in ſulfur naturæ, et ſic formabis aliam figuram quadrangularem de D V X Y, in cuius medio erit (E) et ſic erit finita rota corruptionis, cuius inſtrumenta ſunt D X Z Y: vnde poſtquam finita eſt rota corruptionis, oportet

oportet sequi rotam generationis. Et volumus, quòd hic (O) significet cōpositum de R S, & quod (P) significet compositum de V R: vnde ad faciendum cōpositum de R S, quod conuenit ad aurum, tu accipe quatuor partes de R, & cū eis misce quindecim partes S, & ponas ad inhumandū p quindecim dies, & distilla per X, reitera & inhuma donec manebit in fundo vasis ad modū olei splendidissimi. Tunc R S sunt conuersa in (O) quod est limus. Et sicut te docuimus de cōuersione R S in (O) eo dogmate facere de V R te hortamur in eorū conuersione in (P) & sic formantur duæ rotæ quadrangulares. Prima est de R S X Y, in cuius medio est (O) Secunda est de V R X Y, in cuius medio est (P) Deinde tu capias de (O) & cum ipso misce de D ad sextā partem, & pone ad inhumandum triginta diebus, & formabitur alia figura triangularis de D (O) X in cuius medio est (Q) rubeū quod oritur de D (O) X. Et cōsimiliter facies de (P) miscendo cum ipso vnam partem cum dimidia, de D, & sic formabitur alia figura triangularis de (P) de X, in cuius medio est (Q) ad album. Et si nolueris D

ris D commiſcere, vt eius laborem nõ faciasːcapias igitur(O) & cera cum eo E, donec fluat ſicut cera, & inhuma per decem dies, deinde itera cerationem guttam poſt guttam, donec videris quod faciliter currat, ſicut cera. Et tũc capias iſtam materiam, & mittas in cucurbita philoſophalẽ per modum quem te docuimus in practica arboris, quòd ſic eſt noſtra intentio, & ponas in 7. per 150 dies extrahe, & factum eſt, & proſequere, vt ibi explanatum extitit, & talis eſt modus propriè, ſecundũ quem Artiſta ſe regulare debet in opere. Sed attende bene quòd cerationem facere potes cum igne & aere, diuiſim abſque eo quod ante cerationem reducuntur in vnum. Et ſic finita eſt rota generationis, per quam habebis quod optas. Fili modò ex iſtis duobus limis formare potes multa & diuerſa opera in latitudine magiſterij: Primo modo in magiſterio operis regalis, vt fiat dictum ſuprà in ſuo loco, vel per magiſterium cerationis cum terra propria elementorum, & decoctione explicata in practica Sermocinali, cerando cum aere priùs & igne

per

per pondns prędictum, vel cum limis supradictis, factis ex aere & igne. Et sic finitur rota generationis, per quam habėis quod optas. Recolas igitur quòd finis magisterij habetur completus per conditionem trianguli rubei per rotam corruptionis principiando & finiendo per rotam generationis: & hoc fit corrumpendo vnam figuram, & generando aliam, vt corrumpendo T, & generando V, & corrumpendo V, & generando R S &c. vsquequo oriatur M vel Q per sua media, vtputa X Z Y, quæ sunt medium per quod T conuertitur in V. Et etiam X Z Y sunt medium, per quod V conuertitur in R S. Et sic V est mediũ inter T & R S. Post X Y Z est medium, per quod R S conuertuntur in (A)(B) Et sic R S est medium inter V & (A)(B) Deinde X Y Z D est medium, per quod (A)(B) cõuertuntur in (O)(P) Et sic D est medium inter (A) (B) & (O)(P) Item Y & X & Z est medium, per quod (O)(P) coniunguntur (E) Et sic (O)(P) est medium inter (A) (B) & M vel Q.

Quæstio-

Quæstiones figuræ quadrangularis.

DIximus de quæstionibus figuræ abstractæ ab arbore philosophali, in quibus plura dubia soluimus, quæ erga artis approbationem & magisterium versabantur per aliquas eius cameras, & in quibus claram practicam pandimus Artistæ: nunc dicendum est de quæstionibus figuræ quadrangularis, per quas clara notitia habebitur in hac arte.

Quæstio, vtrum Deus sit primaria causa huius operis? Solutio B C. Deus est prima causa, & sic mundus est eius effectus: aliàs enim sequeretur quòd alter esset eius effectus, & sic per cõsquens mundus esset æternus. Præterea essent duæ æternitates, & sic duo Dij, quorũ quilibet esset infinitus, cùm de ratione magnitudinis, æternitatis sit ęterna singularitas, cum qua æternitati est solummodò vna infinitas. Aut sequeretur, quòd si mundus nõ esset æternus, & est, & nõ est effectus Dei, quòd ipse creauit seipsum, & etiam sic sequeretur quòd mundus esset antequam esset, quod est im-

est impossibile. Est ergo mundus effectus Dei, & quicquid in illo continetur, & naturale & artificiale. Concluditur ergo quòd affirmatiua huius quæstionis est vera, & quòd prima causa tanquam forma principalis mouet intelligentiã, id est Artistæ animam, ad intelligendum & recolendum subtilitatem & difficultaté huius artis. Et in isto passu reminiscatur Artista, quòd sit concordantia inter ipsum & causam principalẽ absq; contrarietate, vt primus motor moueat intelligentiã per rectam lineam ad veram intelligentiam, vt patefiat sibi id quod est occultũ in magisterio huius artis.

Quæstio, quem modum tenebit Artista, vt sequatur naturam per artificium? Solutio. Omnes cameræ huius figuræ. Modus est iste, vt significatur per secundam & tertiam cameram. Qui Artista debet obiectare prima principia quæ sunt materia & forma. Secundò debet obiectare elemẽta simplicia. Tertiò elementa cõposita. quartò indiuidua elemẽtata. quintò potentiã & operationem omniũ supradictorũ, quæ facere possunt post mixtionem.

nem, ſextò mixtionē, ſeptimò diſſolutionem & generationem, octauò colores apparentes in opere, nonò digeſtionē, quam præcedunt ceratiões in quæſtionibus primæ figuræ explicatæ, decimò ipſum lapidem, vndecimò fermentationem, duodecimò cū quo operari debet fermentationem & multiplicationem quantificatiuā & virtualem per ſe & ambas ſimul, decimotertiò & vltimò ipſum lapidem fermentatum. Vnde nota bene, quæ hîc dicemus: nā natura corrumpens aliquod indiuiduum primò putrefacit illud, poſtea ſeparat elementa compoſita, quæ ſunt in indiuiduo magis propinqua. Poſtea verò quodlibet illorum deducit ad ſummam ſimplicitatem: poſtea verò ad primam materiam illa reducit. Exhinc verò poſtquam finita eſt rota corruptionis, incipit rota generationis, incipiendo à materia prima, poſtea ad elementa ſimplicia, poſtea per mixtionem elementorum ſimplicium oriuntur elementa compoſita. Et etiam ex elementis compoſitis oritur ſubiectum elementatum, ſecundum propriā ſpeciem & formā, ſub quā attrahuntur

tur elemẽta ad illius cõpositionem. Si bene nos hîc intellexisti; dictus est modus, quẽ Artista sequi debet in magisterio nostro: vnde notare debet quilibet inquisitor veritatis, quòd ipse incipere debet vbi natura finiuit per rotationem corruptionis, & contrario modo figuræ trianguli rubei, incipiendo à fine, postea à medio, & sic successiuè vsq; ad principiũ. Hoc autẽ habet facere cum principijs figuræ corruptionis, quæ sunt Calcinatio, Dissolutio, Putrefactio, Diuisio, Purificatio. Per ista enim principia incipit lapidis corruptio. Deinde sequi oportet generationis rotã, de qua Artistam oportet instrumentum facere, cum quo generet lapidem, regendo principia sua successiuè, secundum quod magisterium exigit: quæ quidem principia sunt, Mixtio, Inceratio, Decoctio: ista enim principia si debitè regantur, sunt instrumenta generationis nostri lapidis. Et sic potest Artista formare vnã figuram ex duobus circulis immobilibus, quorum primus continet principia supradicta, & vocabitur rota corruptionis. Deinde in alio circulo inferiori po-

net vnum triangulum cum dictis tribus principijs, etiste circulus vocabitur rota generationis. Quando verò Artista cũ debita materia finierit istas duas rotas, habebit quod optat, in quarum medio ponas O, quod volumus significare finem et complementum operis: & iste est modus, quem oportet tenere ad sequendum naturam per artificium.

Quæstio, qualis est consideratio, quam homo habere debet de principijs huius artis? Solutio. tota figura & forma consideratur tripliciter: primò prout est prima causa: secundò pro Artista: tertiò pro quo libet aliorum principiorum. Materia consideratur tripliciter: primò pro illo de quo noster Mercurius trahitur: secundò pro elementis: tertiò pro sulfure naturæ. Cœlum habet triplicem considerationem, primò prout est cœlum maius: alio modo prout est Mercurius vegetalis: tertiò pro anima metallorum. Elementa considerantur dupliciter: primo modo simpliciter: secundo compositiuè. potentia est differens tantupliciter, quot sunt principia. mixtio habet quadruplicem significationem:

nem, primò inter D & C, secundò inter S & T, tertiò inter T & R, quartò inter S T & D diuisim vel simul. Dissolutio habet vnam solam considerationem, quæ est inter D C. Generatio habet duplicem considerationem: primò, prout generantur elementa, secundò prout ex illis & D generatur lapis. Colores habent duplicē considerationē, prima est in euacuatione corporū & elementorū rectificatione, secunda in lapidis generatione. Perfectum ens habet solùm vnam considerationem, vt patet ad sensum. Fermentatio habet triplicem considerationem, prima est virtualis, secunda quantificatiua, tertia virtualis & quantificatiua simul. Separatio habet triplicem considerationem, prima est inter elemēta, secunda est inter purificationem & fixationē illorū, prout separatur mundum ab immundo, tertia inter Mercuriū vegetabilem & feces. Operatio habet tantuplicem significationem, quanta sunt huius artis principia. Venenum transformans habet vnam considerationem, vt patet ad sensum. Ecce ergo qualis est consideratio, quam Artista habere debet de

principijs huius artis.

Quæstio, quare miscemus principia huius artis cum principijs philosophiæ? Solutio. Tota figura ad denotādum quòd quodlibet principiorum philosophiæ est in omnibus principijs huius artis, sicut motus orbis forma intelligitur, quæ sunt instinctus naturales principiorū & appetitus &c. quoniā si principia philosophiæ in principijs huius artis non essent realiter, essent huius artis principia otiosa, & natura fine vacuata, quia non haberent motum, habitum &c. per quod vnum appeteret alterius similitudinē: & sic essent in hac arte destructi trianguli viridis & rubeus, &c. quod est impossibile. Sunt ergo principia philosophiæ in omnibus principijs huius artis, in quorū quidem tractatu multa secreta huius artis posuimus & reuelauimus. Quapropter quilibet Artista habeat illum tractatum, quia magnæ vtilitatis est.

Quæstio, qualis est modus subtilior huius operis? Solutio. Tota figura modus subtilior habetur per reiterationem figuræ corruptionis in metallis, quæ reiteratio

tio habet isto modo fieri: Capto C,& posito in D, & inhumato,& dissoluto,& euacuato per magisterium practicæ quam Breuem cognominamus, vsq; redigatur in sulfur naturæ,tunc in metallo est finita rota corruptiõis. Nunc reiteratur sic: ponendo terram sublimatam in D,& dissoluendo, putrefaciendo, diuidendo. Postquam verò aer,ignis & aqua sunt euacuata,redigat iteratò Artista per rotam corruptionis terram ad sui purissimam sublimationem:qua finita, sequatur rota generationis cum suis principijs, vt suprà diximus. Et hic modus est subtilior ac nobilior, sed ducit ad regionem longinquam.Et hæc sufficiunt causa breuitatis: nam Artista plura secreta elicere potest, si verè intellexerit ea quæ in præsenti libro reuelauimus,&c.

De quæstionibus abstractis à figura de S.

DIximus de quęstionibus figurę quadrangularis, in quibus reuelauimus plura secreta huius artis. Nunc di-

cendum est de quæstionibus abstractis à figura S, secundum quas multiplicem dabimus modum ad cognoscendum veritatem.

Quæstio, quomodo fit conuersio inter STVZXY? Solutio. Sicut demonstratur per primam, secundam, tertiam, quartam, quintam, sextam & septimam cameras transuersaliter & oblongè. Cõuersio quidem istorum STVZXY fit per sua media, quæ conueniunt cum eis, quæ sunt DEFGH, extensæ quousque conuertuntur in I, & de I in L, & de L in M: & sic DEFGH sunt media inter STVZXY & I. Et I est medium inter EFHG & L: & L est medium inter I & M, vnde cuilibet inquisitori veritatis dicimus, quòd ad conuertendum STVZXY in M oportet per sua media transire, priùs cõuertendo ipsa in E, pòst in F, postea in G: Et sic F est medium inter E & S. Vnde STVZXY nunquam conuertuntur in G, nisi mediante F, & de F conuerti non possunt in H, nisi priùs in G cõuertantur. Et sic de alijs medijs dici potest suo modo: quam verò naturam mediorum Artistam necessariò intelligere

telligere oportet. Et sic cōuersio supradicta fit per successionem regulatam principiorum huius artis.

Quæstio, quid est forma lapidis philosophorum? Solutio. Declaratio C arboris philosophalis. Et declaratio A figuræ S, & secundum cameram de AA huius figuræ inuenitur forma dupliciter differre, scilicet in simplicem & compositam. Et secundum primam conditionem diffinitur sic: Forma lapidis philosophorum est vnitas absoluta atq; suæ rei singularitas, quę de seipsa est solummodò, & non de altero. Et secundum aliam conditionem diffinitur sic: Forma lapidis philosophorum est suarum quatuor camerarū principalium vnio.

Quæstio, de quo est materia lapidis philosophorum? Solutio. Declaratio huius principij & B arboris philosophalis. Et camera de BB huius figuræ, per quam cameram significatur quòd materia lapidis est de quatuor elementis simpliciter, vt significatur per primam litteram. Et compositiuè, vt significatur per aliam.

Quæstio, vtrum corpora metallorum

ſunt nobiliora ſub ſua ſimplici ſpecie exiſtentia, aut ſi ſint nobiliora ſub ſpecie lapidis? Solutio C C. aut iſta nobilitas conſideratur reſpectu ipſorum tantummodo, et ſic nobiliora ſunt ipſis exiſtentibus ſub ſua ſpecie, quantum ad ſeipſa, quàm ſub ſpecie lapidis, aliàs ſequeretur quòd ens maius et nobilius eſſet in alio, quã in ſeipſo, quod eſt impoſsibile in reb' naturalib': ſi autem reſpectu finis, maiora ſunt ſub ſpecie lapidis, ex eo quia maiora ſunt in fine ſicut Muto vel bos qui maiorem finem habent ſub humana ſpecie quàm ſub ſua.

Quæſtio, quid eſt menſtruum vegetale aut reſolutiuum corporum? Solutio DD. Menſtruum pluripliciter. differt. Quoddam enim eſt reſolutiuum, aliud reſolubile. Reſolutiuum verò eſt duplex, quoddam eſt cœleſte, aliud non. et reſolubile menſtruum ſic diffinitur: menſtruum eſt vapor potentialis exiſtens in quocunque corpore metallico coniungens ſulfur et ar. viuum, quod non niſi per reſolutiuum deducitur ad actum. menſtruũ reſolutiuum cœleſte eſt quinta eſſentia à vino

vino vel tartaro extracta, cuius natura resolubile ad actũ producit. Aliud verò diffinitur: menstruum est aqua ardens perfectè rectificata à vino orta, cuius virtute omnia corpora dissoluũtur, putrefiunt et purificantur, & elementa diuiduntur & terra exaltatur in sale, mirabili sua virtute attractiua. & qui verò aquam aliam esse arbitrantur, ignari & insipientes sunt, & nunquam deuenient ad effectum. Item menstruum vltimò diffinitur sic: est medium coniungens inter S T V Z X Y et lapidem principaliter à quo omnia alia deriuantur & causantur.

Quæstio, cùm quo fit solutio corporum? Solutio. declaratio de lunaria D F, in qua significatur quòd D est medium per quod omnia corpora habẽt ad F transire.

Quæstio, qualia sunt vegetabilia acuentia menstruum resolutiuum ad corpora dissoluendum? Solutio DG. qualitas menstrui est calida vsq; ad secundum punctũ quarti gradus, et oportet quòd eius virtus angmẽtetur vsq; ad punctũ vltimum cum vegetabilibus calidis vsq; ad vltimũ punctũ, quę sunt apiũ syluestre, napellus,

oleander,

oleander, cardus visci, gatarabiens anacardus, squilla sola, piper nigrum, piretrum ensorbium &c. sine istis enim vis menstrui non est sufficiens, nisi per magnum tempus metalla dissoluere, quare ista sunt vnum de secretis naturæ & huius artis.

Quęstio, cum quo fit calcinatio corporum? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est euacuatio corporum? Solutio G C. Euacuatio est, vt separetur mundũ ah immundo, & vt corpora deueniant ad sui primam materiam, vt inde causetur noua regeneratio, & vt sit magna concordantia inter sulfur & argentum viuum, & inter elementa, et primam materiam ad vnum finem vltimatum proprium.

Quæstio, quid est multiplicatio? Solutio C H. multiplicatio est reductio rei euacuatę super terram, vt per sublimationem spiritus mundiciæ inde oriatur.

Quæstio, quid est spiritus corporum? Solutio C I. spiritus corporum est res quæ per resolutionem à corporibus lunaria mediante euacuatur.

Quæstio, quid est argentum viuum exubera-

uberatum & quid est sulfur naturæ? Solutio L M. Argentum viuum exuberatum est spiritus corporum cum lunaria simul transiens per alembicum: sulfur naturæ est terra corporum sublimata & conuersa in terram foliatam, quæ est prima et proxima metallorum materia.

Quæstio, tinctura de quo est? Solutio C N. Tinctura lapidis est de aere & igne.

Quæstio, quid est oleum? Solutio C O. Oleũ est elemẽtum fixũ ad cerationem.

Quæstio, quot modis fit ceratio? Solutio. Declaratio huius principij.

Quæstio, quare est sublimatio? Solutio R. Sublimatio est vt terra à corporibus euacuata sublimetur in sulfur naturæ.

Quæstio, quid est lapis? Solutio. declaratio huius principij.

Quæstio, quare est diuisio elementorum? Solutio Y. Rubeum diuisio elementorum est, vt sint gradualiter & proportionaliter coniuncta terrę suæ vel alienæ: quia aliàs fieri non posset noua regeneratio, nec per artificium sequi possemus naturam.

Quæstio, quales colores habent elementa?

menta? Solutio Y. iam dictum est quòd elementa habent colorem aquæ splendidę. Non arbitretur Artista quòd diuersos habeant colores, sicut aliqui Sophistarum arbitrati sunt, sicut ignis quem dixerunt colorem habere rubeum, et aer quem dixerunt habere colorem citrinum: nam sic ordinatum est à natura quòd ignis rubedinem non habet actu, sed quod habet potentiam rubificandi cum actu.

Quæstio, de quo est ignis nostri lapidis? Solutio Y. ignis nostri lapidis est de igne essentiali corporis, et de igne coessentiali menstrui vegetalis, ex quibus componitur vnus ignis, qui in instanti conuertit omnia metalla, iuuante se dicto igne cum vegetatiua potentia: & in isto passu cognoscit intellectus quòd elementa corporũ tot vicibus distillari debent cũ menstruo ad magnũ lapidẽ, quousq; sint fixa, et nihil menstrui appareat cum eis actualiter, vt ex dictorum cõiunctione oriatur ignis cum cõditione & proprietate fulguris, repentè & eximprouiso comburens quodcunq; metallum imperfectum, et subitò aliam formam de nouo producens.

Quæ-

Quæstio, quomodo cognosci possunt elementa ex eo, quia sunt in colore confusa? Solutio. Y iam dictum, & calor primi, secundi & tertij gradus. Nã per calorẽ primi gradus datur doctrina ad cognoscendum aquam: & per calorem secundi gradus datur doctrina ad cognoscendum aerem: & per tertium ignem, ex quo vnum elementorum vult per vnũ gradum ascendere calores, per alium verò minimè. Sicut aer, qui distillatur per calorẽ secundi gradus, & non per calorem primi gradus, & ignis, qui non ascendit nisi per calorem tertij gradus: & iste est modus, secundum quem Artista potest elementa cognoscere.

Quæstio, quot modis fit multiplicatio in opere? Solutio. Quæstio figuræ abstractæ ab arbore philosophali.

Quæstio, quomodo applicabit Artista principia huius artis ad lapidem componendum? Solutio ABCDEFGHIKLMNOPQRY. Modus est iste, quòd tu capias C, & ponas in D in suo vase, & vas ponas in (T) quod hîc volumus, quod significet calorẽ primi gradus, & dimitte per septimanã. Sed antequam

quam C ponas in D, facias ipſum conuerti in E:& ſic C tranſibit in F. Et euàcuata figura F, quod ortum eſt de C D (T) per triangulum, ſicut vult natura. Poſt hoc verò vas, in quo C eſt conuerſum in F, ponas in (T), & F amittet D, & conuertetur in (N), quod volumus hîc ſignificare terram, tunc accipe (N), & pone ſuper porphyriũ, & contere cum lapide demollitionis, ſicut demollitur azurium, & cooperi propter puluerem. Et ſi (N) fuerit valde ſiccum, rora ipſum cum D, & poſt tres dies (N) incipiet conuerti in (O), quod volumus hîc ſignificare aquam cõpoſitam, in qua ſunt quatuor elementa. Diſtilla ergo (O) per filtrũ, laue, & reitera demollitionem, & dimitte ſtare, quouſque tibi videatur bona quantitas de (O), & diſtilla per filtrũ, & reitera demollitionẽ. Et ſi (N) fuerit ſiccũ, rora ipſum cum D, & ſic facias reiterãdo diſtillationes filtricas, & demollitiones, & rorationes in frigido loco, quouſque (N) totum, vel quaſi conuertatur in (O). Et ſic euacuata eſt alia figura triangularis de F (N) D, in cuius medio eſt (N), in cuius ventre ponas (O), quod oritur de

(N)

(N). Capias igitur fili (O) sicut est in suo receptorio, & ipsum ponas in T, & (O) amittet D, & sic (O) conuertetur in (Q), quod hîc significat lapides, qui non sunt elixir. Et sic euacuata est altera figura triangularis de (O) (T) D, in cuius medio est (Q) prædictum. Deinde accipe (Q), & mole subtiliter, & pone in receptorio suo ad putrefiendum, & conuertetur in (O) cum medio circulo, quod significat oleũ, in quo sunt quatuor elementa. Deinde diuide elementa, vt tibi reuelauimus in magna quæstione figuræ abstractæ ab arbore philosophali. Quibus diuisis, purifica illam, scilicet terram per magisterium practicę, quã Breuem cognominauimus, & alia elementa per modum designatum in dicta quæstione. Igitur applices elementa ad terram, priùs aquam cœlicam, secundò aerem, tertiò ignem, & decoquantur per modum extensiuè declaratum in hoc volumine, & habebis quod optas. Iste est modus, secundum quem principia huius artis applicantur ad compositionem lapidis.

Quæstio, quæ est differentia inter elixir

 & la-

& lapidem? Solutio. Elixir eſt medicina compoſita ex aere & aqua & terra. Aut Elixir differt à lapide per crudum & coctum.

Quæſtio, quales colores habet C, cùm conuerſum eſt in O? Solutio. Si C eſt rubeum, habet calorem mali granati, poſtquam eſt conuerſum in (O) & (P): & ſi eſt album, eſt viridis coloris, mixti cum nigredine, dum c cōuerſum eſt in (O)(P).

Quæſtio, quomodo imperiti Artiſtæ errant in magiſterio lapidis? Solutio. Tota figura & proceſſu eius errant Artiſtæ pluripliciter: Primò neſciunt per artificium ſequi naturam: ſecundò, quia phantaſticam habent in fine lapidis opinionem, ex eo, quia quando incipiunt, arbitrantur finire: & ſic error dictorum Artiſtarum conſiſtit per falſam regulationem trianguli rubei in latitudine operis, quia quilibet inquiſitor veritatis notare debet, quòd compoſitio lapidis maioris durat per duos annos, illi qui nunquam compoſuerant. Si verò expertus eſt, durat per annum continuum cum tribus menſi-

mensibus. Aliquæ quidem sunt Branchæ, quæ in quatuor aut sex mensibus fiunt, quas poterit inuenire Artista per operis latitudinem. Et, vt notatur in practica Sermocinali, &c.

Expliciunt quæstiones omnium trium figurarum, & tabularum ab eis abstractarum, scilicet arboris philosophalis, & figuræ quadrangularis; & figuræ de S.

EPISTOLA ACCVRTATIONIS LAPIDIS PHILOSOPHORVM RAYMVNDI LVLLI ad Regem Robertum.

IN virtute sanctę Trinitatis ipsiusque infinitæ bonitatis amen. Cùm ego Raymundus Lullus de insula Maioricarũ, iam prę teritis temporibus plures libros secretos in arte transmutationis composuissem, et librum omnium librorum secretissimum de lapidibus preciosis secundum virtutes suas componerem, quæ est pars difficilior omnium quęper artẽ fiunt, tibi regi Roberto vulgari sermõe transmisi, vt certior in laborando existeres, quia scientia omnium experimentorum est fallax, cùm inter quascumque operationes & omnino æquales, tam ex parte influentiæ quàm etiam ingenij applicatione, errores artifici videmus occurrere. Ideo ego omnes

omnes libros meæ compoſitionis tali ſtylo ſcribere volui, vt quantum ex me eſſet, ex parte ſcripturæ nullum in errorem cadere contingat, vt tu noſti in libris Teſtamenti & Apertorij, vbi omnia clariſsimo ſermone tractaui, quæ per artem fieri cõtingunt, quos libros puto te iã plenè perlegiſſe, & ſupremè intellexiſſe. Te etiã per ea quæ ibi ſcripta inuenies, admoneo, vt Deo ſummo ſtudio placere labores, & omnia tibi in ſecreto artis reuelata apud te retineas, ne theſaurum inter indignos diſpergas, & Deus ſuper iudicium à te depoſcat. Omnibus autem Deo dilectis prę-cipio, ſi poſſum eis omnia communicare, quæ tibi Deus oſtendere dignatus eſt. Cùm ego Viennam tranſiui, litteram tuæ manus inueni mihi à te miſſam, quam legens, te ſolertem ſtudio percepi. Tuis autẽ mandatis propter certas occupationes acquieſcere non potui. Deinde Salernum iui, vbi cùm quoſdam libros medicinæ ex principijs artis ob rogatum quorundam extraxi, tu me cõtinuò littera viſitaſti, vbi intendebas quærere de ingenio artis lapidis benedicti, ſi via dari poſsit breuior vijs

ſcriptis in alijs meis libris. Hoc autē quærere otioſum mihi viſum eſt, qa in cuiuſlibet non intelligentis principia alicuius ſcientiæ, omnes ſyllogiſmi, & nunquam ſcripti in potentia ſunt. Quare, vt exiſtimo, ſi tu mea ſcripta intelligis, & non es noſtris vijs contentus, tibi elige breuiorē, mea principia amplectendo. Quæſiuiſti, quis trium lapidū nobilior, breuior & efficacior ſit: plenè hoc aliàs in meis libris declaraui, tamen, vt petitioni tuę acquieſcerem, dico viā mineraliū eſſe longam & periculoſam: tota enim via mineraliū in duabus cōſiſtit aquis, quarū vna facit lapidem volatilem, ſine labore & periculo. Alia autem cùm fixat, & ſecū fixatur cum periculo, quia hęc aqua extrahit, vt noſti, ex quodā menſtruali fœtenti, immaſſati ex reb' quatuor, & fortior eſt aqua mūdi omni, & mortalis, cuius ſpiritus ſolā tincturā fermenti multiplicat, & maius periculū eſt, ne ſpiritus in ablutiōe effugiāt apud quemcunq; cū ingenio operante. Iſte lapis cū breuiori tēpore & magna fortitudine conuerſionis producit. Lapis animalis eſt ille, qui nō habet finē propter regere ele-

menta

menta, in quo maior est scientia quàm in aliquo lapide. Et ibi possunt maxima secreta naturæ extrahi, non solùm quoad lapidis cōpositionem, sed etiā ad cuiuslibet rei in alterā transmutationem, vt hoc in Apertorio declaraui, vnde effect' huius lapidis est infinit'. Lapis vegetabilis quanquā lōgus est, et quāuis sit supremę cōpositiōis, debet tamē sequi lapidē animalem, quoad rarificationem & rectificationem elementorum. Et si sic præparatur, effectus eius trāscendit animalem. Sed Elixir magnū in vegetabili, ita accurtari potest, quòd mirabile videatur cum tanto effectu transmutationis, vt omne transmutatum per lapidem vegetabilem in virtute bonitatis & magnitudinis ipsum transcēdit propter quintam essentiam, de qua lapis impręgnatur, quæ in mundo infinita mirabilia facit. Omne autem aurū Alchymicum ex corrosiuis fit & ex quinta essentia incorruptibili, quæ cum fermento fixat per ingenium artificis. Talis autem quinta essentia est quidam spiritus in lapide minerali mortificatiuus & viuificatiuus. In animali autem lapide aliquando est

ſumma medicina corporibus humanis, vt ſi ex ſanguine extrahatur. In vegetabili autem lapide ipſe ſpiritus quintæ eſſentię eſt reſtitutio iuuentutis, conſeruatio corporis humani ab omni corruptione accidentali, vt ſcis. Spiritus quintę eſſentiæ eſt ille, qui tingit & tranſmutat, ſi cum debito fermento impaſtatur, & ſummum & nobilius eſt, & efficacius & vtilius opus vegetabilium. Quæſiuiſti etiam de accurtatiōe. Dico, ꝙ omnis accurtatio eſt diminuens à perfectiōe, quoniā medicinæ quæ per accurtationem fiunt, minorē effectum tranſmutationis habent. Accurtatio lapidis mineralis poteſt eſſe multiplex: ſed mihi videtur vt eius effectus nō diminuatur, tunc ſolùm primò poſt primam calcinationem & putrefactionē, quæ fiunt per primam aquam bene limpidam & clarificatam viginti dibeus, minori autem tempore nihil fieri poteſt. Poſtea ſeparetur puluis in colore ſanguinis, & diſtilletur ſecunda aqua ſummo ingenio, ne ſpiritus euadat, ſecundū ingenium datū in Teſtamento. Et accipe ſolùm vltimā partē aquę poſt rubificationē alembici, & in ea aqua ſolue

ſolue pulueres, locando in aqua calida, & ibi cooperto vaſe in aqua calida perſeueret die & nocte vna poſt ſolutionem. Poſtea ſuperpone alembicum & diſtilla in eo balneo totam aquam, donec non remaneat niſi quantitas aquę in pondere puluerum. Hanc aquam diſtillatam abijce, quia nihil de ſpiritu debet habere. Reliquam partem aquæ, quæ remanſit cum corpore vaſe bene clauſo in cineribus calidis congela, quo congelato fac aliam aquam & ſuperfunde, & procede vt dictũ eſt, diſtillando & congelando, & hoc continua vſque ad decem vices. Poſtea procede ſoluendo totiens, quotiens tibi placuerit, vel donec amplius ſolui non poterit. Et ſcias quòd in qualibet ſolutione completis decem ablutionibus, vt eſt dictum, corpora in certa quantitate tranſmutat in aurum. Hanc medicinam in octuaginta diebus ad maximum complere potes: in animalibus non video accurtationem aliquam, niſi vt terra cum igne regatur, & aqua cum aere, & idem valebit, & eſt medij temporis accurtatio.

Nunc ad vegetabilia venio, vbi eſt prin-

cipale intentum & secundum ingenium meum magis securum: quia semper timetur in minerali, ne spiritus in ablutione aufugiant propter aperire vasa, hic non est timendum, quia vas ante fixionem nō aperitur. Et vt te magis ad vegetabilia teneas tibi hoc secretum reuelabo: accipe nigrum nigrius nigro, et exeo partes decē & octo distilla in vase argenteo, aureo vel vitreo per modum dictum in Testamento, et in prima distillatione solùm accipe partem vnam cum dimidia, et hanc partem iterum distilla, et eius recipe quartā partē, et tertiò distilla, et eius recipe duas partes, et in quarta distillatione parum vel paucum minus quàm totum, et sic distilla illam partem vsque ad octo vel nouem vices. Postea habeas duo vasa facta ad modū picturæ geminorum, quorū quod libet habeat alembicum annexum, & in vnoquoque alembico sit magnum foramen, vt botia intret, et sit æqualis spissitudinis ad vnam palmam, et alter alembicus intret in botia: hoc autem ideo fit vt firmiter in simul possint collocari. pone igitur in qualibet botia vnam libram huius aquę

aqua & vnciam vnam fermenti bene et optimè purgati & foliati, et habeas furnum cum ingenio factum, vbi vnus ignis carbonum poſsit per brachia furni temperatum calorem partiri, vbi colloca vaſa tua, et fac ignem, et eſt hoc ingenium excellentiſsimum, quia hic ignis non poteſt fieri maior quàm neceſſe eſt. Tunc enim quando ampullę ſenſerint calorem, ſtatim ſoluitur fermentum, tunc liga circumquaque ad cannas alembicorum, quæ cannæ ſint amplæ circa alembicum, et bene ſpiſſę, & vbi intrant vaſa, bene ſint ſtricta, & illas ſpongias tene cõtinuè madidas cum aqua frigida. Et ſolutiõe cõpleta, cõtinua ignẽ, & videbis aſcendere totũ fermentũ ſolutũ cũ aqua ſua, & diſtillabitur de vno vaſe in aliud continuè, etiã cum hoc ingenio apparenter videbis qualiter quęlibet libra bis diſtillabitr in die et bis in nocte, et remanet cõtinuè vna libra in quolibet vaſe, ita quãtũ aſcẽdit de vno vaſe, tãtũ intrat de alio. Et cùm ſic videris aſcẽdere et deſcẽdere cum æquali igne cõtinuè, videbis qualiter ratiõe coloris inſpiſſatr & ſubtiliatr ſpiritus, et hoc eſt miraculũ huius artis: quia

ſi

ſi diu ita diſtillaueris continuè, ſemper aqua aſcendit in gradu ſubtilitatis & actiuitatis, & continuè propter fermentum inſpiſſatur, ergo in quanto talis diſtillatio fuerit leuiori igne, erit ſubtilior ſpiritu & fortitudine, & ingroſſatur continuè fermento. Hunc autem modum tene vſq; ad viginti, vel viginti duos dies, & inſpiſſatur quinta eſſentia aquæ huius benedictæ, ſic quòd ampliùs non aſcẽdet, & cum fermento fixabitur, & in lapidem conuertetur. Et cùm videris hoc, ambo vaſa extrahe, & ſic ſimul loca in fimo vel balneo: & iterum ſtatim in vna nocte ſoluetur, & iterum congela. Et hoc fac ter, & ampliùs lapis manebit in Dei virtute & potentia exaltatus, quòd bene congelari non poteſt, quoniam vt oleum videbitur aliqualiter inſpiſſatum, & hic eſt precioſior modus omnibus. Tamen ſcire debes, quòd ſi fermentum album poſueris in decem diebus cõgelabitur quinta eſſentia ſuper eũ, eò quòd res eſt multùm groſſa, terreſtris & firma eſt in Luna. Sed non ita citò ſoluitur poſt complementum fixionis ſpiritus quintæ eſſentiæ, ſicut in Sole: vnde quaſi

in fine

in fine complementi tempus non eſt diuerſum in albo & rubeo: & Deus nouit, quòd hic modus in effectu ſubtilitatis & virtutis & bonitatis cunctis operibus mundi eſt ſubtilior,& melior,quanquam illas proprietates Elixir non habeat, quas philoſophi Elixir habere affirmant: puta, quòd ſi hanc medicinam completam miſcueris cum quouis metallo, & poſtea hoc metallũ metallo, quòd tranſmutatio fiet ſecundum primum principium: puta, ſi iunxeris medicinam Lunæ, & poſtea Lunam Soli,quòd Sol cõuertetur in Lunam. Hæc proprietas in noſtra medicina ſic cõfecta,non reperitur, quia iam quinta eſſentia,quæ totum lapidem cõponit, quoad eius motum & tincturam eſt fixa,& firmata in fermento ſibi adiuncto, & fixatur ſemper,atq; firmatur ſecundum fermentum ſibi adiunctũ,ſic,quòd facit tranſmutationem ſecundum hoc fermentum. Sed ſi velles facere medicinam vniuerſalẽ ſecundum dictum modum, non oporteret te facere fixionem quintæ eſſentiæ ſuper aliquo fermento,ſed ſuper propriã ſuam terram,& tunc cum metallo coniungere,

tamen

tamen hoc mihi nunquam placuit; quia talis fixio est multùm periculosa & longa, & raró terra propria est bene naturalis; et si bene naturalis esset, tamen effectus eius post complementum esse non inuenitur tantę efficacię & potentiæ, sicut hic, quando quinta essentia super altero fermento fixatur, vbi cito fit fixio & effectus citus et fortius. Si causas scis vt puto, quare medicina transmutat, me verum dicere affirmabis: tene ergo te hic, meum ingenium tibi notum feci.

Et scias quòd peracta decima distillatione, si in ea aqua solueris aurum, vt postea euolare aquam miseris, lento igne, & aurum demum in humido loco vel balneo locaueris, statim in quatuor diebus per se soluetur. Et hæc solutio est aurum potabile, habens infinitas virtutes, vt in libro conseruationis humanę vitę scripsi: insuper si cum illo auro sic soluto bene miscēdo impastaueris Mercurium septies sublimatum cum vitriolo, etsi fuerit pars vna auri, septem sint argenti viui, & postea sublimaueris impastatum aliquibus vicibus, semper sublimatum super feces reducendo,

reducendo, fixabitur Mercurius in medicinam penetratiuam & tingentem. item aliud miraculum, si vncia vna huius auri sic soluti per se poneretur in igne lentissimo octo diebus cum centum partibus Mercurij, congelaret totum in aurum: hæc enim mirabilia sunt in natura, & tamen hoc totum venit ex parte spiritus aquę, quæ in solutione auri cum auro inseparabiliter fixatur, et postea per ingenium altum poteris miscere modos mineralium et vegetabilium, & medicinam altam via breui in hunc modum componere distillato lapide vegetabili vsque in eã distillationẽ, quòd tota aqua sine phlegmate sit, et hoc in quinta vice cõtingere solet: habeas tũc optimi vitrioli bene lucidi et optimi cinobrij in ęquali põdere, et simul miscẽdo, peroptimè tritura, & in sole exsicca, & postea circa carbões, sic quod tibi videat, ꝙ tota aquositas exiuit tũc cũ siccũ est proijce int⁹ aquã tuã, & distilla igne lẽto in principio & in fine fortiori, vt moris in aqua philosophorũ acuta & spiritus quintę esśẽtiæ vitrioli et cinobrij, vel antimonij, qui principaliter cõstituunt

tuunt lapidem mineralem, miſcebitur & coniungetur cum ſpiritu quintæ eſſentiæ aquæ noſtræ ardentis benedictæ, qui ſpiritus eſt anima lapidis vegetabilis, vt tibi notum eſt: & hoc continua vſque ad decem vices, puta à quinta diſtillatione incipiendo, & ſic in iſtis corporibus continua diſtillationem quinquies, & habeas mente, quòd res tuæ ſint optimè exſiccatæ et aridæ, antequam in aquam proijcias: ſic, quòd tota aqua ſit exſiccata, & ſolus ſpiritus remaneat, qui per fortitudinem ignis ſpiritui aquæ ardentis coniungantur, et in qualibet diſtillatione nouas res imponere debes, et cùm perfeceris decimam diſtillationem, computando à principio diſtillationis aquæ ardentis, impone aurum in pondere, vt ſupra dictum eſt in vegetabilibus per ſe, & loca in furno, componendo ſingula, vt dictum eſt: et tunc videbis mirabilia, quoniam in decem diebus complebitur tota fixio eius, quæ in ſimplici vegetabili in viginti quinque non completur, vel vix: et hoc eſt, quia vnus ſpititus ingroſſat alium. Et quia ſpiritus quintæ eſſentiæ vitrioli

trioli est magis fixus & grossus, quàm spiritus quintę essentiæ aquę ardētis, et etiā maior est concordantia inter spiritū vitrioli & naturā auri: quia ambo ex eisdē principijs, cùm mineralia sint, trahūt originem. Ideo spiritus vitrioli cōiunctus spiritui aquæ ardentis inspissat eū, & adhærere facit eum citò metallo, vt secum fixet. Et crede mihi, ꝙ hęc accurtatio est pręexcellēs in arte, quantum ad aurū Alchymicum, nō tamen quantum ad virtutem medicinalē. Aduerte ergo, quare philosophi infinitas præparationes posuerunt, puta calcinationes & solutiones &c. Et hoc totū fecerunt, vt spiritus quintæ essentiæ bene posit coniungi fermento. Et fecerunt multas reiteratiōes, vt spiritus iam cōiunctus corpori, in alia operatione eā fortificarent per aliū spiritum. Et sic fecerunt vnā aquā, & calcinabāt corpus, & dixerunt spiritū adhærere. Et fecerunt aliā aquam, & soluebāt, & iterum coagulabant &c. Et sic fatigauerunt multis diebus, antequā aliquā medicinā ꝓduxerunt. Et hîc tibi notum est, qualiter ipsi diuersis operatiōibus & maximis periculis quęsiuerunt, ꝙ hîc multo meliori ingenio, puta vnica actione cōpletur. Et necesse est hanc medicinā esse optimā &

mam ſolueris tribus aut quatuor diebus, vel vicibus, excuſabit te ab omni labore ſolutionum & coagulationũ. Ratio eſt, quia hoc eſt oleum occultum, quod facit medicinam penetrabilem, & amicabilẽ & coniungibilem omnibus corporibus, & augmentat eius effectum vtra modum ſic, quòd in mundo hoc ſecretius eo non eſt: vnde mirabilia dico, quòd omnibus antiquis philoſophis incredibilia forent, ſcilicet quòd ſi ſcieris hoc bene ab aqueitate ſeparare, & laboraueris in eo ex modo mixtionis iam dato, poteris in triginta diebus lapidem componere. Hoc autẽ oleum nõ eſt neceſſarium in vegetabili per ſe, quoniam ſolutiones & coagulationes ibi, vt dictum eſt, citò fiunt, tamen ſi fieret ſublimatio ibi, credo tincturam lapidis multùm ampliari. Non puto accurtationes eſſe, quas in iſta parua epiſtola tibi non declaraui. Elige igitur ex ea intentum tuum, laudans Deum, qui viuit in ſecula ſeculorum Amen.

Finis epiſtolæ Accnrtationis Raymundi Lulli.

TRACTATVS DE AQVIS, COLLECTVS A QVODAM STVDIOSO ARtis ex scriptis paßim librorum Raymundi Lulli super epistolam eiusdem, quæ Accurtatoria nuncupatur, & primò de aquis mineralibus.

FIlli, duæ sunt aquę extractæ ab vna parte naturæ, in quibus consistit totũ secretum lapidis mineralis: quarũ vna facit lapidẽ volatilem, sine labore & periculo: alia eũ fixat, & cum eo fixat̃ ad operatoris velle. Hęc aqua extrahitur ex quodã menstruali fœtẽti immassato ex rebus quatuor, & fortior est aqua mũdi, cuius solus spiritus tincturã fermẽti ampliat, &c. Qualiter hæc aqua fiat, habes in Testamento iuxta principiũ, in Cap. quod incipit, Tu in virtute de A accipe vnã partẽ de D: & etiã in Magica, in Capitulo, Germina capillorũ collige. Modũ operandi cum ea in epistola accurtatiõis reperies, in Cap. quod sic incipit, Tota enim via mineralium &c. & etiã in eadem epistola, quę sic incipit, Accurtatio lapidis mineralis potest &c.

De aqua vegetabili.

FIlli, sic pariformiter vna est aqua, facta p artem, quæ succus Lunariæ dicitur, per quam

quã tota virtus lapidis vegetabilis cõfirmatur, quæ alio nomine Mercurius vegetabilis, cœlum, & quinta essentia appellat: cuius aquæ est duplex virtus, scilicet lapidem volatilem facere, & cum eo fixari, & fixum reddere artificis ingenio. Et qualiter hæc fiat, habes in primo libro quintę essentiæ, in Capitulo, Nõ reputes me mendacium dixisse: & in Anima transmutationis metallorum, vbi ipsa aqua menstruum vocatur, sine quo nihil fieri potest, in Capitulo quod incipit, Liber pręsens diuiditur in duas &c. & in Capitulo, Sed tamen oportet te priùs princeps serenissime: & in Testamento practicali, in Cap. quod incipit, Accipe duas vncias de G vegetabili. Similiter habes in epistola Accurtationis, & etiã in Magica, in Capitulo, quę ambo incipiunt, Accipe nigrum nigrius nigro &c. & in alio Capitulo Testamenti de ista aqua inuenies, quod incipit, Tu accipe de liquore Lunariæ &c. Modũ operandi habes in epistola Accurtationis, in dicto Cap. Accipe nigrum &c. Similiter eius operationem habes in Anima metallorũ, quod incipit, Tu in virtute de A Princeps serenissime accipe aurum &c. Licet de illa operatione maiori ad præsens non curemus, sed de his

quæ per accurtationem fiunt. Et similiter hæc est aqua in Anima iam dicta, in Capitulo, Opus nãq; margaritarum sic cõdies. Et etiam de ea videbis in tertio libro quintæ essentiæ, in practica arboris philosophiæ, vbi dicitur, Recipe vinũ rubeum vel album. Et non multò pòst, in practica Sermocinali, in opere minori, in Capitulo quod incipit, Modus liquefactionis est iste. Etiam de eo habes in eodem libro, quinta quæstione, de quæstionibus abstractis à figura S, vbi quærit quid sit menstruũ vegetabile.

De mixtione aquarum.

SIc fili duæ sunt aquæ ex duab⁹ naturis mixtis simul vnà facta, in qua totum secretum mixti lapidis occultat, quę simul mixtæ vnã naturã bipartitam habẽt, scilicet lapidẽ soluere, & volatilẽ reddere, & cum eodẽ fingi, & fixũ eum facerę. quomodo hæc aqua fiet, habes in Testamẽto, in Cap. quod incipit, Fili tu accipies vnciã vnã de G vegetabili. Et in Magica, vbi datur ignis cõpositio contra naturã, in Capitulo vegetabilis aquæ acuatæ. Et principalẽ eius cõpositionẽ habes in epistola abbreuiationis, in Cap. quod incipit, Distillato lapide vegetabili &c. Modũ operandi cum ea, & accurtationẽ eius habes in

Magica

magica, vbi dicit, Occulta Lunę philosophorum solutio, in Capitulo quod incipit, Vegetabilem ignem solutū &c. Eandē practicam habes in epistola abbreuiatiōis in præallegato Capitulo quod incipit, Distillato lapide vegetabili, lege vsq; ad finē, & habebis secretū eius, quod nemini debes reuelare. Fili simili modo sunt duæ aquæ extractæ ex vna parte naturæ, sed per alterationē ingenio Artistæ factæ sunt vna vnius, & altera alterius virtutis & naturæ, quamuis in materia, ex qua in nullo discrepent in suo principio, in quibus, seu per quas cōficitur totū op⁹ lapidarij preciosi. Hæ aquę fili sunt artificis industria virtutibus cœlorū naturaliter imprægnatę, quę faciunt eorū potentia fieri multa mirabilia, postquā in ꝓprijs retinaculis sunt introductæ, ita ꝙ vna earū facta sit in virtute terrea cōstructiua, & virtutē habeat, & naturā in preciosum lapidē cōgelandi. Alterā, quæ constringibilis est & aerea, & hæc solo odore spirit⁹ eius sine calore ignis, sicut videre poteris in Lapidario, in Cap. quod incipit, Quādo volueris facere lapides. Et etiā in Anima metallorū, in Capitulo quod incipit, Carbunculus est rex. Sic etiā spiritus eius aquæ, quę constrictiua est,

& ter

& terreæ naturæ, ſuo odore arg. viuũ vulgi congelat in probatiſsmũ argentum ſine calore & ſine igne, melius quàm ſi de minera eſſet extractum, ſicut Baſiliſcus viſu omne animal interficit in inſtanti. Hæc occulta fide affirmat ſe Raymundus feciſſe, qui omnium, quæ per artem hanc fiunt, magiſter fuit, & ſpecialis interpres, vt de hoc in Anima metallorũ dicit, in parte illa, vbi tractat de practica lapidis philoſophorum, in Capitulo quod incipit, Accipias igitur in nomine Chriſti de ſpiritu illius aquæ: de ſpiritu eius aquæ etiam loquitur in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Fili tu recipies feces materiales &c. in fine. Quomodo autem eæ aquæ fiant, reperies in Anima metallorum, in illa parte, vbi tractat de precioſis lapidibus, in Capitulo quod incipit, Cùm igitur metalla reſoluta fuerint. Et in Lapidario, in Capitulo quod incipit, Demonſtratio practicæ huius operis: & in Capitulo ſequenti. Nota hæc, & laudabis Deum.

FINIS.